

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säadettäväksi laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa. Ehdotettu laki korvaisi tullilakiin nykyisin sisältyvät Tullin henkilörekisterisäännökset. Laissa säadettäisiin aiempaa täsmällisemmin Tullin henkilörekistereistä ja henkilötietojen käsittelystä. Uuden lain soveltamisala kattaisi Tullille laissa säadettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen automaattisen käsittelyn ja muun henkilötietojen käsittelyn silloin, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilörekisteri tai sen osa.

Esityksen lähtökohtana olisi se, että henkilötietolaista ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetusta laista poikettaisiin vain, milloin se on tullitoiminnan tehokkuuden turvaamiseksi tai Euroopan unionin tulli- tai muita tietojärjestelmiä koskevien määräysten huomioon ottamiseksi välttämätöntä. Sanotuista laeista poikettaisiin lähinnä arkaluonteisten tietojen keräämistä ja tallettamista, rekisteröidyn tarkastusoikeutta sekä henkilötietojen käyttöä ja luovuttamista koskevien säännösten osalta. Laissa säadettäisiin myös henkilörekisterin perustamisesta, rekisterien tietosisällöstä, rekisterin pitäjistä, henkilörekisterien tietojen säilytysajoista sekä kansallisesta ja kansainvälisestä tietojenvaihdosta.

Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset yhdenmukaistettaisiin soveltuvien osin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain kanssa viranomaisyhteistyön parantamiseksi erityisesti tullirikostorjunnan alalla. Ehdotetun lain mukaan Tullin rikostorjunta voisi hyödyntää nykyistä laajemmin poliisin tietojärjestelmiä. Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmää koskevassa säännöksessä Tullille annettaisiin oikeus tallettaa rikolliseen toimintaan liittyviä tullimiesten havainnoimia tietoja tai Tullille ilmoitettuja havaintotietoja.

Ehdotetulla lailla pantaisiin Tullin osalta täytäntöön myös Euroopan unionin neuvoston puitepäätös rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisessa.

Tietojärjestelmät ja siihen liittyvät tietojenkäsittelyt olisi saatettava laissa säadettyjen edellytysten ja vaatimusten mukaiseksi neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi tullilakia ja 18 muuta lakia.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	5
1 JOHDANTO.....	5
2 NYKYTILA.....	5
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
2.1.1 Tullin henkilörekisterit.....	5
2.1.3 Tietojen saanti eräistä rekistereistä.....	8
2.2 Ruotsin ja viron lainsäädäntö.....	8
2.2.1 Ruotsi.....	8
2.2.2 Viro.....	9
2.3 Nykytilan arviointi.....	10
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	10
3.1 Tavoitteet.....	10
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	11
3.3 Keskeiset ehdotukset.....	11
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	11
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	11
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	12
4.3 Vaikutukset kansalaisiin.....	12
5 ASIAN VALMISTELU.....	12
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	13
I LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	13
1 Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa.....	13
1 luku. Yleiset säännökset.....	13
2 luku. Tullinlaitoksen tietojärjestelmät ja muut henkilörekisterit.....	13
3 luku. Henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä.....	22
4 luku. Tietojen käyttäminen ja luovuttaminen.....	32
5 luku. Tietojen poistaminen ja arkistointi.....	37
6 luku. Kansainväliseen lainvalvontayhteistyöhön liittyvän henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä.....	41
7 luku. Tarkastusoikeus.....	45
8 luku. Erinäiset säännökset.....	46
2 Laki tullilain eräiden säännösten kumoamisesta.....	48
3 Pakkokeinolaki.....	48
9 luku. Erityisiin tutkintakeinoihin liittyvät pakkokeinot.....	48
10 luku. Salaiset pakkokeinot.....	48
4 Laki poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta.....	49
5 Sähköisen viestinnän tietosuojalaki.....	49
6 Laki henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa.....	49
7 Laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta.....	49
8 Laki harmaan talouden selvityksyksiköstä.....	49
9 Laki hätäkeskustoiminnasta.....	50
10 Ulkomaalaislaki.....	50
11 Laki ulkomaalaisrekisteristä.....	50

12 Laki turvallisuusselvityksistä.....	50
13 Asevelvollisuuslaki.....	50
14 Laki Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta.....	50
15 Laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta.....	50
16 Laki Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta.....	50
17 Laki ajoneuvoliikennerekisteristä.....	51
18 Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turva-toimien valvonnasta 51	
19 Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä.....	51
II TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	51
III VOIMAANTULO.....	52
IV SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	52
1 Yleistä 52	
2 Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmään talletettavat havaintotiedot.....	52
3 Salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen tallentaminen.....	52
LAKIEHDOTUKSET.....	54
henkilötietojen käsittelystä Tullissa.....	54
tullilain eräiden säännösten kumoamisesta.....	69
pakkokeinolain muuttamisesta.....	69
poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	70
sähköisen viestinnän tietosuojalain 36 §:n 1 momentin muuttamisesta.....	71
henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 16 ja 19 §:n muuttamisesta.....	71
Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	72
Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	73
häätäkeskustoiminnasta annetun lain 20§:n muuttamisesta.....	73
ulkomaalaislain 131 §:n muuttamisesta.....	74
ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 b §:n muuttamisesta.....	74
turvallisuusselvityksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta.....	75
asevelvollisuuslain 96 §:n muuttamisesta.....	77
Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	77
Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta.....	78
Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta.....	79
ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta.....	80
eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta.....	81
maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n muuttamisesta. 82	
LIITE.....	83

RINNAKKAISTEKSTIT.....	83
pakkokeinolain muuttamisesta.....	83
poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	85
sähköisen viestinnän tietosuojalain 36 §:n 1 momentin muuttamisesta.....	86
henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 16 ja 19 §:n muuttamisesta.....	87
Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	88
Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	90
ulkomaalaislain 131 §:n muuttamisesta.....	91
ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 b §:n muuttamisesta.....	92
turvallisuusselvityksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta.....	93
asevelvollisuuslain 96 §:n muuttamisesta.....	94
Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	95
Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta.....	97
Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta.....	98
ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta.....	100
eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta.....	101
maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n muuttamisesta	102

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Tullilaissa (1466/1995) on Tullin henkilörekistereitä koskevia säännöksiä. Tullilaissa säädetään Tullin henkilörekistereistä, niiden tietosisällöstä, henkilötietojen luovuttamisesta sekä tietojen saamisesta eräistä rekistereistä. Siltä osin kuin tullilaissa tai EU:n lainsäädännössä ei ole toisin säädetty, henkilötietojen käsittelyyn Tullissa sovelletaan henkilötietolain (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (612/1999), jäljempänä julkisuuslaki, säännöksiä.

Tullilaki tuli voimaan samalla, kun Suomi liittyi Euroopan unioniin 1 päivänä tammikuuta 1995. Tullin perustehtävät ja henkilötietojen tarve eivät ole Suomen EU-jäsenyyden aikana juuri muuttuneet. Tullilain voimaantulon jälkeen sen henkilötietoja koskevia erityissäännöksiin on tehty lähinnä muun lainsäädännön muuttumisesta aiheutuneita muutoksia tai tarkistuksia 12 kertaa. Tullilain voimaantulon jälkeen tapahtunut perus- ja ihmisoikeussäännösten kehitys, poliisin ja rajavartiolaitoksen henkilörekisterilakien säätäminen ja muut lainsäädäntömuutokset, rikostorjunta- ja lainvalvontayhteistyön kehittyminen sekä kansainvälisen tietojen vaihdon ja siihen liittyvän lainsäädännön kehitys ovat kuitenkin luoneet tarpeen tarkastella Tullin henkilörekistereitä koskevaa lainsäädäntöä kokonaisvaltaisesti uudelleen.

Pitkälti henkilötietojen käsittelyä koskevaan yleislainsäädäntöön perustuvaa Tullin henkilörekisterien sääntelytapaa ei voida nykypäivänä enää pitää riittävän yksityiskohtaisena ja täsmällisenä. Lisäksi rikostorjuntayhteistyön tehokkuuden ylläpitäminen edellyttää Tullin henkilörekisterien yhdenmukaistamista erityisesti poliisin tietojärjestelmien kanssa. Myös säännösten soveltamisen kannalta olisi selvempää, että henkilötietojen käsittelyä Tullissa koskevat keskeiset säännökset koottaisiin, kuten poliisilla ja

rajavartiolaitoksella, omaan erilliseen lakiin. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Tullin henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolain ja julkisuuslain yleissäännöksiä siltä osin kuin tullilaissa tai EU:n lainsäädännössä ei ole toisin säädetty. Tullilain 21 – 24 ja 26- 28 §:ssä säädetään Tullin henkilörekistereistä, henkilötietojen säilyttämisestä, poistamisesta ja luovuttamisesta sekä Tullin oikeudesta saada tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellisia tietoja eräistä rekistereistä.

2.1.1 Tullin henkilörekisterit

Tullilain 21—24 §:ssä säädetään Tullin pysyvien, valtakunnallisten tietojärjestelmien ja henkilörekisterien peruskuvaukset, valtakunnallisen ja muun henkilörekisterin perustamisen edellytyksistä sekä tietojen poistamisesta rekistereistä.

Tullilain 21 §:n luonteeltaan informatiivisen säännöksen mukaan Tullin henkilörekistereitä ovat valvontatietorekisteri, poliisiasian tietojärjestelmän teknisenä osana oleva tutkinta- ja virka-apujärjestelmä sekä sen arkistohakemisto, Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmän arkisto sekä rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmä, Euroopan unionin tullitietojärjestelmä sekä tullilaitoksesta annetussa laissa (228/1991) säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tullilain 22 §:n nojalla perustetut muut kuin valtakunnalliset rekisterit. Rekistereihin sovelletaan henkilötietolakia, jollei tullilaissa toisin säädetä.

Tullilaissa on erityissäännöksiä sanottujen rekistereiden käyttötarkoituksesta, niihin tallettavista tiedoista ja muusta henkilötietojen käsittelystä. Tullilaissa ei ole

selventävää viittausta julkisuuslakiin, jonka säännösten mukaan rekisteritietojen luovutus määräytyy, ellei muualla laissa ole toisin säädetty.

Muita kuin edellä mainittuja tullivalvontatai rikostorjuntatehtäviä varten perustettujen Tullin henkilörekistereiden, kuten tulliverotusta varten pidettävien asiakasrekistereiden tai Tullin sisäistä hallintoa varten perustettujen henkilöstö-, talous- tai muiden rekistereiden henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yksinomaan yleistä henkilötietolainsäädäntöä.

Tullilain 22 §:ssä säädetään Tullin henkilörekisterin perustamisesta. Rekisteri voidaan perustaa Tullin valtakunnalliseen käyttöön tai yhden tai useamman Tullin toimintayksikön käyttöön taikka Tullin henkilöstöön kuuluvan tai Tullin henkilöstöön kuuluvien muodostaman työryhmän käyttöön. Sellaisten tullirikosten, joista saattaa seurata vankeutta, estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi voidaan perustaa tilapäinen analyysirekisteri, joka on tarkoitettu vain muuhun kuin valtakunnalliseen käyttöön. Rekisterissä voidaan yhdistää, tallettaa ja muutoin käsitellä Tullin hankkimia tai saamia tarpeellisia tietoja tullirikostorjunnassa tehtävää analyysiä varten. Pykälässä olevan henkilötietojen salassapitoa koskevan säännöksen mukaan tullivalvonnan ja tullirikostutkiminnan rekistereissä olevat tiedot on pidettävä salassa, jollei toisin säädetä.

Tullilain 23 §:ssä säädetään valvontatietorekisteristä. Säännös sisältää rekisterin peruskuvauksen. Valvontatietorekisteri on tullirikosten estämiseksi ja selvittämiseksi Tullin käyttöön tarkoitettu pysyvä henkilörekisteri. Rekisteristä voivat saada tietoja teknisellä käyttöyhteydellä vain tullirikosten estämistä tai selvittämistehtävissä toimivat virkamiehet. Rekisteriin saa kerätä ja tallentaa tullirikosten estämiseksi ja selvittämiseksi tarpeellisia tietoja henkilöistä, joiden on syytä epäillä syyllistyvän tai syyllistyneen rikokseen, josta saattaa seurata vankeutta taikka myötävaikuttavan tai myötävaikuttaneen rikokseen, josta saattaa

seurata enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta.

Tullilain 23 a §:ssä säädetään poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana olevan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän sekä sen arkistohakemiston peruskuvauksen. Tullilain 3 §:n 1 momentin 7 kohdan määritelmän mukaan tutkinta- ja virka-apujärjestelmä sekä sen arkistohakemisto ovat osa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain (761/2003), jäljempänä poliisin henkilötietolaki, 2 §:ssä tarkoitettua poliisiasiain tietojärjestelmää niiden tietojen osalta, jotka Tulli on tallettanut tutkinnan ja virka-avun tietoihin sekä tutkinnan ja virka-avun arkistotietoihin.

Poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva tutkinta- ja virka-apujärjestelmä on Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, johon Tulli saa kerätä ja tallettaa rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarpeellisia tietoja.

Poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva arkistohakemisto on Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, johon Tulli saa kerätä ja tallettaa arkistosta hakua varten tutkinnan ja virka-avun tiedoista ilmoituksen ja tapauksen tunnistetiedot sekä selostusosan tiivistelmän.

Tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen käsittelyn osalta tullilaissa on useita viittauksia poliisin henkilötietolain tarkoittamaa poliisiasiain tietojärjestelmää koskeviin säännöksiin.

Tullilain 23 b §:ssä säädetään tietotekniikan käytöstä tullialalla tehdyn Euroopan unionin yleissopimuksella (EYVL C 316, 227.11.1995, SopS 56 -57/2000), jäljempänä *tullitietojärjestelmäyleissopimuksella perustetusta Euroopan unionin tullitietojärjestelmästä sekä sen tullitutkintatietokannasta.*

Tullitietojärjestelmäyleissopimus on kumottu 30 päivänä marraskuuta 2009 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2009/917/YOS tietotekniikan käytöstä

tullialalla, jota on sovellettu 27 päivästä toukokuuta 2011.

Tullilain 23 c §:ssä on Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmän arkistohakemiston peruskuvauksen. Pykälässä tarkoitettu arkistohakemisto sisältää ennen poliisiasian tietojärjestelmän käyttöön siirtymistä käytetyn Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmän sisältämät tiedot.

Tullilain 23 d §:ssä säädetään rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmästä (LIPRE). Se on Tullin ja poliisin sekä rajavartiolaitoksen valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, jonka avulla pystytään reaaliaikaisesti saamaan tarkat tiedot rajaa ylittävistä kulkuneuvoista ja konteista. Järjestelmään tallentuvat teknisen valvonnan myötä kulkuneuvojen rekisteritunnusten sisältämät tiedot ja myös konttien tunnistetiedot. Tietoja käytetään rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi.

Tullilain 24 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta Tullin henkilörekistereistä sekä tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden tarkistamisesta. Rekistereihin talletettujen henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuus on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Valvontatietorekisteristä tiedot on poistettava 10 vuoden kuluessa viimeisen tiedon merkittämisestä. Poliisiasian tietojärjestelmän teknisenä osana olevasta tutkinta- ja virka-apujärjestelmästä tiedot on poistettava siten kuin poliisin henkilörekistereistä annetun lain 24 c §:ssä säädetään.

2.1.2 Tietojen salassapito ja luovuttaminen

Valtion virkamieslain (750/1994) 17 §:n mukaan virkamiehen vaitiolovelvollisuudesta on voimassa, mitä julkisuuslaissa ja muussa laissa säädetään. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään ns. asiakirjajulkisuudesta (6 luku Salassapitovelvoitteet ja 7 luku Salassapidosta poikkeaminen ja sen lakkaaminen). Hallintolain (434/2003) 13 §:ssä säädetään asiamiehen, avustajan ja näiden apulaisen salassapitovelvollisuudesta. Lisäksi koodeksin 15 artiklan mukaan kaikki luottamukselliset tai luottamuksellisina

annetut tiedot on pidettävä salassa, eivätkä tulliviranomaiset saa paljastaa niitä ilman tiedot antaneen henkilön tai viranomaisen nimenomaista lupaa. Näiden tietojen luovuttaminen on sallittua, jos tulliviranomaiset erityisesti tietosuojaa koskevien säännösten mukaan tai oikeudenkäynnin yhteydessä voivat olla siihen velvollisia taikka oikeutettuja.

Tullilain tietojen salassapitoa ja luovuttamista koskevat säännökset sisältyvät lain 25—27 §:ään. Nykytila vastaa valmisteverotuslakia (182/2010) ja autoverolakia (1482/1994), joissa myös säädetään asiakirjojen ja muiden tietojen salassapitovelvollisuudesta erikseen.

Tullilain 25 § sisältää liiketoimintaa koskevien tietojen salassapitoa koskevan laajan säännöksen. Pykälän 1 momentin mukaan jokainen on velvollinen pitämään salassa ja olemaan käyttämättä hyväkseen, mitä hän virassaan tai muuten on tavaran tulliselvitykseen, varastointiin tai kuljetukseen liittyvistä asiakirjoista tai muulla tavoin saanut tietää toisen liiketoiminnasta. Säännös velvoittaa siis jokaista pitämään salassa toisen liiketoiminnasta tulliselvityksen yhteydessä tai muutoin saamansa tiedot. Säännös on osin päällekkäinen julkisuuslain 24 § 1 momentin 20 kohdan säännöksen kanssa. Tulli voi kuitenkin ilmaista salassa pidettävän tiedon tullilain 25 pykälän 2—4 momentissa säädettyissä tapauksissa. Salassapidosta voidaan kuitenkin poiketa esimerkiksi silloin, kun tiedon julkaiseminen on tarpeen yleisen edun vuoksi, kuten esimerkiksi kuluttajien suojelemiseksi. Todennäköisin syin väärennetyksi tai laittomasti valmistetuiksi epäilyistä tavaroista voidaan antaa tietoja oikeudenhaltijalle. Liiketoimintaa koskevia tietoja voidaan antaa sellaiselle toiselle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle, joka tarvitsee tiedon säädetyn tehtävänsä suorittamiseksi sekä yksittäistapauksessa muitakin tietoja, jos ne ovat tarpeen hengelle tai terveydelle vaarallisen tapahtuman, vapauteen kohdistuvan rikoksen taikka huomattavan ympäristö- tai omaisuusvahingon välttämiseksi. Tietoja ei saa tällöin kuitenkaan luovuttaa edelleen eikä käyttää

ilman Tullin lupaa muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on luovutettu.

Tullilain 26 §:ssä säädetään henkilötietojen luovuttamisesta. Säännöksen mukaan Tulli voi luovuttaa henkilötietoja nimetyille viranomaisille säädettyä käyttötarkoitusta varten. Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Valvontatietorekisterin, Euroopan unionin tullitietojärjestelmän sekä virka-apuna ulkomaan viranomaiselta saatujen tietojen luovuttamisesta säädetään pykälässä lisäksi tarkemmin. Poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana olevan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen käytöstä ja luovuttamisesta on tullilain 26 a §:n mukaan voimassa, mitä niistä säädetään poliisin henkilörekistereistä annetussa laissa, kuitenkin siten, että Tullin tietojen luovuttamisesta ulkomaille päättää aina tulliviranomainen.

Tullilain 27 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta ulkomaille. Pykälässä säädetään tapauksista, joissa tulliviranomainen saa luovuttaa tietoja Maailman tullijärjestölle WCO:lle (virallisesti tulliyhteistyöneuvosto, CCC) sekä ulkomaisille tulli- ja muille viranomaisille.

2.1.3 Tietojen saanti eräistä rekistereistä

Tullin oikeudesta saada Tullille kuuluvien tehtävien suorittamiseksi tietoja muista rekistereistä säädetään tullilain 28 §:ssä. Pykälässä tarkemmin yksilöidyn perusteella Tullilla on oikeus saada, myös teknisen käyttöyhteyden avulla, tietoja erilaisista matkustajaa ja kulkuneuvon henkilökuntaa koskevista rekistereistä, Verohallinnon ja Liikenteen turvallisuusviraston rekistereistä, ulkoasiainministeriön ja ulkomaalaisviraston tietojärjestelmistä, rajavartiolaitoksen ja poliisin rekistereistä, väestötietojärjestelmästä ja oikeushallinnon tietojärjestelmistä sekä teletoimintaa harjoittavalta yhteisöltä yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, jota ei mainita julkisessa luettelossa. Pykälässä säädetään myös tietojen maksuttomuudesta eräissä tapauksissa.

2.2 Ruotsin ja viron lainsäädäntö

2.2.1 Ruotsi

Ruotsin tullin henkilörekistereiden käsittelyä varten on säädetty kaksi erillistä lakia: yleinen tullin henkilörekistereiden käsittelyä koskeva laki (Lag om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet; 2001:185), joka koskee muuta tullin toimintaa kuin rikostorjuntaa. Henkilötietojen käsittelystä rikostorjunnassa on säädetty erikseen laki tullin henkilörekistereiden käsittelyssä rikostorjunnassa (Lag om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet, 2005:787).

Molemmissa laeissa viitataan henkilötietolakiin (personuppgiftlagen 1998:204), jonka määräyksiä sovelletaan molempiin edellä mainittuihin tulla koskeviin lakeihin niiltä osin kuin se koskee muun muassa määrittelyä, julkisuusperiaatetta, tietojen turvallista käsittelyä, rekisteröidylle ilmoittamista, oikaisua ja tietojen luovuttamista kolmansille maille.

Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevan lain (2001:185) 4 §:ssä määritellään tietojen käyttötarkoitukset. Sen mukaan tietoja voidaan käyttää tullin ja muiden verojen määräämiseen ja maksamiseen, tullin valvonta-, tarkastus- ja analyysitehtäviin, Ruotsia sitovien kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseen sekä toiminnan seurantaan, valvontaan ja suunnitteluun. Lisäksi tietoja voidaan käyttää myös tullin rikostorjunnassa. Lain 5 §:ssä on säädetty mille tullin ulkopuolisille tahoille ja mihin tarkoitukseen tämän lain henkilötietoja voidaan luovuttaa.

Tullin rikostorjunnan henkilörekistereitä voidaan puolestaan käyttää rikollisen toiminnan estämiseen ja paljastamiseen, tiettyjen rikosten tutkimiseen ja syytöseen saattamiseen sekä sellaisten velvollisuuksien täyttämiseen, jotka juontuvat kansainvälistä tulliyhteistyötä koskevasta laista (2000:1219). Rikostorjuntaa varten kerätty henkilötietoja saadaan luovuttaa myös poliisihallitukselle ja muille poliisiviranomaisille sekä talousrikos- ja

syyttäväviranomaisille, verohallinnolle ja rannikkovartiostolle, mikäli tietoja tarvitaan rikostorjunnassa ja siitä on erikseen säädetty.

Molempien lakien mukaan tullin ylläpitämien henkilörekistereiden vastuuviranomainen.

Molemmissa laeissa on säännökset arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyn rajoituksista ja niistä poikkeamisesta. Arkaluonteisina henkilötietoina pidetään tietoja, jotka koskevat henkilön rotua, etnistä alkuperää, poliittisia mielipiteitä, uskonnollista tai filosofista vakaumusta, jäsenyyttä ammattiyhdistyksessä, terveyttä tai seksuaalielämää.

Rikostorjunnan henkilörekistereitä koskevassa laissa on lisäksi määritelty se, minkälaisista rikoksista tai rikollisesta toiminnasta taikka siihen osallisuudesta henkilö voidaan rekisteröidä (12—13§), sekä se, minkä tehtävien suorittamiseksi ja kuka näitä tietoja saa käyttää (14—15§). Lisäksi säädetään tietojen säilyttämisestä tilanteissa, joissa tutkinta keskeytetään, syyte jätetään nostamatta tai se tuomioistuimessa hylätään.

Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevan lain 2. luvussa säädetään tietokannan sisällöstä, tietojen luovuttamisesta, suorakäyttöoikeudesta, julkaisemisesta internetin välityksellä, hakukriteereistä, tietojen poistamisesta ja maksuista. Suorakäyttöyhteys on laissa myönnetty vero- ja ulosottoviranomaisille.

Vastaavista asioista on tullin rikostorjuntaa koskevassa henkilörekisterilaisissa säädetty 19–28§:ssä. Rikostorjunnan henkilörekistereistä tietoja voidaan luovuttaa suorakäyttöyhteyden avulla aiemmin mainituille viranomaisille, joille on erikseen säädetty rikostorjuntatehtäviä. Molemmissa laeissa on myös säännökset tietojen antamisesta rekisteröidylle.

2.2.2 Viro

Virossa ei ole erityistä Tullin tai tullitoiminnan tarpeisiin säädettyä henkilötietojen käsittelyä koskevaa lakia. Rikostorjuntatehtävissään Viron Vero- ja Tullihallinto käyttää Viron oikeusministeriön ylläpitämää E-file-järjestelmää silloin, kun kyse on rikoksista epäilytapauksen

kirjaamisista. E-file perustuu asetukseen 'The Establishment of E-File System and Statutes for Maintenance of E-File'. Sellaisissa rikostorjunnallisissa tilanteissa, joissa kyse ei vielä ole rikosepäilystä, Viron Vero- ja Tullihallinto käyttää Viron poliisin tietojärjestelmää, josta on säädetty laissa 'Statutes for maintenance of the Police database' (Säännökset poliisin tietojärjestelmän ylläpitämisestä?).

E-file-järjestelmän käyttämisen, kuten tietojen täydentäminen, päivittäminen, korjaamisen sekä poistamisen on tapahduttava kyseisessä laissa säädetyn mukaisesti. Järjestelmän tiedoilla on laissa säädettyissä tilanteissa laillinen vaikutus (legal effect). Muissa tilanteissa järjestelmän tiedoilla on vain informatiivisuusarvoa.

Poliisin tietojärjestelmän tiedoilla ei pääsääntöisesti ole 'laillista vaikutusta'. Tietojärjestelmän tiedot on tarkoitettu tukemaan valtion sisäistä turvallisuutta, minkä lisäksi näitä tietoja voidaan käyttää myös analyysitoimintaan.

Kyseessä olevan rikoksen nimike- ja luokitustietojen ohella E-file-järjestelmään voidaan kirjata rikoksesta epäillyn tai syytetyn henkilötiedoista etu- ja sukunimet, henkilötunnus, syntymäaika, sukupuoli, kuolinpäivä, kansalaisuus, äidinkieli ja siviilisäät. Lisäksi hänen tiedoistaan voidaan järjestelmään kirjata useita muun muassa koulutustaustaa, työpaikkaa sekä tuloja ja taloudellista asemaa koskevia tietoja.

Viron Vero- ja Tullihallinto tuottaa ennakoivaa tietoa poliisin tietojärjestelmään. Siihen voidaan kirjata tietoa rikoksia ehkäisevistä toimenpiteistä ja valvonnallisista prosesseista. Mitään omaa vastaavaa järjestelmää Viron Vero- ja Tullihallinnolla tai järjestelmää myös käytävällä Viron Rajavartiolaitokselle ei ole.

Viron yleisen henkilötietolainsäädännön mukaan arkaluonteisten tietojen kirjaaminen rekistereihin on lähtökohtaisesti kiellettyä. Tällaisten tietojen kirjaaminen on kuitenkin sallittua rikosten torjuntatarkoituksissa. Arkaluonteiset tiedot on Viron lainsäädännössä määritelty Suomen henkilötietolain 11 §:ää vastaavasti.

E-File-järjestelmää käyttävät tullin ja poliisin lisäksi muun muassa tuomioistuimet, syyttäjävirosto, kilpailuvirosto sekä vankilaviranomaiset silloin, kun ne suorittavat rikosten tutkintaa. Tapauksissa, joissa laki tämän sallii, tietoja voidaan tästä järjestelmästä luovuttaa anonymisoituna tilastollista käyttöä varten.

Myös poliisin tietojärjestelmästä voidaan tietoja luovuttaa laissa säädetyin perustein. Muun muassa ulosottoviranomaisille on säädetty oikeus saada järjestelmästä henkilöiden asuin- ja oleskelupaikkaa koskevia tietoja.

2.3 Nykytilan arviointi

Tullilaki on säädetty ennen nykyisin voimassa olevaa henkilötietolakia. Vaikka useita tullilain henkilötietosäännöksiä onkin muutettu henkilötietolain voimaantulon jälkeen, on henkilötietojen käsittelyä koskeva tullilain säännöskokonaisuus jäänyt monelta osin epäjohdonmukaiseksi yleisiin henkilötietojen käsittelysäännöksiin nähden. Esimerkiksi henkilötietolain 11 §:ssä säädettyjen arkaluonteisten tietojen käsittelystä ei tullilaissa ole erityissäännöksiä, eivätkä kaikki henkilötietolain 12 §:n tarkoittamat poikkeussäännökset arkaluonteisten tietojen käsittelykiellosta ole sovellettavissa Tullin henkilötietojen käsittelyyn. Poliisin henkilötietolaissa kyseisistä poikkeuksista on säädetty, mutta nämä poikkeussäännökset eivät sovellu Tullin rekisteritietojen käsittelyyn tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietoja lukuun ottamatta. Viime mainittuun tietojärjestelmään talletettavien tietojen osalta tullilain 23 a § 4 momentti viittaa noudattamaan poliisin henkilötietolain 10 §:ää, joka on poliisin henkilörekisteritietoja koskeva arkaluonteisten tietojen käsittelyn erityissäännös.

Useat tullilaissa olevat henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset poikkeavat poliisin henkilötietolain vastaavista säännöksistä sellaisissakin tapauksissa, joissa poliisitoiminta ja Tullin rikostorjunnan toiminta muutoin on keskenään identtistä.

Tullilaissa olevista henkilötietojen käsittelysäännöksistä puuttuvat myös useat muut sellaiset henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset, joiden sisällyttäminen poliisin henkilötietolakiin on katsottu tarpeelliseksi. Esimerkkeinä tällaisista tullilaista puuttuvista, mutta poliisin henkilötietolakiin sisältyvistä säännöksistä ovat säännökset rekisterinpitäjistä tullilain 23 d §:ssä tarkoitettua rekisteriä lukuun ottamatta (poliisin henkilötietolaki 7§), henkilörekisterin perustamisesta (8 §), henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tietoturva (10 a §), salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen käsittelystä (11 §), yksittäiseen tehtävään sisällyttämättömien tietojen käsittelystä (12 §).

Erityisenä ongelmana on pidetty epäselvyyttä, joka johtuu siitä, että Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmää koskevissa säännöksissä on pelkästään lakiviittaus poliisin henkilötietolakiin.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Tavoitteena on korjata lainsäädännölliset puutteet Tullin henkilörekistereitä koskevissa säännöksissä sekä tarkistaa Tullia koskevia henkilötietosäännöksiä ottaen huomioon kansallisessa soveltamisessa ilmitulleet epäkohdat, säännösten voimaantulon jälkeen tapahtuneet lainsäädäntömuutokset sekä kansainvälinen kehitys.

Tavoitteena on ottaa huomioon myös julkishallinnossa käynnissä olevaan uudistumiseen liittyvä viranomaisten yhteistyön parantaminen täsmentämällä tietojenvaihtosäännöksiä.

Lisäksi esityksen tavoitteena on saattaa Tullin henkilötietosäännökset yhdenmukaisiksi erityisesti poliisin ja rajavartiolaitoksen säännösten kanssa sellaisissa tapauksissa, joissa Tullin toiminta on yhdenmukaista kyseisten viranomaisten toiminnan kanssa. Erityisesti Tullin rikostorjuntatoiminta edellyttää

yhdenmukaisia säännöksiä muiden rikostorjuntaa suorittavien viranomaisten kanssa. Tätä edellyttää myös jatkuvasti kehittyvä PTR-yhteistyö.

Esityksen tavoitteena on myös korvata säännöksiin tullilaisissa olevat viittaukset poliisin henkilötietolakiin.

Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön myös Euroopan unionin neuvoston puitepäättös rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisessa (2008/977/YOS), jäljempänä EU:n tietosuojapuitepäättös. EU tietosuojapuitepäättöksen 29 artiklan mukaan jäsenvaltioiden olisi tullut suorittaa päätöksen noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet jo ennen 27 päivää marraskuuta 2010.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Vuoden 1995 alusta voimassa olleen tullilain henkilötietosäännöksiin on tehty useita muutoksia eri lainsäädäntöhankkeiden yhteydessä. Osin näistä useista muutoksista johtuen henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset ovat jääneet koordinoimatta keskenään ja muotoutuneet myös epäyhdenmukaisiksi poliisin ja rajavartiolaitoksen vastaavien säännösten kanssa. Muun muassa näiden syiden vuoksi esityksen tavoitteita ei saavuttais muuttamalla nykyistä tullilakia. Lakiin jouduttaisiin lisäämään lukuisia uusia pykäläiä, mikä tekisi säännöskokonaisuuden lakiteknisesti hajanaiseksi ja toisaalta etäännyttäisi entisestään yhdenmukaisuutta muiden viranomaisten säännösten kanssa. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi kokonaan uusi laki.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa. Laki olisi oleellisilta osiltaan, mutta Tullin toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen, yhdenmukainen sekä poliisin henkilötietolaisissa että henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005), jäljempänä rajavartiolaitoksen

henkilötietolain, kanssa. Ehdotettuun lakiin esitetään myös Tullille oikeutta tallettaa rikolliseen toimintaan liittyviä tullimiesten havainnoimia tietoja tai Tullille ilmoitettuja havaintotietoja.

Laki laajentaisi jossain määrin Tullin oikeutta saada tietoja eräistä muiden tahojen pitämistä rekistereistä. Laki selkeyttäisi tietojensaantisäännöksiä myös maksuttomuuskysymysten sekä tietojen käsittelyn osalta.

Uusi laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa kumoaisi kaikki tullilaisissa olevat henkilörekisteri- ja henkilötietojen käsittelysäännökset. Ehdotus aiheuttaa tullilakiin myös eräitä muita muutoksia.

Lakiehdotus sisältää muutoksia xx lakiin. Muutokset johtuvat lähinnä viittauksista tullilain henkilötietosäännöksiin.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei olisi välittömiä taloudellisia vaikutuksia Tullin toimintaan. Uusi laki tulee kuitenkin vaatimaan muutoksia Tullin tietojärjestelmiin muun muassa laissa olevien tietojen poistosäännösten takia, ja nämä muutokset voivat aikanaan aiheuttaa kustannuksia Tullille. Ehdotettuja poistosäännösten muutoksia ei ole suurten kustannusten vuoksi tarkoituksenmukaista toteuttaa Tullin vanhoihin järjestelmiin.

Asian valmistelussa on lisäksi otettu huomioon se, että poliisiasiaintietojärjestelmän (PATJA) uudistaminen on vireillä (VITJA-hanke). Tällä hankkeella on merkittävä vaikutus myös Tulliin ja erityisesti Tullin rikostorjunnan toiminnalle, ja Tulli on osaltaan ollut mukana hankkeessa. Tietojärjestelmän uudistamista koskevassa hankkeessa on huomioitu poliisin tietojärjestelmän uudistamisesta aiheutuneet muutostarpeet aikatauluineen myös Tullin järjestelmiin. Tämän vuoksi esitykseen sisältyy henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta annetun lain (1181/2013) vastaava siirtymäsäännös, jonka mukaan tietojenkäsittely olisi toteutettava neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Siirtymäsäännöksen vuoksi muutoksesta Tullille aiheutuvat tietojärjestelmäkustannukset jakautuisivat useammalle vuodelle.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotettu laki tehostaisi viranomaisten välistä tietojenvaihtoa yhdenmukaistamalla viranomaisten henkilörekisterien käyttöön liittyvää lainsäädäntöä. Laissa säädettäisiin laajemmin ja täsmällisemmin Tullin oikeudesta saada tietoja muilta viranomaisilta ja oikeudesta luovuttaa Tullin tietojärjestelmien tietoja muille viranomaisille. Lisäksi ehdotus tehostaa Tullin rikostorjuntaa, sillä laissa annettaisiin Tullin rikostorjunnalle nykyistä laajempi mahdollisuus hyödyntää poliisin tietojärjestelmiä. Uudella lailla täytäntöönpantaisiin sekä kansallisessa että Euroopan unionin lainsäädännössä tapahtuneet viranomaisten toimintaa koskevat muutokset.

4.3 Vaikutukset kansalaisiin

Ehdotus parantaisi henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa, koska niistä säädettäisiin uudessa laissa nykyistä täsmällisemmin ja yhtenäisemmin. Kansalaisten oikeusturvaa vahvistettaisiin ajantasaisella ja muiden lainvalvontaviranomaisten kanssa yhdenmukaisella henkilörekisterien käyttöä koskevalla lailla.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä Tullin kanssa.

Esityksestä pyydettiin lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö,

sisäasiainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, puolustusministeriö, ulkoasiainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Tulli, Rajavartiolaitoksen esikunta, Poliisihallitus, Pääesikunta, Eduskunnan oikeusasiamies, Viestintävirasto, Maahanmuuttovirasto, Oikeusrekisterikeskus, Väestörekisterikeskus, Hätäkeskuslaitos, Rikosseuraamuslaitos, Valtakunnansyyttäjävirosto, Tietosuojavaltuutettu, Liikennevirasto, Patenti- ja rekisterihallitus, Suomen poliisijärjestöjen liitto ry, Tullivirkamiesliitto ry ja Tullin Akavalainen Yhdistys ry.

Esityksestä saatiin xx lausuntoa. Lausunnon antajat...

6 Riippuvuus muista esityksistä

Samanaikaisesti eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys laiksi rikostorjunnasta Tullissa (HE 174/2014 vp). Tämän esityksen säännösehdoituksia on muotoiltu kyseisen hallituksen esityksen säännösten pohjalta.

Hallitus antoi esityksen tietoyhteiskuntakaareksi eduskunnalle 30 päivänä tammikuuta 2014 (HE 221/2013 vp). Liikenne- ja viestintäministeriön valmistelemaan tietoyhteiskuntakaareen on koottu keskeiset sähköistä viestintää koskevat säädökset ja esitys sisältää myös voimassa olevan sähköisen viestinnän tietosuojalain säännökset. Sähköisen viestinnän tietosuojalaki esitetään tietoyhteiskuntakaaren yhteydessä kumottavaksi. Sähköisen viestinnän tietosuojalakia esitetään muutettavaksi tässä esityksessä ehdotetun henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain yhteydessä. Tämä on hyvä ottaa huomioon lakiehdotuksen käsittelystä, mikäli esitykset ovat samaan aikaan käsiteltävänä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

I Lakiehdotusten perustelut

1 Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Lakia sovellettaisiin Tullin laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn. Silloin, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilörekisteri tai sen osa, lakia sovellettaisiin myös muuhun henkilötietojen käsittelyyn.

Laissa säädettäisiin pääasiassa Tullin rikostorjunta- tai valvontatehtävien kannalta tarpeellisten tietojen käsittelyä koskevista välttämättömistä poikkeuksista yleiseen henkilötietolainsäädäntöön nähden.

Yleistä henkilötietolainsäädäntöä sovellettaisiin edelleen toissijaisesti. Siltä osin kuin ehdotetussa tai muussa laissa ei toisin säädettäisi, henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin henkilötietolakia ja julkisuuslakia. Julkisuuslain nojalla määräytyy muun muassa tietojen salassa pidettävyys ja asianosaisen oikeus tiedonsaantiin.

Esimerkiksi Tullin sisäistä hallintoa varten perustettuihin henkilöstö-, talous- ja muihin sellaisiin henkilörekistereihin ja niihin liittyvään henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin yksinomaan yleistä henkilötietolainsäädäntöä.

Pykälässä viitattaisiin informatiivisuuden vuoksi myös Suomea sitoviin kansainvälisiin sopimuksiin, joissa on henkilötietojen käsittelyä koskevia määräyksiä. Tällaisia sopimuksia ovat muun muassa tulliyhteissopimukset sekä monen- että kahdenväliset tulliyhteistyösopimukset. Suomi on liittynyt esimerkiksi Pohjoismaiden kesken solmittuun monenväliseen sopimukseen keskinäisestä avunannosta tulliasioissa. Suomella on kahdenvälisiä tulliyhteistyösopimuksia muun muassa seuraavien EU:n ulkopuolisten valtioiden kanssa: Amerikan Yhdysvallat,

Venäjän federaatio, Makedonia, Uzbekistan, Valko-Venäjä, Kosovo ja Azerbaidzhan.

2 §. Määritelmät. Laissa käytettäisiin tullitoiminnassa yleisesti käytettyjä käsitteitä. Sen vuoksi pykälässä viitattaisiin tullilaisa käytettyihin määritelmiin.

2 luku. Tullinlaitoksen tietojärjestelmät ja muut henkilörekisterit

3 §. Rikostorjunnan tietojärjestelmä. Pykälä sisältäisi Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmän peruskuvauksen. Rikostorjunnan tietojärjestelmä vastaisi keskeisiltä osiltaan poliisin henkilötietolain 2 §:ssä tarkoitettua poliisiasian tietojärjestelmää.

Rikostorjunnan tietojärjestelmän ja sen tietoryhmien määritelmät eroaisivat poliisiasian tietojärjestelmän ja sen tietoryhmien määritelmistä vain siltä osin kuin se Tullin valvonta- ja rikostorjuntatehtävien erityispiirteiden vuoksi on välttämätöntä. Tullilla on valvonta- ja rikostorjuntatehtäviensä hoitamiseksi lähes poikkeuksetta sama tarve kuin poliisilla poliisiasian tietojärjestelmän osalta käyttää järjestelmän tietoryhmiin sisältyviä tietoja. Yhdenmukainen sääntely loisi asianmukaisen perustan poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen (PTR-viranomaisten) operatiiviselle yhteistyölle ja tietojen tehokkaalle yhteiskäytölle.

Rikostorjunnan tietojärjestelmä korvaisi nykyään tullilain 23 a §:ssä säädetyn poliisiasian tietojärjestelmän teknisenä osana olevan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän ja sen arkistohakemiston. Tullilain 3 § 1 momentin 9 kohdan mukaan näillä tarkoitetaan poliisin henkilötietolain 2 §:ssä tarkoitettua poliisiasian tietojärjestelmää niiden tietojen osalta, jotka Tulli on tallettanut tutkinnan ja virka-avun tietoihin sekä tutkinnan ja virka-avun arkistotietoihin. Nykyiseen Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmään ja sen arkistohakemistoon talletettavista tiedoista on tullilain 23 a §:n 4 momentin mukaan lisäksi voimassa, mitä poliisin

henkilötietolain 2 §:n 2 momentissa ja 10 §:ssä säädetään. Ehdotettu rikostorjunnan tietojärjestelmä korvaisi lisäksi tullilain 23 c §:ssä säädetyn Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmän arkistohakemiston, jota vastaavasta rekisteristä ei lakiin enää otettaisi säännöstä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin järjestelmän käyttötarkoituksesta. Rikostorjunnan tietojärjestelmä olisi Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri, joka sisältäisi Tullille laissa säädettyjen valvonta- ja rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja. Tullin valvonta- ja rikostorjuntatehtävistä säädetään tullilaisissa ja ehdotetussa ja eduskunnassa käsiteltävänä olevassa rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa (HE 174/2014 vp).

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rikostorjunnan tietojärjestelmään tallettavista henkilöllisyyttä koskevista tiedoista. Järjestelmään saataisiin tallettaa tietoja Tullin tutkittavana olevasta rikoksesta epäilyistä, tullivalvonnan tai tullirikostorjunnan toimenpiteen kohteena sekä Tullin esitutkinnan ja pakkokeinon kohteena olevasta henkilöstä. Samoin saataisiin tallettaa ilmoittajan, todistajan, asianomistajana esiintyvän tai muutoin asiaan liittyvän henkilön tietoja. Henkilöllisyyttä koskevista tiedoista järjestelmään saataisiin tallettaa tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot. Momentti sisältäisi esimerkkiluettelon tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisista tiedoista. Tällaisia tietoja olisivat muun muassa henkilön nimet, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuudet, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisäätty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta sekä viranomaisen antama asiakasnumero. Ulkomaalaisen henkilön henkilötiedoista saataisiin tallettaa myös vanhempien nimet, osoite ja matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät

tarpeelliset tiedot. Momentissa luetellut henkilöllisyyttä koskevat tiedot olisivat samat kuin ne, jotka voidaan vastaavasti tallettaa poliisiasiain tietojärjestelmään poliisin henkilötietolain 2 §:n 2 momentin mukaan.

Momentin luettelossa ei käytettäisi määritettä täydellinen nimi, vaan muotoa nimet. Suomen kansalaisen virallisena nimenä voidaan pitää väestörekisteriin merkittyä sukunimeä ja etunimiä. Väestötietojärjestelmään on lisäksi talletettu henkilön entiset etu- ja sukunimet nimenmuutospäivämäärineen. Vaikka nimilainsäädäntö ei tunne puhuttelunimen käsitettä, puhuttelunimi voidaan tallettaa väestötietojärjestelmään henkilön itsensä ilmoittamana ja myös viranomaisten oletetaan käyttävän sitä virallisen etunimen asemesta. Oletuksena on, että henkilön puhuttelunimi on ensimmäinen virallisista etunimistä, mutta puhuttelunimi voidaan merkitä rekisteriin, kun henkilö käyttää muuta kuin ensimmäistä etunimeään puhuttelunimenä. Puhuttelunimi voi olla myös kaksiosaisen etunimen osa tai poiketa kirjoitusasultaan virallisesta etunimestä. Puhuttelunimi voi myös poiketa kokonaan virallisista etunimistä, ja tällainen yleisesti käytetty etunimi voidaan ottaa henkilön nimeksi muun muassa vaalien ehdokaslistaan. Monet henkilöt tunnetaan niin sanotulla taiteilijanimellään. Taiteilijanimiä ei merkitä väestötietojärjestelmään, mutta niille on säädetty suoja siten, ettei toinen henkilö voi ottaa yleisesti tunnettua taiteilijanimeä nimekseen tai toiminimekseen. Ulkomaalaisten henkilöiden virallista nimeä ei aina voida määritellä. Yleensä pyritään käyttämään passiin merkittyä nimeä, mutta senkin kirjoitusasu saattaa vaihdella muun muassa translitteroinnista riippuen, eivätkä käsitteet etu- ja sukunimi ole yhdenmukaisia kaikissa valtioissa. Turvapaikanhakijoilla ei usein ole esittää matkustusasiakirjoja lainkaan, joten viranomaiset joutuvat kirjaamaan henkilöiden esittämiä useitakin poikkeavia nimiä ja niiden kirjoitusasuja. Koska Tullin valvonta- ja rikostorjuntatoimessa on tavoitetaan henkilöitä erilaisissa tilanteissa, on tärkeää, että kaikki

henkilön käyttämät nimivaihtoehdot, niin sanotut alias -tiedot, ovat Tullin tiedossa ja käytettävissä ja ne voidaan merkitä rekisteriin, kun ne tulevat esiin asiapapereista tai henkilön itsensä ilmoittamana.

Koska henkilöillä voi olla useita kansalaisuuksia, voitaisiin ne kaikki tallettaa järjestelmään.

Myös viranomaisen antama asiakasnumero voitaisiin kirjata järjestelmään. Esimerkiksi ulkomaalaisen henkilön tunnistamiseksi Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmä antaa rekisteriin talletetuille ulkomaalaisille henkilöille asiakasnumeron, jolla Suomen viranomaiset yksilöivät kyseisen henkilön.

Myös Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajokieltoon määrätuille tunnistetietona asiakasnumeron. Tämä ajokieltoon määrätyn yksilöivä tunnistetieto on käytössä kaikissa niissä viranomaisissa, joiden käsiteltäväksi ajokieltoa tulee. Ehdotetun momentin mukaan rikostorjunnan tietojärjestelmään saataisiin tallettaa myös ajokieltoon määrätyn henkilön yksilöivä tunniste. Myös esimerkiksi Verohallinto on jo ottanut rajoitetusti käyttöön yksilöivän asiakastunnisteen. Lähitulevaisuudessa on mahdollista, että muutkin viranomaiset ottavat käyttöön vastaavan asiakastunnisteen, jonka tallettaminen olisi ehdotetun säännöksen nojalla mahdollista.

Tietojärjestelmään voitaisiin tallettaa lisäksi ulkomaalaisen henkilön maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät muut tarpeelliset tiedot, kuten tiedot esimerkiksi lähtömaasta tai läpikulkumaista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muiden tietojen kirjaamisesta rikostorjunnan tietojärjestelmään tietoryhmittäin. Momentissa säädettäisiin esitutkinnan, Tullin valvonta- tai rikostorjuntatoimenpiteen, PTR-yhteistoiminnan tai -virka-aputehtävän tai pakkokeinolain (806/2011) soveltamisen yhteydessä saatuja eräitä tietoja koskevasta tietoryhmästä (1 kohta), ilmoitukseen liittyvistä erillisistä tietoryhmistä (2–4 kohdat), sekä rikoksesta epäillyn henkilön ominaisuuksia koskevasta tietoryhmistä (5 ja 6 kohdat). Tietoryhmät ja niiden tietosisällöt olisivat pääpiirteissään yhdenmukaisia poliisin henkilötietolain 2 §:n 3 momentissa säädettyjen vastaavien tietoryhmien kanssa.

Rikostorjunnan tietojärjestelmä sisältäisi poliisiasian tietojärjestelmään sisältyviä vastaavat tietoryhmät vain siltä osin kuin tietoryhmä on Tullin laissa säädettyjen valvonta- tai rikostorjuntatehtävien kannalta tarpeen.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin tutkinnan ja virka-avun tiedoista. Sen mukaisesti tietoihin sisältyisivät Tullin esitutkinnassa, valvonta- tai rikostorjuntatoimenpiteiden yhteydessä, virka-aputehtävässä taikka pakkokeinolain soveltamisen yhteydessä saadut tiedot. Lisäksi kohdassa mainittaisiin selvyuden vuoksi erikseen myös poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain (687/2009), jäljempänä *PTR-lain*, tarkoittamassa yhteistoiminnassa saadut tiedot, koska laissa tarkoitettu PTR-yhteistyö on perinteistä virka-apua laajempaa. Kohdassa tarkoitettu tutkinnan ja virka-avun tiedot vastaisi tietosisällöltään pääpiirteissään tullilain 23 a §:ssä nykyään säädettävä poliisiasian tietojärjestelmän teknisenä osana olevaa tutkinta- ja virka-apujärjestelmää. Tullilain 23 a §:n 2 momenttiin verrattuna säännös sisältäisi uusina kirjattavina tietoryhminä kohdan a mukaiset tiedot tapahtuman tunnistamistietojen määrittämiseksi. Tämä kohta käsittäisi rikosilmoituksen tai muuta tapahtumaa koskevan ilmoituksen numeron, tiedot tapahtuma-ajasta ja -paikasta, ilmoituksen tekoajasta, rikos- ja muista nimikkeistä sekä törkeimmän rikoksen syyteoikeuden vanhentumisajasta. Lisäksi tämän kohdan mukaisia tietoja olisivat tiedot tutkivasta yksiköstä, tutkijoista, tutkinnan tilasta, Tullin asian päättämiseksi tekemistä päätöksistä sekä tieto syyttäjän ratkaisusta sekä tuomioistuimen ratkaisusta ja niiden lainvoimaisuudesta. Mainittuun tullilain säännökseen verrattuna kohdassa b ei enää mainittaisi kirjattavina tietoina rikosilmoitusten ja muiden ilmoitusten nimiketietoja. Sen sijaan uusi tietoryhmä olisi kohta d, johon sisältyisivät rikosten tekoapojen luokitteluksi tekijän, tapauksen tai teon luokittelua kuvaavat tiedot sekä rikosten sarjoittamiseen ja tekniseen tutkintaan tarvittavat tiedot.

Lainvalvontaviranomaiset ovat viime vuosina ottaneet käyttöönsä uusia tutkintamenetelmiä ja -teknologioita, joiden käytöstä on säädetty erikseen. Sen jälkeen, kun on todettu rikos tai muu rikostorjunnallisia taikka tullivalvonnallisia toimia vaativa tapahtuma, myös näihin menetelmiin liittyvä tietojen talletus siirtyy tutkinnan ja virka-avun tietojen piiriin. Näin ollen esimerkiksi päätökset kaikkien pakkokeinojen käytöstä, näiden päätösten valvonta ja pakkokeinojen tuloksena syntyvä tieto, valvontakameroiden kuvaaman aineiston käsittely sen jälkeen, kun on todettu esitutkinnan käynnistävä tapahtuma ja teknisen rikostutkinnan erilaisten menetelmien tulokset, kuuluvat 1 kohdan alle.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin henkilökuulutustiedoista, kuten poliisin henkilötietolain 2 § 3 momentin 2 kohdassa. Rikostorjunnan tietojärjestelmän henkilökuulutustietoihin talletettaisiin kuitenkin vain Tullille laissa säädettyjen valvonta- tai rikostorjuntatehtävien kannalta tarpeelliset tiedot. Siten henkilökuulutustietoihin ei siis olisi, toisin kuin poliisissa, tarpeen sisällyttää henkilön suojaamiseksi tarvittavia tietoja eikä tapaamis- tai lähestymiskieltoja, valvottua koevapautta tai valvontarangaistusta suorittavia tai ehdonalaisessa vapaudessa olevia taikka lähestymiskielloilla suojattavia henkilöitä koskevia tietoja. Sen sijaan henkilökuulutustietoihin talletettaisiin esimerkiksi Tullin tutkimissa jutuissa määrätty liiketoiminta-, matkustus-, eläintenpito- ja metsästyskiellot.

Henkilökuulutustietoihin sisällytettäisiin, yhdenmukaisesti poliisin henkilötietolain kanssa, myös tiedot kansalliseen maahantulokieltoon määrätystä ja tarkkailtavista henkilöistä. Järjestelmään vietäisiin vain Suomea koskevat kuulutukset. Sen sijaan Schengenin tietojärjestelmään talletettaisiin edelleen koko Schengenin aluetta koskevat maahantulokiellot.

Henkilökuulutustietoihin talletettavia henkilötietoja olisivat valokuva, sormenjäljet ja erityiset, muuttumattomat fyysiset erityistuntemerkit sekä tieto siitä, onko kuulutettava henkilö aseistettu, väkivaltainen

tai karannut. Tietoryhmään talletettaisiin lisäksi kuulutusasian perustiedot, kuten ilmoituksen tunnistetiedot, toimenpiteen syy, pyydyt toimenpiteet, kuuluttava viranomainen, kuulutuksen vanhentumisajankohta, henkilön vaarallisuus ja muut kuulutusten valvonnassa tarvittavat tiedot. Lisäksi henkilökuulutustietoihin tallennettaisiin tiedot henkilöllisyyttä väärinkäyttäneen ja henkilöllisyyden väärinkäytön kohteeksi joutuneen henkilön oikeasta henkilöllisyydestä.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin etsittävien ajoneuvojen tiedoista, joilla tarkoitettaisiin etsittävästä ajoneuvoista ja rekisterikilvistä yksilöintitietoja omaisuuden löytämiseksi ja omistajalleen tai haltijalleen palauttamiseksi, ilmoituksen tunnistetiedot sekä moottoriajoneuvoilla liikkuvista etsittävästä tai tarkkailtavista henkilöistä henkilöiden tavoittamiseksi tarpeellisia tietoja. Tämä tietoryhmä vastaisi tullitoiminnan kannalta poliisin henkilötietolain 2 §:n 3 momentin 4 kohdassa säädettyä.

Momentin 4 kohdassa säädettäisiin omaisuustiedoista, joilla tarkoitettaisiin rikoksella menetetyistä tai Tullin haltuun otetusta omaisuudesta yksilöintitietoja omaisuuden löytämiseksi ja omaisuuden omistajalleen tai haltijalleen palauttamiseksi tarpeellisia tietoja sekä ilmoitustietoja. Tämä tietoryhmä vastaisi tullitoiminnan kannalta pääpiirteissään poliisin henkilötietolain 2 §:n 3 momentin 5 kohdan vastaavaa tietoryhmää. Pykälän 3 momentin johdantokappaleen mukaan ehdotetun 4 kohdan tietosisältö rajautuisi kuitenkin vain Tullin laissa säädettyjen valvonta- tai rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi tarpeellisiin tietoihin.

Momentin 5 kohdassa säädettäisiin rikostorjunnan tietojärjestelmään tallettavista turvallisuustiedoista. Tietoryhmään voitaisiin tallettaa Tullin toiminnan kohteena olevan henkilön oman turvallisuuden tai viranomaisten työturvallisuuden kannalta välttämättömät tiedot, kuten tieto kohteen tai henkilön vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta. Turvallisuustietoina voitaisiin tallettaa myös henkilötiedot, jotka kuvaavat tai on

tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta taikka henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia. Turvallisuustietojen tulee olla kaikille operatiivisille viranomaisille yhteisiä, minkä vuoksi tietoryhmän määrittely olisi yhdenmukainen hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 17 §:n 1 momentin 6 kohdan kanssa. Tietoryhmä vastaisi sisällöltään pääasiallisesti myös poliisin henkilötietolain 2 §:n 3 momentin 6 kohdan vastaavanimistä tietoryhmää. Rekisteriin talletettaisiin sellaiset henkilön omalle turvallisuudelle sekä tullimiehen ja muun tehtävää suorittavan henkilön työturvallisuudelle välttämättömät tiedot, joiden etsintä eri viranomaisten rekistereistä on hankalaa tai epävarmaa ja joiden tulee olla kaikille hälytys- ja lainvalvontaviranomaisille yhteisiä. Henkilön vaarallisuus voi ilmetä aggressiivisuutena tai se voi käsittää vaarallisen tarttuvan taudin. Muun kohteen vaarallisuus voisi tarkoittaa esimerkiksi onnettomuudessa räjähdysvaaralliseksi muuttuvaa teknistä laitteistoa tai sortumavaaraa.

Yksilöidyn henkilön terveydentilaa koskeva tieto voitaisiin henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettuna arkaluonteisena tietona tallettaa vain, kun tieto on tehtävän suorittamiseksi välttämätön. Työturvallisuusriskillä tarkoitetaan vaarallista tai helposti tarttuvaa sairautta. Henkilön omaa turvallisuutta taas palvelevat tiedot sairauksista, joiden oireet muistuttavat esimerkiksi humalatilaa, tai sairaudet, jotka edellyttävät säännöllistä tai kohtauksissa vaadittavaa lääkitystä. Tullilla ei olisi oikeutta pyytää terveydentilatietoja esimerkiksi lääkintäviranomaisilta, vaan tiedot kirjattaisiin, kun ne tulevat esiin henkilön itsensä kertomana tai muutoin Tullin virkatehtävän yhteydessä.

Varoitus tietojen vaihdosta hätäkeskustietojärjestelmän vastaavien tietojen kanssa säädettäisiin 17 §:ssä.

Momentin 6 kohdassa säädettäisiin tuntomerkkitiedoista. Tietoryhmään voitaisiin tallettaa rikoksesta epäiltyjen

henkilöiden tunnistamiseksi, rikoksen selvittämiseksi ja rikoksentekeijöiden rekisteröimiseksi rikoksesta epäillyistä tai tuomituista henkilöistä sekä rikokseen liittyvästä tuntemattomasta tekijästä pakkokeinolain 6 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitetut henkilötuntemerkit ja luvun 5 §:ssä tarkoitetut DNA-tunnisteet, henkilöä koskevat tekniset kuva- ja äänitallenteet ja henkilön jalkineenjäljet, epäilyn kohteena olevaan rikokseen liittyviä tietoja sekä rekisteröintiä ja henkilön luokitusta koskevia tietoja.

Tietoryhmä vastaisi sisällöltään poliisin henkilötietolain 2 §:n 3 momentin 7 kohdassa säädettyä poliisiasiain tietojärjestelmän vastaavaa tietoryhmää.

Tuntemattoman tekijän jättämät tuntemerkit eivät jäisi tuntomerkkirekisteriin henkilöllisyyden selvityä, vaan ne poistettaisiin ehdotetun 19 §:n mukaisesti.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin havaintotiedoista. Tietoryhmä vastaisi sisällöltään poliisin henkilötietolain 2 §:n 3 momentin 11 kohdan vastaavaa tietoryhmää. Perustuslakivaliokunta on poliisin henkilötietolain muutosta koskevaan hallituksen esitykseen (HE 66/2012 vp) antamassaan lausunnossa (PeVL 18/2012 vp) pitänyt poliisin vastaavaa havaintotietorekisteriä henkilötietojen suojan kannalta ongelmattomana silloin kun havaintotietojen säilytysaika on verraten lyhyt (6 kuukautta), niiden sisältöä on rajoitettu edellyttämällä, että tiedot liittyvät henkilöihin, joiden voidaan olosuhteiden tai henkilön esittämän uhkauksen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan ja tiedon yhteyteen liitetään arvio niitä antaneen henkilön luotettavuudesta tai tietojen oikeellisuudesta, mikäli tämä on mahdollista.

Havaintotiedot voisivat sisältää tullimiesten havainnoimia tietoja tai tulliviranomaisille ilmoitettuja tietoja tapahtumista tai henkilöistä, joiden olosuhteiden tai henkilön esittämien uhkausten tai muun käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän Tullin rikostorjuntatoimivallan piiriin kuuluvaan rikolliseen toimintaan. Tällä hetkellä Tullilla ei ole ollut oikeutta tallettaa Tullin pysyviin

valtakunnallisiin automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettäviin tietojärjestelmiinsä tällaisia havaintotietoja. Tietoja on voitu tallettaa tullilain 22 §:n nojalla perustettuihin työryhmäkohtaisiin rekistereihin tai ne ovat vain yksittäisen tullimiehen muistissa tai muistiinpanoissa. Kyseiset havaintotiedot, joita tullimies saa joka tapauksessa havainnoidessaan toimintaympäristöään työtä suorittaessaan, eivät nykyisin siis ole koko tullivalvonnan ja tullirikostorjunnan organisaation tehokkaassa käytössä. Nykyistä käytäntöä, jossa tietoja voidaan tallettaa vain hajanaisesti yksikkökohtaisiin rekistereihin, voidaan pitää myös henkilötietojen käsittelyn ohjauksen ja laillisuusvalvonnan näkökulmasta epätydyttävänä. Ehdotuksen mukainen havaintotietojen lyhyt talletusaika, laillisuusvalvonta sekä rekisterinpitäjän mahdollisuus tarkastaa tietojen tallettamiselle asetettujen erityisten edellytysten täyttyminen parantaisi rekisteröidyn oikeusturvaa. Samalla myös tietojen suojaaminen helpottuisi tallennusalueiden keskittymisen myötä.

Olosuhteisiin liittyvänä havaintotietona saataisiin tietojärjestelmään tallettaa esimerkiksi Tullin havaitsema tieto siitä, että henkilö matkustaa tai varaa matkan väärillä henkilötiedoilla. Vastaava havaintotieto olisi kyseessä, kun tullitarkastuksessa henkilön hallusta tai ajoneuvosta löytyy huumausaineiden käyttämiseen soveltuvia välineitä tai muuta rikolliseen toimintaan viittaavaa rekvisiittia.

Edellä kuvatut teot eivät välttämättä ole lainvastaisia, mutta yhdessä muiden tekijöiden kanssa ne saattavat viitata rikolliseen toimintaan. Tällaiset tiedot säilyvät muistinvaraisesti vain hyvin lyhyen ajan. Käytännön viranomaistoiminnassa havaintotiedoilla on kuitenkin usein yksittäisen tilanteen ulkopuolelle ajallisesti ja paikallisesti ulottuvaa merkitystä. Järjestelmään talletettuina ja sitä kautta muidenkin tulliviranomaisten tiedossa ne sen sijaan vaikuttavat Tullin toiminnan suuntaamiseen ja rikosten ennalta estämiseen ja niiden selvittämiseen. Havaintotietoja voitaisiin hyödyntää muun muassa

valtakunnallisten rikossarjojen ennalta estämisessä ja tutkinnassa.

Vastaavalla tavalla Tullin suorittamassa Internet-valvonnassa nousee esille seikkoja, joiden voidaan perustellusti arvioida liittyvän Tullin rikostorjuntatoimivaltaan kuuluvaan rikolliseen toimintaan.

4 §. Tiedustelurekisteri. Tiedustelurekisteri olisi Tullin rikostorjunnan valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri. Tiedustelurekisteri vastaisi olennaisilta osiltaan nykyisen tullilain 23 §:ssä säädettyä valvontatietorekisteriä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tiedustelurekisterin käyttötarkoituksesta ja perusteista, joilla rekisteriin saa kerätä ja tallettaa tietoja. Rekisteriin saisi edelleen kerätä tietoja tullirikosten torjumiseksi. Tullilain 23 §:n 1 momentissa käytettyä sanamuotoa täsmennettäisiin siten, että tullirikosten estämisen ja selvittämisen ohella tietoja saisi kerätä ja tallettaa myös tullirikosten paljastamiseksi ja syytteen saattamiseksi. Kyse olisi sanamuodon täsmennyksestä, joka vastaa muualla laissa omaksuttua systematiikkaa.

Momentin 2 kohdassa ehdotettuun rikoksen myötävaikuttajan niin sanottuun kirjauskynnykseen tehtäisiin teknisluonteinen muutos. Nykyisen tullilain 23 § 1 momentin mukaan tämä kirjauskynnys on rikos, josta saattaa seurata enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta. Koska tosiasiallisesti rikoslainsäädännössä kuutta kuukautta ankarampi seuraava vankeusrangaistus on vuosi vankeutta, kirjaamiskynnys muutettaisiin muotoon vähintään vuosi vankeutta. Muutos olisi pelkästään tekninen eikä se muuttaisi nykytilaa. Vastaava muutos on tehty pakkokeinolain uudistuksen yhteydessä pakkokeinolain 8 luvun 32 § 1 momentin kohdalla.

Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin esimerkinomaisesti ne henkilöllisyyttä koskevat tiedot, joiden tallettamista voitaisiin pitää tiedustelurekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisena. Tiedot olisivat pääosin yhdenmukaisia edellä 3 §:ssä ehdotetun rikostorjunnan tietojärjestelmään talletettavien tietojen kanssa, samoin kuin ehdotettua tiedustelujärjestelmää

pääpiirteissään vastaavan poliisin henkilötietolain 4 §:ssä tarkoitetun epäiltyjen tietojärjestelmän tietoluettelon kanssa.

Nykyisin tullilain 23 §:n 2 momentissa mainitut määritteet nimi ja kutsumanimi ehdotetaan muutettavaksi muotoon nimet.

Tiedustelurekisteriin voitaisiin tallettaa myös tieto henkilön syntymäajasta, henkilötunnuksesta, sukupuolesta, äidinkielestä, kansalaisuudesta, kansalaisuudettomuudesta, kansallisuudesta, kotivaltiosta, siviilisäädystä, syntymävaltiosta, syntymäkotikunnasta, kotikunnasta, ammatista, osoitteesta, puhelinnumerosta tai muusta yhteystiedosta. Tiedustelurekisteriin voitaisiin tallettaa myös henkilöä koskevat ääni- ja kuvatallenteet sekä henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvat tunnistetiedot. Viranomaisten ja rekisteröitävän oikeusturvan kannalta on välttämätöntä, että viranomaiset pystyvät varmistamaan rekisteröitävän henkilöllisyyden luotettavasti. Esimerkiksi henkilön kuva on usein luotettavampi tunnistetieto kuin henkilön käyttämä nimi. Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja tarvitaan henkilön luotettavaan tunnistamiseen, ja ne voivat myös olla joskus ainoita henkilön yksilöimis- ja tunnistetietoja.

Tiedustelurekisteriin voitaisiin tallettaa myös tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta sekä viranomaisen antamasta asiakasnumerosta.

Ulkomaalaisen henkilön tunnistamiseksi Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmä antaa rekisteriin talletetuille ulkomaalaisille henkilöille asiakasnumeron, jolla Suomen viranomaiset yksilöivät kyseisen henkilön. Tämän asiakasnumeron lisäksi ulkomaalaisesta henkilöstä voitaisiin edellä mainittujen tietojen lisäksi tallettaa tiedustelurekisteriin esimerkiksi hänen vanhempiansa nimet ja osoite, matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät tarpeelliset tiedot.

Myös Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajokieltoon määräytyville tunnistetietona asiakasnumeron. Tämä ajokieltoon määrätyn yksilöivä tunnistetieto on käytössä kaikissa niissä viranomaisissa, joiden käsiteltäväksi

ajokieltoasia tulee. Samoin esimerkiksi Verohallinto on jo ottanut rajoitetusti käyttöön yksilöivän asiakastunnisteen. Lähitulevaisuudessa on mahdollista, että muutkin viranomaiset ottavat käyttöön vastaavan asiakastunnisteen, jonka tallettaminen olisi ehdotetun säännöksen nojalla mahdollista.

Yhdenmukaisesti tullilain 23 § 2 momentissa säädetyin kanssa tiedustelurekisteriin saataisiin myös tallettaa henkilön oman turvallisuuden tai viranomaisten työturvallisuuden kannalta välttämättömät tiedot sekä tiedot epäilystä rikoksesta, epäillyn rikoksen yhteydessä käytettävästä kulkuneuvosta ja epäiltyyn rikokseen liittyvästä liikeyrityksestä.

5 §. Tullivalvonnan tietojärjestelmä. Tullivalvonnan tietojärjestelmä olisi Tullin uusi, valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri.

Tullivalvonnan tietojärjestelmän tarkoituksena olisi parantaa ja tehostaa tullivalvontaa. Uusi tietojärjestelmä tehostaisi tullivalvontaa varmistamalla osaltaan tullien, verojen ja maksujen oikeellisuutta, tavaroiden tuonti- ja vientirajoitusten noudattamista sekä muiden tullitoimenpiteiden oikeaa kohdentamista. Järjestelmän avulla toteutettaisiin myös EU:n tullikoodeksin 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu automaattiseen tietojenkäsittelymenetelmään perustuva riskianalyysi, johon tullitarkastusten satunnaistarkastuksia lukuun ottamatta on unionin tullilainsäädännön mukaan perustuttava. Järjestelmä nopeuttaisi ja yhdenmukaistaisi tarkastustoimintaa ja parantaisi tarkastustulosten hyödyntämistä sekä Tullin yhteistoimintaa muiden viranomaisten ja sidosryhmien välillä.

Tullivalvonta käsittää kaikkien niiden lakien ja säännösten noudattamisen varmistamisen, joiden täytäntöönpanosta Tulli on vastuussa. Tyypillisiä tullivalvontatoimenpiteitä ovat erilaiset tavaroiden, asiakirjojen, kulkuneuvojen ja varastojen tarkastukset, jotka usein perustuvat annettuihin tulli-ilmoituksiin sisältyviin tai Tullilla muutoin oleviin tietoihin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin järjestelmän käyttötarkoituksesta, järjestelmään tallennettavista tiedoista ja tietojen käsittelystä. Momentin mukaan tullivalvonnan tietojärjestelmään voitaisiin kerätä, tallettaa ja siinä muutoinkin käsitellä tullivalvonnan suorittamiseksi tarpeellisia tietoja Tullille lain tai asetuksen perusteella annettavista ilmoituksista ja muista tiedoista, tiedot suoritetuista tullivalvonnan toimenpiteistä ja niiden perusteella esitetyistä jatkotoimista sekä tunnistetietoja tarkastusten perusteella annetuista rangaistusvaatimuksista taikka tehdyistä tutkintapyynnöistä tai rikosilmoituksista.

Tullivalvonnan tietojärjestelmässä saisi yhdistää, tallettaa ja muutoinkin käsitellä tullivalvonnan suorittamiseksi tarpeellisia tietoja. Järjestelmässä vastaanotettaisiin ilmoituksia ja muita tietoja, tallennettaisiin tietoja järjestelmään ja tehtäisiin vastaanotettujen ja tallennettujen tietojen perusteella riskianalyysi.

Järjestelmään tallentuisivat Tullin operatiivisten järjestelmien sisältämien ilmoitusten ja sanomien tiedot sekä muut tiedot, joita Tulli saa lain tai asetuksen perusteella. Esimerkkinä jälkimmäisestä ryhmästä ovat Euroopan maatalouden tukirahaston (EMOTR) tarkastustehtäviin liittyvät tiedot sekä vienti- ja tuontirajoituksiin liittyvät tiedot.

Järjestelmään sisältäisi yleisen riskianalyysoiminnon, jolla kerätään ja analysoidaan tietoja mahdollisten riskien tunnistamiseksi ja tarkastusten kohdentamiseksi. Järjestelmään sisältyvien tietojen analysoinnin tuloksena järjestelmään voitaisiin asettaa riskitekijöitä, -profileita ja – sääntöjä, joilla valikoitaisiin sähköisessä muodossa saapuvia ilmoituksia ja sanomia manuaaliseen käsittelyyn.

Järjestelmään talletettaisiin myös riskianalyysin tuloksena mahdollisesti syntyvä tarkastustoimeksianto, jolla ohjataan tarkastustoimenpiteitä ja raportointia, sekä tehdystä tarkastuksesta laadittu tarkastusraportti. Tarkastusraportti sisältää tarkemmat tiedot tehdyistä tullitoimenpiteistä ja niiden perusteella esitettävistä jatkotoimista, esimerkiksi jälkiverotuksesta tai palautuksesta. Muita tullivalvonnan

perusteella esitettäviä jatkotoimia ovat esimerkiksi tuen takaisinperintä, virhemaksu, luvan peruminen, uuden asiakirjan hankkiminen, tulli-ilmoituksen peruutus, tavarahan palautus tai hävitysluovutus valtiolle, ohjeistus, käyttökielto tai toinen tarkastus.

Tullivalvonta voi joissakin tapauksissa, joissa havaitaan säännösten rikkomista, johtaa myös rangaistusvaatimuksen tai tutkintapyynnön esittämiseen. Näissä tapauksissa järjestelmään talletettaisiin tunnistetieto näistä toimenpiteistä. Itse rangaistusvaatimus tai tutkintapyyntö tallennettaisiin tämän lain 3 §:ssä mainittuun rikostorjunnan tietojärjestelmään, eikä sitä tallettaisi tähän järjestelmään.

Esitettyjen tai suoritettujen jatkotoimien tallentaminen on tullivalvonnan kehittämiseksi tärkeää, koska sen avulla voidaan arvioida, kuinka tuloksellista tullivalvonnan suorittama kohdevalinta on ollut ja onko kohdevalintakriteereitä tarpeen tarkentaa tai muuttaa kohdevalintatarkkuuden parantamiseksi. Tullivalvonnan tietojärjestelmän avulla voidaan hoitaa myös tarkastusraporttien arkistointi ja jakelu.

Pykälän 2 momentissa luelteltaisiin henkilöllisyyttä koskevat tiedot, joiden tallettamista voidaan pitää tullivalvonnan tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisenä. Näitä tietoja olisivat nimet, syntymäaika, henkilötunnus, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, kansalaisuus sekä ulkomaalaisen henkilön osalta matkustusasiakirjan tiedot. Järjestelmään saataisiin tallettaa lisäksi ajoneuvon rekisterinumero. Tietoja käytettäisiin henkilöiden yksilöimiseksi.

6 §. Rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistamisjärjestelmä. Pykälässä säädettäisiin rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmän käyttötarkoituksesta. Järjestelmästä säädetään nykyisen tullilain 23 d §:ssä. Sääntelyä ehdotetaan ajantasaistettavaksi.

Järjestelmä olisi, kuten nykyisin, rikosten estämiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarkoitettu Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, johon

teknisessä valvonnassa Suomen valtakunnan rajan ylityspaikoilla saatavat rekisteri- ja muut tunnistetiedot sekä teknisen valvonnan kuvat kulkuneuvoista ja konteista tallentuvat.

Säännöksessä ei enää mainittaisi järjestelmän olevan myös poliisin ja rajavartiolaitoksen käyttöön tarkoitettu. Näiden viranomaisten oikeus käyttää kyseistä rekisteriä perustuisi ehdotettuun 17 §:ään, jonka 1 momentin 5 ja 6 kohtien mukaan poliisille ja rajavartiolaitokselle voitaisiin Tullin henkilörekistereistä luovuttaa henkilötietoja myös teknisen käyttöyhteyden avulla pykälässä tarkemmin mainittaviin käyttötarkoituksiin. Ehdotus ei muuttaisi poliisin tai rajavartiolaitoksen mahdollisuutta hyödyntää järjestelmän tietoja nykyisestä. Muutoksella olisi tarkoitus selkiyttää Tullin järjestelmän ylläpitäjän ja rekisterinpitäjän roolia ja siihen liittyvää vastuuta. Muutos olisi tältä osin luonteeltaan tekninen.

Järjestelmä perustuisi automaattiseen tallennukseen. Järjestelmään ei kerättäisi tai talletettaisi siihen tallentuvien tietojen lisäksi muita tietoja, minkä vuoksi pykälä ei enää sisältäisi nykyisen tullilain 23 d §:n 2 ja 3 momentteja vastaavia säännöksiä. Tullilain 23 d § 3 momentin säännöstä rekisterinpitäjistä ei enää tarvittaisi, koska siitä olisi maininta ehdotetun 8 § 3 momentissa. Kuten edellä on selostettu, viranomaiset eivät enää tallettaisi järjestelmään tietoja, vaan perustuisi automaattiseen tallennukseen. Siksi pykälässä ei enää olisi tullilain 23 d § 3 momentin mukaista säännöstä eri viranomaisten vastuusta tietojen virheettömyydestä taikka vastuusta tietojen tallettamisen tai järjestelmän käytön laillisuudesta.

7 §. Tullin muut henkilörekisterit. Pykälässä säädettäisiin muiden kuin edellä tässä laissa säänneltyjen Tullin pysyvien, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävien valtakunnallisten tietojärjestelmien ja rekistereiden perustamisen edellytyksistä.

Pykälä vastaisi pääpiirteissään nykyisen tullilain 22 §:ää sekä poliisin henkilötietolain 6 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan Tullin valtakunnallisessa käytössä voi edellä 3—6

§:ssä ehdotettujen tietojärjestelmien tai rekistereiden lisäksi olla tilapäisiä tai manuaalisesti ylläpidettäviä rekistereitä. Rekisterit voisivat sisältää Tullille laissa säädettyjen valvonta- ja rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi tarpeellisia henkilötietoja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muista rekistereistä, jotka olisivat valtakunnallisen käytön sijasta Tullin yhden tai useamman toimintayksikön käytössä. Tullin kaikki rekisterit ovat useamman kuin yhden tullimiehen käytössä, minkä vuoksi säännös ei enää nykyisen tullilain 22 §:n 1 momentin 3 kohdan tapaan mahdollistaisi momentissa tarkoitetun rekisterin perustamista Tullin henkilöstön kuuluvan yksittäisen henkilön käyttöön.

Momentin 2 kohdassa määriteltäisiin tilapäinen analyysirekisteri asiasisällöltään samalla tavoin kuin nykyisessä tullilain 22 §:n 2 momentissa.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin selvyyden vuoksi henkilötietolain 9 §:n 1 momentin tarpeellisuusvaatimuksen mukaisesti, että pykälän nojalla perustettuihin henkilörekistereihin saa kerätä ja tallettaa vain niiden käyttötarkoituksen mukaisten tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja.

8 §. Henkilörekisterin perustaminen ja rekisterinpitäjä. Pykälässä säädettäisiin Tullin henkilörekistereiden perustamisesta ja rekisterinpitäjistä vastaavaan tapaan kuin poliisin henkilötietolaissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että muiden kuin tässä laissa perustettujen henkilörekisterien perustamisesta olisi tehtävä kirjallinen päätös. Henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten asianmukaista huomioimista varmistaisi vaatimus sisällyttää päätökseen henkilötietolain 10 §:ssä tarkoitettu rekisteriseloste sekä suunnitelma rekisterissä olevien tietojen arkistoisesta ja hävittämisestä. Perustamispäätöksessä tulisi mainita myös henkilörekisterin käyttötarkoitus.

Edellä 7 § 1 momentin tarkoittamien valtakunnallisten, mutta tilapäisten tai manuaalisesti ylläpidettävien henkilörekisterien perustamisesta päättäisi

Tullin valvontaosasto, ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettun muun kuin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettun henkilörekisterin perustamisesta päättäisi kyseisen rekisterin toiminnasta vastaava Tullin toimintayksikkö.

Tietosuojavaltuutettu ohjaa ja valvoo henkilötietojen käsittelyä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että 7 §:n 1 momentissa tarkoitettun tilapäisen tai manuaalisesti ylläpidettävän valtakunnallisen henkilörekisterin perustamisesta ja sen olennaisesta muuttamisesta olisi ilmoitettava tietosuojavaltuutetulle viimeistään kuukautta ennen rekisterin perustamista tai muuttamista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin henkilötietolain 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettusta rekisterinpitäjästä. Ehdotetulla lailla perustettavien Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettujen henkilörekisterien rekisterinpitäjä olisi Tullin valvontaosasto. Samoin edellä 7 § 1 momentissa tarkoitettun tilapäisen tai manuaalisesti ylläpidettävän valtakunnallisen henkilörekisterin pitäjä olisi sen perustaja eli Tullin valvontaosasto. Edellä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettun muun kuin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettun henkilörekisterin rekisterinpitäjä olisi taas kyseisen rekisterin toiminnasta vastaava Tullin toimintayksikkö.

3 luku. Henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä

Henkilötietolain 2 luvussa säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista yleisistä periaatteista, joita tulee noudattaa myös henkilötietojen käsittelyssä Tullissa. Henkilötietolaissa on säännökset huolellisuusvelvoitteesta, henkilötietojen käsittelyn suunnittelusta, käyttötarkoitussidonnaisuudesta, käsittelyn yleisistä edellytyksistä, tietojen laatua koskevista periaatteista sekä rekisteriselosteesta. Henkilötietojen käsittelyyn Tullissa liittyy joitakin erityispiirteitä, joista säädettäisiin ehdotetussa luvussa.

9 §. Arkaluonteisten tietojen käsittely. Pykälässä säädettäisiin tässä laissa tarkoitettuihin Tullin henkilörekistereihin sisältyvien arkaluonteisten henkilötietojen

käsittelystä. Arkaluonteisten tietojen käsittely on henkilötietolain 11 §:n mukaan lähtökohtaisesti kielletty. Henkilötietolain 12 §:n mukaan käsittelykielto ei kuitenkaan estä esimerkiksi tietojen käsittelyä, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle säädetyistä tehtävistä.

Ehdotettu säännös vastaisi pääpiirteissään arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevaa poliisin henkilötietolain 10 §:ää. Tullilain 23 a §:n 4 momentin nojalla poliisin henkilötietolain säännöstä sovelletaan nykyään Tullin pysyviin, poliisiasian teknisenä osana olevan, valtakunnallisen tutkinta- ja virka-apujärjestelmän sekä sen arkistohakemiston tietojen käsittelyyn. Sen sijaan tähän lakiin ehdotettava arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskeva säännös koskisi kaikkia sellaisia Tullin henkilörekistereitä, joissa on tarpeen tallettaa ja käsitellä arkaluonteisia tietoja.

Henkilötietolain 11 §:n mukaan arkaluonteisina tietoina pidetään henkilötietoja, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan:

- 1) rotua tai etnistä alkuperää;
- 2) henkilön yhteiskunnallista, poliittista tai uskonnollista vakaumusta tai ammattiliittoon kuulumista;
- 3) rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta;
- 4) henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia;
- 5) henkilön seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä; taikka
- 6) henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia.

Ehdotetun pykälän mukaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta koskevan henkilötietolain 11 §:n 3 kohdassa tarkoitettun arkaluonteisen tiedon saisi kerätä ja tallettaa Tullin henkilörekistereihin ja muuten käsitellä silloin, kun ne ovat rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia. Sen sijaan muiden henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen kerääminen, tallettaminen ja muu käsittely olisi sallittua ainoastaan silloin, kun se on Tullin

yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä. Kuitenkin henkilön terveydentilaa kuvaavia ja muita henkilötietolain 11 §:n 4 kohdassa tarkoitettuja tietoja saisi kerätä, tallettaa ja käsitellä myös silloin, kun se on rekisteröidyn oman turvallisuuden taikka Tullin työturvallisuuden varmistamiseksi välttämätöntä.

Pakkokeinolain 9 luvun 4 §:ssä säädetään DNA-tunnisteen tallettamisesta poliisin henkilörekisteriin samoin kuin tallettamista koskevista rajoituksista. Koska Tullin rikostorjunnalla on vastaava käytännön tarve kuin poliisillakin DNA-tunnisteen tallettamiseen henkilörekistereihinsä, esitykseen liittyy myös ehdotus pakkokeinolain 9 luvun 4 §:n 3 momentin muuttamiseksi siten, että sääntely koskisi myös Tullin henkilörekistereitä. Koska DNA-tunnisteen tallettamista koskevista rajoituksista säädettäisiin myös Tullin henkilörekistereiden osalta pakkokeinolaissa, pykälään sisällytettäisiin poliisin henkilötietolain 10 §:n 4 momenttia vastaava informatiivinen viittaus pakkokeinolain 9 luvun 4 §:ssä säädettyihin rajoituksiin.

10 §. *Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tietoturva.* Pykälässä säädettäisiin henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien biometrinen tunnisteen käsittelyn tietoturvasta tullitoiminnassa. Tällaisia biometrisiä tunnisteita ovat esimerkiksi ihmisen sormenjäljet, kasvot ja ääni. Ehdotettu säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 10 a §:ää.

Tunnistamiseen soveltuva biometrinen ominaisuus on pysyvä, muuttumaton ja peruuttamaton osa yksilöä. Tästä syystä biometriset tunnistetiedot asettavat erityisiä vaatimuksia tietoturvalle, jotta sen, jonka biometrisiä ominaisuuksia talletetaan tai käsitellään, yksityisyyden suojan toteutuminen voitaisiin varmistaa. Biometrisen tunnistamisen uhkakuvat liittyvät tunnisteen pysyvyyteen. Biometristä tunnistetta ei voi vaihtaa, vaan se sitoo käyttäjänsä tunnistettuun identiteettiin mahdollisesti koko elinajaksi. Lisäuhka muodostuu siitä, että biometrisen ominaisuuden sähköinen (digitaalinen)

tallenne on helposti ja nopeasti kopioitavissa ja samalla levitettävissä nykyisten tietojenkäsittelylaitteiden ja tietoverkkojen avulla. Jos biometrinen tunnisteen tallettamisen ja käsittelyn tietoturvasta ei huolehdita riittävästi, uhkakuvana voidaan nähdä tilanne, jossa rekisteri, joka sisältää muiden henkilötietojen lisäksi tietoja henkilöiden yksilöllisistä ominaisuuksista, kuten esimerkiksi sormenjäljet, joutuu väärin käsiin. Yleisiä säännöksiä biometrinen tunnisteen käytöstä ei vielä ole olemassa.

Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tietoturvasta huolehtiminen on jo nykyisin myös tullitoiminnassa tärkeää. Tulli on rajatarkastustehtävässä passilain (671/2006) 26 §:ssä tarkoitettu rajatarkastusviranomaisena, jolla on kyseisen lain 5 b §:n mukaan oikeus lukea passin tekniseen osaan talletettuja sormenjälkiä. Lisäksi tässä esityksessä ehdotetaan Tullille oikeutta tallettaa sormenjäljet ja muita biometrisiä tunnistetietoja muun muassa ehdotetun rikostorjunnan tietojärjestelmän määrättyihin tietoryhmiin sekä tiedustelurekisteriin. On erittäin tärkeää, että myös Tullin henkilörekistereihin sisältyvät henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvat tunnistetiedot suojataan siten, että niiden oikeudeton luku voidaan estää yhtä tehokkaasti kuin poliisissa.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan tallettaessaan tai muutoin käsitellessään sähköisessä muodossa olevia henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja rekisterinpitäjän tulee erityisesti huolehtia näiden tunnistetietojen tallettamisen ja muun käsittelyn tietoturvasta.

Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tietoturvasta huolehtiminen tarkoittaa hallinnollisia ja teknisiä toimia, joilla varmistetaan se, että tiedot ovat vain niiden käyttöön oikeutettujen saatavilla ja ettei tietoja voida muuttaa muiden kuin siihen oikeutettujen toimesta. Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen turvaaminen tapahtuu tiedon ominaisuuksien turvaamisen kautta. Tiedon käytettävyys tai saatavuus tarkoittaa sitä, että tiedot ja tietojärjestelmien

palvelut ovat tiedonsaantiin oikeutettujen henkilöiden käytettävissä silloin, kun nämä työtehtävissään tietoja tarvitsevat. Käytettävyydellä tarkoitetaan lisäksi helppokäyttöisyyttä. Eheys tai aitous puolestaan tarkoittaa sitä, että tiedot ovat oikeita ja ajan tasalla sekä yhtäpitäviä kaikkialla organisaatiossa. Ehyttä tietoa ei ole oikeudettomasti tai tahattomasti muutettu ja mahdolliset muutokset ovat todennettavissa. Tiedon luottamuksellisuus tarkoittaa sitä, että tiedot ovat vain niiden henkilöiden saatavissa ja käytössä, jotka niitä työtehtävissään tarvitsevat ja jotka ovat oikeutettuja tietoja käsittelemään.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin 1 momentissa tarkoitettua tallettamisen ja muun käsittelyn tietoturva. Momentin mukaan henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja tallettaessa ja muutoin käsitellessä olisi huolehdittava siitä, että tunnistamisessa ja tunnistetietojen käsittelyssä käytettävät tietojärjestelmät, laitteet ja ohjelmistot ovat turvallisia, sekä siitä, että tunnistetiedot on suojattu asiattomalta pääsylvästä sekä tunnistetietojen luottamuksellisuuteen ja eheyteen kohdistuvilta loukkauksilta, muutoksilta ja väärentämiseltä sekä muulta vahingossa tai laittomasti tapahtuvalla käsittelyllä. Tunnistamisessa ja tunnistetietojen käsittelyssä olisi muutoinkin ehdotuksen mukaan toteutettava tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tunnistaminen ja tunnistetietojen käsittely voidaan toteuttaa tietoturvalisella ja yksityisyyden suojan turvaavalla tavalla.

Tullissa toimitaan tietoturvalisuuden osalta tietoturvalpolitiikan (THDno/xxxx/xxx) ja Tullin tietoturvalisuuden toteuttamisohjeen (THDno/2011/xxx) mukaisesti. Tullin tietoturvalpolitiikka perustuu Tullin perustehtävään, työjärjestykseen ja strategioihin. Politiikka on linjattu valtiovarainministeriön antamien ohjeiden pohjalta. Politiikka on valmisteltu ja hyväksytty Tullin johtoryhmässä ja se sisältää tietoturvalisuuden vastuut ja velvoitteet. Tietoturvalisuuden toteuttamisohjeessa on määritelty Tullin tietoturvalisuuden linjaukset ja politiikan

mukaiset toimintatavat, joiden avulla luodaan puitteet tietoturvaliselle toiminnalle sekä varaudutaan toipumaan yllättävistä häiriötilanteista

Pykälän 3 momentin mukaan rekisterinpitäjä vastaisi edellä kuvatusta tietoturvalsta myös sellaisen kolmannen osapuolen osalta, joka rekisterinpitäjän toimeksiannosta joko kokonaan tai osittain toteuttaa fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tallettamisen. Tätä edellyttää myös henkilötietolain 32 §, mutta kuten poliisiin henkilötietolaissa, passin sormenjälkitietojen herkkyyden vuoksi asiasta säädettäisiin ehdotetussa laissa erikseen. Rekisterinpitäjä vastaisi erityisesti siitä, että toimeksisaajalla on sama velvollisuus suojata tiedot kuin rekisterinpitäjällä sekä siitä, ettei toimeksisaajalla ole muuta oikeutta käsitellä tietoa. Käsittelevällä tarkoitettaisiin tässä tapauksessa henkilötietolain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaista käsittelyä, eli muun muassa tiedon keräämistä, tallettamista, järjestämistä, käyttöä, siirtämistä, luovuttamista, säilyttämistä, muuttamista, yhdistämistä, suojaamista, poistamista ja tuhoamista.

11 §. *Salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen käsittely.* Pykälässä säädettäisiin tullilaisilla tarkoitetuilla salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen tietojen käytöstä. Pykälä vastaisi tullitoiminnan kannalta pääpiirteissään poliisin henkilötietolain 11 §:ää.

Salaisilla tiedonhankintakeinoilla tarkoitettaisiin tiedonhankintakeinoja, joita voidaan käyttää kohteelta salassa.

Pykälän 1 momentin mukaan rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvussa tarkoitetuilla salaisilla tiedonhankintakeinoilla (tarkkailu, tekninen tarkkailu ja televalvonta) saatu ylimääräinen tieto saataisiin tallettaa joko ehdotetussa 3 tai 4 §:ssä tarkoitettuun rikostorjunnan tietojärjestelmään tai tiedustelurekisteriin taikka 7 § 2 momentin 2 kohdan nojalla perustettavaan tilapäiseen analyysirekisteriin, jos tieto koskee sellaista tullirikosta, jonka estämiseksi tai paljastamiseksi kyseistä tiedonhankintakeinoja saataisiin käyttää.

Tallentaminen rikostorjunnan tietojärjestelmään, tiedustelurekisteriin tai tilapäiseen analyysirekisteriin olisi mahdollista myös silloin, jos tieto on tarpeen rikoslain (39/1889) 15 luvun 10 §:ssä tarkoitetun sellaisen rikoksen estämiseksi, joka täyttää tullilain 3 § 1 momentin 5 kohdan mukaisen tullirikoksen määritelmän. Kyseisessä rikoslain pykälässä säädetään rangaistus sille, joka jättää ilmoittamatta eräitä pykälässä tarkoitettuja vakavia rikoksia. Pykälässä luetelluista rikosnimikkeistä tullirikoksia voisivat tyypillisesti olla sellaiset törkeät huumausainerikokset, joissa on kyse huumausaineiden maahantuonnista.

Pykälän 2 momentissa olisi, kuten poliisin henkilötietolaissa, viittaus pakkokeinolain sääntelyyn. Pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitetuilla salaisilla pakkokeinoilla (telekuuntelu, televalvonta ja tekninen tarkkailu) saadun tiedon tallettamisesta henkilörekisteriin säädetään pakkokeinolain 10 luvun 56 §:ssä. Esitykseen liittyy ehdotus ylimääräisen tiedon säilyttämistä koskevan pakkokeinolain 10 luvun 57 §:n 1 momentin muuttamiseksi siten, että siinä tarkoitettu (telekuuntelulla tai teknisellä kuuntelulla saatu) ylimääräinen tieto saataisiin tallettaa poliisin henkilötietolaissa tarkoitettujen rekistereiden lisäksi samoin edellytyksin myös ehdotetussa Tullin henkilötietolaissa tarkoitettuihin rekistereihin.

12 §. *Yksittäiseen tehtävään liittymättömien tietojen käsittely.* Pykälässä säädetäisiin yksittäiseen tehtävään liittymättömien tietojen käsittelystä vastaavalla tavalla kuin poliisin henkilötietolain 12 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan Tullin yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja, Tullille säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja, jotka eivät liity kyseiseen tai muuhun jo suoritettavana olevaan tehtävään, saisi kerätä ja tallettaa vain 3 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin pykälän 3 momentin kohdassa 7 tarkoitettuna havaintotietona, 4 §:ssä tarkoitettuun tiedustelurekisteriin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun tilapäiseen analyysirekisteriin säännöksissä tarkoitetuilla edellytyksillä. Yksittäiseen tehtävään

liittymättömillä tiedoilla tarkoitettaisiin Tullin virkatehtävien suorittamisen yhteydessä saatuja tietoja. Kyse on ylimääräisistä tiedoista, jotka tulliviranomainen saa muiden tehtävien yhteydessä ja joita ei erikseen pyritä hankkimaan.

Säännöksessä tarkoitetuilla tiedoilla ei tarkoitettaisi salaisin tiedonhankintakeinoin hankittuja ylimääräisiä tietoja.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, kuten poliisin henkilötietolaissa, että pykälän tarkoittamiin tietoihin olisi niitä tallettaessa mahdollisuuksien mukaan liitettävä arvio tietojen antajan luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta.

13 §. Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä. Pykälässä säädetäisiin tullilain nykyisen 28 §:n tapaan Tullin oikeudesta saada henkilö- ja muita tietoja määräytyistä tietojärjestelmistä ja rekistereistä. Tullilla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada pykälässä tarkoitetuista tietojärjestelmistä ja henkilörekistereistä kaikki tarvitsemansa tiedot säännöksessä yksilöityjen tehtäviensä suorittamiseksi ja Tullin henkilörekisterien ylläpitämiseksi. Ehdotettu pykälä vastaisi pääpiirteissään myös poliisin henkilötietolain 13 §:n säännöksiä.

Rekisterien joukko, joista Tulli voisi saada tietoja, olisi jonkin verran nykyistä laajempi. Ehdotettavalla säännöksellä Tullille annettaisiin myös oikeus käsitellä pykälässä tarkoitetuista rekistereistä ja järjestelmistä saatuja henkilötietoja. Tullin oikeudesta saada tiedot salassapitosäännösten estämättä todettaisiin nykyiseen tapaan nimenomaisesti laissa. Tietojen luovutusvelvollisuus rekisterinpitäjällä olisi siitä huolimatta, että hänellä olisi johonkin säännökseen perustuva niitä koskeva salassapitovelvollisuus. Tietoa pyytäessään Tulli suorittaisi pyydettyjä tietoja koskevan tarpeellisuusharkinnan siitä, että tieto on tarpeellinen kyseiseen käyttötarkoitukseen.

Säännös asettaisi rekisterinpitäjille velvollisuuden luovuttaa Tullille säännöksessä tarkoitettuja pyydettyjä tietoja, jotka Tullilla on kyseisestä rekisteristä oikeus saada. Sen sijaan tietojen luovuttamisen tavasta olisi edelleen sovittava asianomaisen

rekisterinpitäjän kanssa. Nykypäivänä lähtökohtana voidaan pitää tekniseen käyttöyhteyteen perustuvaa tai muuta sähköistä tietojen luovutusta. Julkisuuslain 29 §:n 3 momentin mukaan salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaiselta toiselle teknisen käyttöyhteyden avulla ei voi tapahtua pelkästään kyseisen lain yleisen säännöksen nojalla, vaan tietojen luovuttaminen edellyttää kohdehenkilön suostumusta tai lain säännöstä. Myös perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään katsonut, että teknisen käyttöyhteyden avaaminen henkilörekisteriin edellyttää, että tällaisesta luovuttamisesta säädetään laissa (PeVL 12/2002 vp). Tiedot voitaisiin luovuttaa nykyiseen tapaan myös tietojoukkona, jolla tarkoitetaan tiettyyn hakuun liittyvää usean yksittäisen tiedon muodostamaa kokonaisuutta. Tietojoukko olisi esimerkiksi tietojärjestelmästä ohjelmallisesti poimittu tietokokonaisuus, jossa haku on tapahtunut automaattisesti ennalta määrättyjen poimintaehtojen mukaisesti. Esimerkkinä tällaisesta tietojoukosta voisi olla luettelo tietyllä ulkomaanliikenteen kulkuneuvon vuorolla saapuvista matkustajista.

Käytännössä tietojen sähköinen luovuttaminen edellyttää, että osapuolet yhdessä määrittelevät käyttöyhteyden, sopivat sen toteuttamisesta ja avaamisesta sekä varmistuvat siitä, että tietoja koskevat suojaamis- ja huolellisuusvelvoitteet ja muut tietojen luovuttamista koskevat lainsäädännön vaatimukset täyttyvät asianmukaisesti. Jos henkilörekisteriä ei ole järjestetty automaattisen tietojen käsittelyn avulla, olisi rekisterinpitäjän annettava tarvittavat tiedot tilanteeseen soveltuvalla muulla osapuolten sopimalla tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tullin tietojensaantioikeudesta olisi lisäksi voimassa, mitä siitä muualla lainsäädännössä säädetään. Tullin tiedonsaannista säädetään muun muassa poliisin henkilötietolain 19 §:n 1 momentin 7 kohdassa ja rajavartiolaitoksen henkilötietolain 28 §:n 1 momentin 9 kohdassa, ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 10 §:ssä sekä verotustietojen julkisuudesta ja

salassapidosta annetun lain (1346/1999) 19 §:n 3 kohdassa.

Tullilain 28 §:ssä säädetystä tulliviranomaisten oikeudesta saada henkilötietoja passintarkastusta varten säädettäisiin pykälän 2 momentissa erikseen. Siksi kyseisestä tietojensaantioikeudesta ei enää säädettäisi erikseen kutakin viranomaista koskevan tietojensaantisäännöksen yhteydessä.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada yhteisöjen ja yhtymien henkilörekistereistä matkustajia, kulkuneuvojen henkilökuntaa ja muita henkilöitä, kuten kulkuneuvossa esiintyviä artisteja, matkatavaroita ja muita kuljettavia tavaroita sekä kulkuneuvoja koskevia tarpeellisia tietoja tullirikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi. Tullilla olisi oikeus saada esimerkiksi matkustaja-aluksen omistajalta, liikenteenharjoittajalta tai muulta vastaavalta taholta matkustajia ja laivan henkilökuntaa koskevat tiedot henkilöluettelointijärjestelmästä ja henkilöluetteloista, joista säädetään laissa matkustaja-aluksen henkilöluetteloista (1038/2009), samoin kuin esimerkiksi matkayhtiön varaustietojärjestelmästä. Tullilla olisi oikeus saada kyseisiä tietoja myös muista luetteloista, joita on pidettävä henkilötietolain mukaisina henkilörekistereinä. Tullilla olisi oikeus saada henkilörekisteritietojen ohella yhteisöjen ja yhtymien muista rekistereistä tullirikosten torjumiseksi tarpeelliset tiedot kuljettavista tavaroista ja kulkuneuvoista. Edellä mainitut tiedot ovat tarpeellisia esimerkiksi vaarallisten aineiden kuljettamista koskevien säännösten ja määräysten valvomiseksi, kuten esimerkiksi laivaliikenteessä, jossa epäasianmukaisesti kuljetettavat vaaralliset aineet muodostavat merkittävän riskin ihmisille, omaisuudelle ja jopa ympäristölle. Momentissa tarkoitetut rekisteritiedot ovat keskeisessä asemassa tehtäessä esimerkiksi tullirikostorjunnassa käytettävää riskianalyysiä. Myös tullirikosten esitutkinnassa on usein tärkeää saada tietoja kyseisistä rekistereistä. Kohdan säännös vastaisi olennaisilta osin nykyisen tullilain 28 §:n 1 momentin 1 kohtaan sisältyvää

sääntelyä. Tullilain mukainen luovutettavien tietojen käyttötarkoitus tullirikosten ehkäisy ja tutkinta on korvattu tätä pääpiirteittäin vastaavalla lainvalvontaviranomaisten toiminnassa vakiintuneella määritteellä rikosten estäminen, paljastaminen ja selvittäminen. Vastaavaa määrittelyä käytetään usean muunkin ehdotetun säännöksen kohdalla. Kyseisellä 1 momentin 1 kohdan mukaisella säännöksellä ei ole tarkoitus perustaa Tullin omaa matkustajarekisteriä. Kohdan mukaisesti saatuja tietoja säilytettäisiin Tullin hallussa vain tietojen käsittelyn edellyttämän lyhyen ajan, jonka jälkeen tiedot hävitettäisiin. Näitä tietoja voitaisiin kirjata tässä laissa tarkoitettuihin rekistereihin vain siltä osin kuin kyseistä rekisteriä koskevat kirjaamisen ja tallettamisen edellytykset täyttyvät. Tämän kohdan mukaisten tietojen saantioikeutta tehostettaisiin 31 §:äksi ehdotetulla uhkasakkosäännöksellä.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada Verohallinnon tietojärjestelmistä Tullin toimittamaa verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten verovelvollisia koskevat tarpeelliset verotus- ja tunnistetiedot. Tiedonsaantioikeus, erityisesti teknisen käyttöyhteyden avulla toteutettuna, olisi edelleen tarpeellinen, kun tullimiehen on rangaistusvaatimusta antaessaan määritettävä päiväsakon rahamäärä. Tiedonsaantioikeus mahdollistaisi myös muun muassa Tullin saatavien perintään liittyvät nopeat turvaamistoimenpiteet. Kohdan säännös vastaisi vähäisin teknisluonteisin täsmennyksin tullilain 28 §:n 1 momentin 1 kohdassa Verohallinnon rekisterien osalta säädettyä.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada Liikenteen turvallisuusviraston pitämästä ajoneuvoliikennerekisteristä tullivalvontaa, Tullin toimittamaa verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten tarpeellisia tietoja. Ehdotettu säännös vastaisi olennaisilta osiltaan tullilain 28 §:n 1 momentin 1 kohdassa ajoneuvohallinnon rekisterien osalta säädettyä. Tullitoiminnan kannalta

säännös vastaisi myös poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

Momentin 4 kohdassa säädettäisiin tulliviranomaisten oikeudesta saada patentti- ja rekisterihallituksen pitämästä kaupparekisteristä tarpeellisia tietoja elinkeinonharjoittajia koskevista ilmoituksista ja tiedonannoista tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Tullin tehtävien kannalta säännös vastaa poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 6 kohtaa.

Momentin 5 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada poliisin henkilörekistereistä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä tullivalvontaa varten tarpeellisia tietoja. Tietoja saataisiin muihinkin niiden keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti Tullin tehtäviin. Kohta vastaisi eräin täsmennyksin tullilain 28 §:n 1 momentin 3 kohtaa. Nykyisin Tullin tiedonsaantioikeus on rajattu poliisin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettuihin rekistereihin. Tältä osin muutos olisi se, että Tullin tiedonsaantioikeus koskisi poliisin henkilörekistereitä yleisesti. Muutos olisi lähinnä selkiyttävä. Tietojen käyttötarkoituksena mainittaisiin tullirikosten estämisen, paljastamisen ja selvittämisen ohella selvyyden vuoksi myös tullivalvonta.

Lisäksi tietoja olisi oikeus saada muuhun kuin näiden rekisterien mukaisesti tallettamistarkoituksiin ehdotetun 16 §:n 1 momentin mukaisesti mainitun pykälän 3 momentissa olevin käyttörajoituksin. Tullilain 28 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainitusta oikeudesta saada poliisin henkilörekistereistä tietoja passintarkastusta varten säädettäisiin pykälän 2 momentissa erikseen.

Momentin 6 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä tietoja, jotka ovat tarpeen tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä tullivalvontaa varten. Tietoja saataisiin muihinkin niiden keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti Tullin tehtäviin.

Tietoja olisi oikeus saada myös muuhun kuin näiden rekisterien mukaisesti

tallettamistarkoituksiin ehdotetun 16 §:n 1 momentin mukaisesti mainitun pykälän 3 momentissa olevin käyttörajoituksin.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin Tullille oikeus saada Rikosseuraamuslaitoksen rekistereistä tarvittavat tiedot tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten.

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanorekisterin osalta säännös vastaisi tullilain 28 § 1 momentin 6 kohtaa. Muulta osin säännös täydentäisi henkilötietojen käsittelystä rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (422/2002) 18 §:n mukaista tietojenluovutusäännöstä kattamaan muun muassa ehdotetun 16 §:n 1 momentin mukaiset käyttötarkoitukset muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen.

Momentin 8 kohdassa säädettäisiin Tullille oikeus saada majoitustoiminnan harjoittajalta ja poliisilta majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Säännös olisi tullirikostorjunnan kannalta rinnasteinen poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 4 kohdan kanssa.

Momentin 9 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmaennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä säädetyn mukaan tallettavat henkilöä koskevat tiedot. Ehdotettu kohta vastaisi eräin täsmennyksin tullilain 28 §:n 1 momentin 5 kohtaa, kuitenkin siten, että säännöksessä mainitusta oikeudesta saada kyseisistä henkilörekistereistä tietoja passintarkastusta varten säädettäisiin pykälän 2 momentissa erikseen. Tässä yhteydessä ehdotetaan säädettäväksi, että tietoja olisi oikeus saada myös Tullin toimittamaa verotusta varten.

Momentin 10 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada tietoja sakan täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta sakkorekisteristä rikokseen ja rikosoikeudelliseen seuraamukseen liittyviä tietoja mainitun lain 50 §:ssä mainittuja tarkoituksia varten. Lisäksi momentin kohdassa säädettäisiin luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä

koskevien tietojen saannista rikosrekisterilain (770/1993) 4 ja 4 a §:ssä mainittuja tarkoituksia varten.

Momentin 11 kohdassa säädettäisiin tulliviranomaisten oikeudesta saada tietoja oikeushallinnon viranomaisilta etsintäkuulutetuista henkilöistä, oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) tarkoitettua ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja rikosasioissa annetuista ratkaisuksista ja niiden lainvoimaisuudesta sekä diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyttäjäviranomaisessa tai tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista, jos tällainen tieto on saatavissa. Säännös vastaisi osittain tullilain 28 § 1 momentin 6 kohtaa, kuitenkin siten, että esimerkiksi oikeudesta saada tietoja Rikosseuraamuslaitoksen rekistereistä säädettäisiin momentin 7 kohdassa.

Momentin 12 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada ulkoasiainministeriön tietojärjestelmistä tietoja Suomessa lähettävävaltiota edustavan diplomaatti- ja konsuliedustuston, kansainvälisen järjestön Suomessa olevan toimielimen ja muun samassa asemassa olevan kansainvälisen toimielimen henkilökuntaan kuuluvista ja näiden perheen jäsenistä sekä yksityisessä palveluksessa olevista henkilöistä. Tullin tiedonsaantioikeudesta ulkoasiainministeriön tietojärjestelmistä säädetään nykyisin tullilain 28 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Säännös osin yhdenmukaistettaisiin poliisin henkilötietolain vastaavan säännöksen kanssa.

Säännöksessä tarkoitettuja tietoja voitaisiin käyttää Tullille ulkomaalaislaissa (301/2004) säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Tulli on ulkomaalaislain 3 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu rajatarkastusviranomainen, joka lain 212 §:n 2 momentin nojalla valvoo tällä hetkellä ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä koskevien säännösten noudattamista rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta annetun asetuksen (901/2006) mukaan määräytyvillä rajanylityspaikoilla ja myöhemmin

mahdollisesti muillakin rajanylityspaikoilla. Tulli tekee muun muassa käännätyks- ja viisumipäätöksiä ja ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia. Kohdassa 12 tarkoitettut tiedot ovat tarpeellisia esimerkiksi myös ulkomaan tavaraliikenteeseen ja tullirikostorjuntaan liittyvien riskien kartoittamisessa, minkä vuoksi säännöksessä tarkoitettuja tietoja voitaisiin käyttää edelleen myös tullivalvontatehtävien tekemiseksi sekä tullirikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi.

Momentin 13 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmistä tietoja Tullille ulkomaalaislaissa säädettyjen tehtävien suorittamista, tullivalvontaa sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Tullin tiedonsaantioikeudesta Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmistä säädetään nykyisin tullilain 28 §:n 1 momentin 2 kohdassa.

Momentin 14 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2011) tarkoitettuja hätäkeskustietojärjestelmästä henkilön oman turvallisuuden ja viranomaisen työturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot.

Momentin 15 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada teleyritykseltä pakkokeinolain 10 luvun 6–8 §:ssä sekä rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 4 § ja 2 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Säännös olisi tullilainsäädännössä uusi, ja se vastaisi asiallisesti poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 11 kohdan säännöstä. Rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 4 §:ssä säädetään tullimiehen oikeudesta kohdistaa tullirikoksen estämiseksi televalvontaa teleliittymään tai telepäätelaitteeseen sekä oikeudesta sulkea se tilapäisesti. Tullimiehellä on rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 1 luvun 4 §:n 2 momentin nojalla lisäksi oikeus pakkokeinolain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun televalvontaan ja 8 §:ssä tarkoitettuun matkaviestimien sijaintitiedon hankkimiseen.

Myös momentin 16 kohta olisi Tullin henkilörekisterisäännöksenä uusi. Sen

mukaan Tullilla olisi oikeus saada vesikulkuneuvorekisteristä annetussa laissa (976/2006) tarkoitettua moottorivenerekisteristä veneitä sekä niiden omistajia ja haltijoita koskevat tarpeelliset tiedot paitsi tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten, myös eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa (485/2004) tarkoitettuja Tullin tehtäviä sekä ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten. Kohta vastaisi olennaisilta osin poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 10 kohtaa.

Tulli suorittaa muun muassa myös vesiliikenteessä kulkevien alusten tullivalvontaa ja valvoo huviveneitä koskevan kevyen polttoöljyn ja moottoripolttoöljyn käyttökiellon noudattamista ja kantaa huvialusten polttoainemaksua. Tulli on myös säädetty eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 2 §:ssä toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Liikenteen turvallisuusviraston, rajavartiolaitoksen ja poliisin ohella. Tullin tehtävänä on valvoa, että turvatoimiasetuksen ja sanotun lain ja alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 725/2004 säännöksiä noudatetaan. Tullille on mainitussa laissa säädetty lukuisia tehtäviä ja niiden suorittamiseksi tarvittavia valtuuksia.

Saadessaan vesikulkuneuvorekisteriin talletettuja tietoja, Tullin tulee tietoja käsitellessään ottaa huomioon tietoihin mahdollisesti liitetty vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (976/2006) 24 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu luovutusrajoitus eli niin kutsuttu turvakielto.

Momentin 17 kohdassa säädettäisiin Tullille oikeus saada ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullivalvontaa sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten tarpeelliset tiedot liikenne- ja

viestintäviraston liikenneluparekisteristä. Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrääminen rajatarkastuksen yhteydessä kuuluu Tullin tehtäviin ulkomaalaislain 181 §:n nojalla silloin, kun rajatarkastusviranomaisena on toiminut Tulli. Rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n mukaan Tulli huolehtii kalastus- ja lastialusten rajatarkastuksista satamissa sekä pienkoneiden rajatarkastuksista Jyväskylän, Kuopion, Mikkelin, Savonlinnan, Tampere-Pirkkalan ja Varkauden lentoasemilla. Momentin 17 kohdan säännös vastaisi asiasisällöltään tullitoiminnan kannalta poliisin henkilötietolain 13 § 1 momentin 3 kohtaa.

Liikenne- ja viestintäministeriön ylläpitämään liikenneluparekisteriin talletetaan kaikki liikenneluvat: taksi-, tavara- sekä joukko- ja reittiliikenneluvat. Rekisterin tiedot ovat tullivalvonnan kannalta tarpeellisia. Taksiliikennelain (217/2007) 26 §:n, kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) 29 §:n mukaan sekä joukkoliikennelain (869/2009) 54 §:n mukaan joko alkuperäinen lupa tai joissakin tapauksissa oikeaksi todistettu jäljennös on pidettävä mukana ajoneuvossa, ja se on vaadittaessa esitettävä poliisi-, tulli- tai rajavartioviranomaiselle. Viranomaisen voi keskeyttää kuljetuksen, jos kuljettajalla tai kuljetuksen suorittajalla ei ole esittä lupaa. Tulli valvoo pääasiassa tavaraliikennettä ja tavaraliikennelupia. Nykyisin Tulli ottaa yhteyttä alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen, jos ajoneuvossa ei ole lupaa mukana. Pääsy liikenneluparekisteriin teknisen käyttöyhteyden avulla vähentäisi ELY-keskusten kuormitusta ja mahdollistaisi lupaa koskevien tietojen tarkistamisen myös muulloin kuin virka-aikana.

Momentin 18 kohdassa säädettäisiin Tullille oikeus saada alusrekisterilaissa (512/1993) tarkoitetuista alusrekisteristä, rakenteilla olevien alusten rekisteristä ja historiarekisteristä tarpeelliset tiedot aluksista, niiden omistajista ja haltijoista ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullivalvontaa, verotusta,

perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Edellä 17 kohdan perusteluissa on selvitetty tilanteita, joissa Tulli on toimivaltainen määräämään liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun. Tietoja aluksista ja veneistä tarvittaisiin muun muassa meriliikenteen tulli- ja verovalvonnassa ja tullirikostorjunnassa. Nykyisessä tullilaissa ei ole vastaavaa säännöstä.

Momentin 19 kohdassa Tulli oikeutettaisiin saamaan ilmailulaissa (1194/2009) tarkoitettua ilma-alusrekisteristä ilma-aluksia sekä niiden haltijoita ja omistajia koskevia tietoja ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Edellä 17 kohdan perusteluissa on selvitetty tilanteita, joissa Tulli on toimivaltainen määräämään liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun. Liikenteen turvallisuusviraston pitämään rekisteriin talletetaan ilma-aluksen yksilöivien tietojen ohella muun muassa ilma-aluksen omistajaa, haltijaan, käyttäjää ja edustajaa koskevia henkilötietoja. Ilma-alusrekisteriin talletettuja tietoja tarvittaisiin muun muassa lentoteitse kuljetettavien tavaroiden tulli- ja verovalvonnassa sekä tullirikostorjunnassa. Nykyisessä tullilaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Pääsy rekisteriin teknisen käyttöyhteyden avulla mahdollistaisi tietojen käyttämisen myös muulloin kuin virka-aikana.

Momentin 20 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada ilmailu-, kalastus-, merenkulku- ja ympäristöviranomaisilta sekä poliisilta, rajavartiolaitokselta ja puolustusvoimilta tietoja kulkuneuvoista ja niiden sijainnista sekä liikenteestä tullivalvontaa ja tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Kohta vastaisi Tullin tehtävien kannalta rajavartiolaitoksen henkilötietolain 22 § 1 momentin 8 kohtaa.

Momentin 21 kohdan mukaan Tullilla olisi oikeus saada virka-apua pyytäneeltä viranomaiselta välttämättömiä tietoja virka-avun antamiseksi. Nykyisessä tullilaissa ei ole ehdotettua kohtaa vastaavaa säännöstä.

Virka-apupyynnö ei vielä itsessään luo Tullille oikeutta päästä virka-apua pyytäneen viranomaisen tietoihin. Ehdotetun säännöksen nojalla Tullilla ei olisi oikeutta saada virka-apua pyytäneeltä viranomaiselta muita kuin virka-aputehtävän suorittamiseksi välttämättömiä tietoja eikä myöskään oikeutta päästä virka-apua pyytäneen viranomaisen tietojärjestelmiin kyseistä tarkoitusta laajemmin. Tulli voisi esimerkiksi saada haastamista koskevan virka-apupyynnön yhteydessä tuomioistuimelta sähköisesti haastamisessa tarvittavat tiedot oikeushallinnon rekisteristä. Momentin kohta 21 vastaisi olennaisilta osin poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 12 kohdansäännöstä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin erikseen Tullin tiedonsaantioikeudesta rajatarkastustehtävässä. Tullilain 14 a §:ää mukaan tullimiehellä on oikeus rajatarkastuksen toimittamiseen rajavartiolain 28, 29, 36 ja 38 §:ssä säädetyin toimivaltuuksin. Momentissa ehdotetaan, että Tullilla olisi sanotun rajatarkastustehtävänsä suorittamiseksi vastaava oikeus saada tietoja eri rekistereistä ja tietojärjestelmistä kuin rajavartiolaitoksella on rajavartiolaitoksen henkilötietolain 22 §:n mukaan sekä oikeus rajatarkastustehtävänsä suorittamiseksi muutoin käsitellä tietoja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyistä tullilain 28 §:n 4 momenttia täsmällisemmin 1 ja 2 momenteissa tarkoitettujen tietoluovutusten vastikkeettomuuden edellytyksistä. Tullilla olisi oikeus saada 1 ja 2 momenteissa tarkoitettut tiedot maksutta, jollei tietoluovutuksista perittävästä maksusta muualla toisin säädetä. Vastaavaa säännös on poliisin henkilötietolain 13 § 2 momentissa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Tullille velvollisuus antaa pyynnöstä asianomaisille rekisterinpitäjille tietoja 1 ja 2 momentin nojalla saamiensa tietojen käsittelystä. Säännöksellä toteutettaisiin EU:n tietosuojapuitepäättöksen 15 artiklan määräys, jonka mukaan tietojen vastaanottajan olisi annettava sille toimivaltaiselle viranomaiselle, joka on siirtänyt henkilötiedot tai asettanut ne saataville, pyynnöstä tietoja saatujen tietojen

käsittelystä. Momentti sisältäisi myös tietosuojapuitepäättöksen 8 artiklan 1 kohdan mukaisen säännöksen pyytämättä luovutettujen henkilötietojen käsittelystä. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 13 §:n 3 momenttia.

Pykälään ei nykyisestä tullilain 28 §:n 2 momentista poiketen sisältyisi enää teknisen käyttöyhteyden osalta henkilötietojen suojaukseen liittyvää säännöstä, koska vastaava säännös sisältyy henkilötietolain 32 §:n 2 momenttiin.

14 §. *Muiden viranomaisten tietojen luovuttaminen Tullille suoraikäyttöisesti tallettamalla tai tietojoukkona tallettamista varten.* Pykälässä säädettäisiin eräiden viranomaisten mahdollisuudesta tallettaa tietoja suoraikäyttöisesti Tullin henkilörekistereihin. Tullilaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Ehdotettu säännös vastaisi Tullin toimintaan sopeutettuna poliisin henkilötietolain 14 §:ää.

Pykälän 1 momentissa lueltaisiin ne viranomaiset, joiden kanssa Tulli voi sopia suoraikäyttöisestä tallettamisesta tai tietojoukkona tallettamista varten luovutettavista tiedoista sekä Tullin rekistereihin mainituilla tavoin tallettavat tiedot.

Momentin 1 kohdan mukaan oikeushallinto-, kriminaalihuolto- ja vankeinhoitoviranomaiset sekä Oikeusrekisterikeskus voisivat tallettaa suoraikäyttöisesti tai luovuttaa tietojoukkona etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja, vankeinhoitoviranomaiset tuntomerkitietoja vapautteen kohdistuvaa rangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä sekä Oikeusrekisterikeskus liiketoimintakieltoja koskevia tietoja.

Momentin 2 kohdan mukaan poliisi-, rajavartio- ja sotilasviranomaiset voisivat tallettaa suoraikäyttöisesti tai luovuttaa tietojoukkona etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja sekä poliisi- ja rajavartioviranomaiset ulkomaalaisten tunnistamistietoja ja tullirikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi tarpeellisia tietoja. Koska Tullin henkilörekistereihin voidaan lähtökohtaisesti tallettaa tietoja vain Tullin rikostorjuntatoimivallan piiriin kuuluvista rikoksista, rajattaisiin myös

suorakäyttöisesti talletettavat tai tietojoukkona luovutettavat tiedot tältä osin tullirikoksiin.

Momentin 3 kohdan mukaan ulkoasiainministeriö voisi tallettaa suorakäyttöisesti tai luovuttaa tietojoukkona Suomessa lähettävävaltiota edustavan diplomaatti- ja konsuliedustuston, kansainvälisen järjestön Suomessa olevan toimielimen, muun samassa asemassa olevan kansainvälisen toimielimen henkilökuntaan kuuluvista ja näiden perheenjäsenistä sekä yksityisessä palveluksessa olevista henkilöistä tarvittavia tietoja. Nämä tiedot olisivat tarpeen lähinnä diplomaattisten erioikeuksien takaamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niin sanotun tietosuojapuitepäätöksen 15 artiklan edellyttämästä määräyksestä, jonka mukaan Tullin olisi annettava asianomaisille rekisterinpitäjille tietoja 1 momentin nojalla saamiensa tietojen käsittelystä. Lisäksi momentti sisältäisi tietosuojapuitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan mukaisen säännöksen pyytämättä luovutettujen henkilötietojen käsittelystä.

4 luku. Tietojen käyttäminen ja luovuttaminen

15 §. *Tietojen käyttäminen tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen.* Pykälän 1 momentti vastaisi asiasisällöltään ja Tullin toimintaan ja organisaatioon sopeutettuna poliisin henkilötietolain 15 §:n 1 momenttia.

Momentissa säädettäisiin myös tullilain 23 § 1 momenttia vastaava rajausta, jonka mukaisesti lain 4 §:ssä tarkoitettua tiedustelurekisteriä saavat käyttää vain tullirikostorjuntatehtäviä suorittavat henkilöt. Tullilain 23 § 1 momentin mukaiseen rajaukseen verrattuna uutta olisi se, että rajausta koskisi kaikkea 4 §:ssä säädettäväksi ehdotettavan tiedustelurekisterin käyttämistä, siis ei ainoastaan sen käyttämistä teknisen käyttöyhteyden avulla.

Pykälän 2 momentissa korostettaisiin sitä, että Tullin henkilörekiesterien käyttäminen olisi sallittua vain laissa Tullille säädetyin tehtävien suorittamiseen ja vain silloin, kun

tiedot ovat kyseisen tehtävän suorittamiseksi tarpeellisia.

16 §. *Tietojen käyttäminen muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen.* Pykälä vastaisi asiasisällöltään ja Tullin toimintaan, tehtäviin ja tietojärjestelmiin sovitettuna poliisin henkilötietolain 16 §:ää. Säännös myös korvaisi tullilain 26 a §:n siltä osin kuin tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen käyttämisen osalta siinä viitataan soveltamaan poliisin henkilötietolain 16 §:ää.

Pykälän 1 ja 2 momenteissa luettelaisiin tyhjentävästi ne käyttötarkoitukset, joihin Tullin henkilörekiestereihin talletettuja tietoja voidaan niiden keräämis- ja tallettamistarkoituksen lisäksi käyttää.

Ehdotetussa 1 momentissa mainittuja henkilötietojen keräämistarkoituksesta poikkeamisen perusteita voidaan pitää yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyn yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettuina demokraattisessa yhteiskunnassa välttämättöminä poikkeuksina valtion turvallisuuden, yleisen turvallisuuden ja valtion rahatalouden etujen suojaamiseksi tai rikosten ehkäisemiseksi sekä rekisteröidyn tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin tietojen käyttämisestä valtion turvallisuuden varmistamiseksi. Tällaisesta tapauksesta esimerkkinä voisi olla havaitut viitteet valtion turvallisuuteen kohdistuvasta uhasta, jossa olisi kyse muusta kuin rikoksesta. Tällaisten havaintojen varmentamiseen voitaisiin käyttää Tullin henkilörekiesterien sisältämiä tietoja, vaikka näitä ei ole tällaiseen tarkoitukseen kerätty.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta käyttää henkilörekiestereissään olevia tietoja välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tässä tarkoitettu vaara ei välttämättä liity mihinkään rikokseen, joten tällaisia tietoja ei voitaisi luovuttaa poliisille taikka rajavartiolaitokselle 17 §:n 1 momentin 5 tai 6 kohtien nojalla.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin oikeus käyttää Tullin henkilörekiestereihin sisältyviä

tietoja sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta. Esimerkkinä tällaisesta tietojen käytöstä voisi olla tilanne, jossa tullirikoksen ohella on paljastunut muu kuin tullirikos, mutta siihen liittyvä toimenpide tulisi Tullin suoritettavaksi PTR-lain 2 §:n nojalla.

Momentin 4 kohdassa säädettäisiin oikeudesta käyttää Tullin henkilörekistereihin sisältyviä tietoja henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista Tullin yksittäistä tehtävää, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista.

Momentin 5 kohdassa säädettäisiin oikeudesta käyttää Tullin henkilörekistereihin sisältyviä tietoja päätettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan myöntämisestä tai voimassaolosta. Tullin lupahallinnollisissa tehtävissä ei kuitenkaan ole tarvetta käyttää henkilöiden terveydentilaan, päihteiden käyttöön taikka väkivaltaiseen käyttäytymiseen liittyvää tietoa. Sen vuoksi Tullin rekisterissä poikkeuksellisesti olevaa tällaista tietoa ei saataisi käyttää lupapäätöksen tai muun siihen verrattavissa olevan hallinnollisen päätöksenteon perusteena. Kyseisen tietojen käyttörajoituksen osalta pykälän 3 momentti olisi soveltamisalaltaan rajoitetumpi kuin poliisin henkilötietolain 16 §:n 3 momentti ja rajavartiolaitoksen henkilötietolain 25 §:n 3 momentti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että Tullin henkilörekistereissä olevia tietoja voitaisiin käyttää hyväksi laillisuusvalvonta-, tutkimus-, suunnittelu- ja kehittämistoiminnassa. Koulutustoiminnassa rekisteritietoja saataisiin käyttää vain, jos rekisterissä olevat tiedot ovat koulutuksen toteuttamiseksi välttämättömiä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan rajoituksia eräiden tullin henkilörekistereissä olevien tietojen käytölle 1 momentin 5 kohdan mukaisesti lupahallinnollisiin tarkoituksiin. Ehdotetun säännöksen mukaan muuhun kuin keräämis- tai tallettamistarkoitukseen ei saataisi käyttää 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettuja havaintotietoja, 4 §:ssä tarkoitettua tiedustelurekisterin tietoja eikä 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tilapäisen

analyysirekisterin tietoja. Näiden säännösten tarkoittamien, poliisille ja rajavartiolaitokselle luovutettavien tietojen osalta vastaavasta käyttörajoituksesta säädettäisiin 17 §:n 3 momentissa.

17 §. Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille. Pykälä korvaisi tullilain 26 §:n 1 momentin luettelon viranomaistahoista ja perusteista, joilla Tulli voi näille luovuttaa henkilötietoja. Pykälässä säädettävä viranomaisluettelo olisi kuitenkin tullilain 26 §:n 1 momentin luetteloa huomattavasti laajempi. Se myös vastaisi Tullin toiminnan, tehtävien ja tietojärjestelmien kannalta poliisin henkilötietolain 19 §:ää. Ehdotetun lain 3 §:ssä tarkoitettua rikostorjunnan tietojärjestelmän osalta säännös korvaisi tullilain 26 a §:n siltä osin kuin viimeksi mainitussa pykälässä tietojen luovuttamista tutkinta- ja virka-apujärjestelmästä ja sen arkistohakemistosta koskevien säännösten osalta on viittaus poliisin henkilötietolain 19 §:n soveltamisesta.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin nykyistä tullilain 26 §:n 1 momentin 4 kohtaa vastaavasti Tullin oikeudesta luovuttaa henkilötietoja Verohallinnolle verotuksen toimittamista, verojen ja maksujen perimistä, verotusta koskevaa muutoksenhakua ja ulosottoa varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona liikenteen turvallisuusvirastolle ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 11 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisia tietoja sekä tietoja eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Viimeksi mainitun lain 7 §:n mukaan Tullin tehtävänä on muun muassa ryhtyä turvatoimiasetuksen ((EY) N:o 725/2004) liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 9 säännön 1.2 ja 1.3 tai 2.5 kohdassa tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin saatuaan tiedon sellaisesta Suomen satamassa

olevasta tai Suomen satamaan saapuvasta aluksesta, jonka osalta on olemassa perusteltua syytä uskoa, että alus ei täytä turvatoimiasetuksen säännöksiä, ja jos on perusteltua syytä uskoa, että alus aiheuttaa turvauhkaa taikka että alukseen kohdistuu turvauhka tai turvavälikohtaus.

Kohdan 2 mukaan voitaisiin luovuttaa myös tietoja ilmailulain 48 §:n mukaisesti. Kyseinen säännös koskee liikenteen turvallisuusviraston oikeutta saada tietoja muun muassa esitutkintaviranomaisilta pykälän 1 momentissa lueteltuja rikoksia koskevasta esitutkinnasta ilmailulain tarkoittaman luvan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi. Säännös on tarpeen henkilö tietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa, koska rattijuopumus on kyseisessä ilmailulain säännöksessä mainittu yhtenä tietojensaantiin esitutkinnasta oikeuttavana rikoksena. Rattijuopumus voi eräissä tapauksissa täyttää tullilain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa olevan tullirikoksen määritelmän ja kuulua siis Tullin tutkittaviin rikoksiin.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona hätäkeskuslaitokselle hätäkeskustoiminnasta annetun laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen yksikön tukemiseksi ottaen lisäksi huomioon, mitä tietojen saamista koskevan oikeuden rajoittamisesta mainitussa laissa säädetään. Myös rikostorjunnan tietojärjestelmään sisältyviä työturvallisuustietoja voitaisiin luovuttaa Hätäkeskuslaitokselle hätäkeskusjärjestelmään tallettavaksi.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja, jotka ovat tarpeen pelastusviranomaisille pelastustoimintaa varten.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädettäisiin osin tullilain 26 §:n 1 momentin

1 kohdan säännöstä vastaavasti Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja poliisille. Kuitenkin 4 §:ssä säädetyn tiedustelurekisterin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilapäisen analyysirekisterin käyttöoikeudesta teknisen käyttöyhteyden avulla säädettäisiin 2 momentissa.

Säännöksessä olisi uutta se, että tietoja voitaisiin luovuttaa myös henkilölle, joka toimii Suomen ulkomaille sijoittamana poliisin yhdyshenkilönä. Ehdotetun säännöksen nojalla tietoja voitaisiin luovuttaa poliisille henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista, ulkomaalaisia koskevien säännösten noudattamisen valvontaa sekä rikosten estämistä, paljastamista, esitutkintaa ja muuta tutkintaa varten, tullitoimenpiteen suorittamiseksi, tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti muihin poliisin tehtäviin sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa samoin kuin haasteen ja muun tiedoksiannon suorittamista varten;

Tullilain 26 §:n 1 momentin 1 kohdan säännökseen verrattuna momentin ehdotettavaan 5 kohtaan sisällytettäisiin edellä selostetun mukaisesti myös maininta tietojen luovuttamisesta muuta tutkintaa kuin esitutkintaa varten. Muulla tutkinnalla tarkoitettaisiin esimerkiksi poliisilain 37 §:n mukaista poliisitutkintaa.

Pykälän 1 momentin 6 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rajavartiolaitokselle henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista, ulkomaalaisia koskevien säännösten noudattamisen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä sekä rikosten estämistä, paljastamista, esitutkintaa ja muuta tutkintaa varten ja muihin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti rajavartiolaitoksen tehtäviin sekä muuhun

kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaiseen tarkoitukseen 16 §:n 1 momentin mukaisissa tapauksissa. Kuitenkin 4 §:n tarkoittaman tiedustelurekisterin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilapäisen analyysirekisterin sisältämän tiedon luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla säädettäisiin erikseen 2 momentissa.

Pykälän 1 momentin 7 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja pääesikunnalle poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetussa laissa (1251/1995) tarkoitettuja turvallisuus- ja valvontatehtäviä sekä rikostutkintaa varten, asevelvollisuuslain (1438/2007) 96 §:n mukaisia tehtäviä varten, turvallisuus selvityksistä annetussa laissa (177/2002) tarkoitettujen turvallisuus selvitysten tekemistä varten ja kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa (588/2004) tarkoitettujen yhteisö- ja henkilöturvallisuus selvitysten sekä asevelvollisuusrekisterin ylläpitäjälle asevelvollisuuslain 96 §:n mukaisia tehtäviä varten. Kuitenkin 4 §:n tarkoittaman tiedustelurekisterin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilapäisen analyysirekisterin sisältämän tiedon luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla säädettäisiin erikseen 2 momentissa. Säännökseen liittyen asevelvollisuuslain 96 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 kohta, jossa säädettäisiin asevelvollisuuslain tarkoittamalle rekisterinpitäjälle oikeus saada Tullin henkilörekistereistä tietoja Tullin asevelvolliseen kohdistamista, epäilystä tullirikoksesta johtuvista virkatoimista ja asevelvolliseen kohdistetuista seuraamuksista, jos tiedoilla on merkitystä asevelvollisen sopivuuden arvioimiseksi 38 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja tehtävään sekä asevelvollisen sijoitettavuuden arvioimiseksi ja hänen palveluksensa järjestämiseksi.

Pykälän 1 momentin 8 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä

salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja ulkoministeriölle ja Suomen edustustolle passi- tai muuta matkustusasiakirjaa, viisumia sekä työntekijän oleskelulupaa, elinkeinoharjoittajan oleskelulupaa tai muuta oleskelulupaa koskevan asian käsittelyä varten. Vastaavaa sääntelyä on voimassa olevan tullilain 26 §:n 1 momentin 3 kohdassa.

Pykälän 1 momentin 9 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa tietoja työviranomaisille työntekijän oleskeluluvan tai elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan tai työnteon valvontaa koskevan asian käsittelyä varten.

Pykälän 1 momentin 10 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja Maahanmuuttovirastolle ulkomaalaisia ja Suomen kansalaisuutta koskevien sellaisten asioiden käsittelemistä ja ratkaisemista varten, jotka lailla tai asetuksella säädetään ulkomaalaisvirastolle. Osin vastaavaa sääntelyä on tullilain 26 §:n 1 momentin 2 kohdassa.

Pykälän 1 momentin 11 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa tietoja henkilörekistereistä Rikosseuraamuslaitokselle henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetussa laissa (422/2002) tarkoitettua yhdyskuntaseuraamuksen tuomitsemisen edellytyksistä tuomioistuimelle annettavaa lausuntoa, yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa, tuomittuja koskevien etsintäkuulutusten ja lähestymiskielltopäätösten seuraamista, tutkintavankien ja vankien sijoittamista, tutkintavankeus- ja vankeusaikaisen rikollisuuden estämistä varten sekä seuraamuksen täytäntöönpanoon liittyvien lupa-asioiden käsittelyä ja lupaehtojen noudattamisen valvontaa varten. Vankeuslain (767/2005) 1 luvun 2 §:ssä on asetettu vankeinhoitoviranomaiselle velvoite estää rikosten tekeminen rangaistusaikana. Tämän velvoitteen toteuttamiseksi pykälään ehdotetaan sisällytettäväksi

vankeinhoitoviranomaiselle oikeus saada tietoja tutkintavankeus- ja vankeusaikaisen rikollisuuden estämiseksi.

Kyseeseen tulee tällöin mahdollisuus tarkistaa rikoskumppaneiden vankilassaoloa koskevat tiedot. Tietoja voidaan käyttää vankien eri vankiloihin sijoittamista koskevia päätöksiä tehtäessä.

Pykälän 1 momentin 12 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja tuomioistuimille ja oikeusrekisterikeskukselle etsintäkuulutusten seuraamista varten sekä oikeushallintoviranomaisille ja sotilasviranomaisille näiden omien etsintäkuulutusten seuraamista varten.

Pykälän 1 momentin 13 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 67 §:n mukaisesti ulosotto selvitystä tai muuta ulosottoasian täytäntöönpanoa varten.

Pykälän 1 momentin 14 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja syyttäjille syyttäjälaitoksesta annetun lain (439/2011) 25 §:ssä säädetyssä laajuudessa. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 19 §:n 1 momentin 14 kohdassa säädettyä.

Pykälän 1 momentin 15 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja haastemieslain (505/1986) 1 ja 6 §:ssä mainitulle virkamiehelle muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamista varten sekä haastemiehille haasteen ja muun tiedoksiannon toimittamista varten tarpeelliset rikostorjunnan tietojärjestelmän henkilötiedot, työturvallisuustiedot ja pidätettyjen tiedot. Henkilötiedoista selviävät

henkilön mahdolliset epäviralliset oleskeluosoitteet, pidätettyjen tiedoista henkilön oleskelu poliisin säilytystiloissa ja työturvallisuustiedoista kotikäyntejä varten tarpeelliset varoitustiedot. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 19 §:n 1 momentin 16 kohdassa säädettyä.

Pykälän 1 momentin 16 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja Metsähallituksen erätarkastajille heidän toimivaltaansa kuuluvassa erävalvonnassa. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 19 §:n 1 momentin 17 kohdassa säädettyä.

Pykälän 1 momentin 17 kohdassa säädettäisiin vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvien tietojen luovuttamisesta salassapitosäännösten estämättä vaarallisten aineiden kuljetuksista annetussa laissa (719/1994) määritellyille valvontaviranomaisille.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 1 momentissa säädetyistä poiketen, että 4 §:ssä tarkoitetun tiedustelurekisterin tietoja ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla perustettavan tilapäisen analyysirekisterin tietoja voitaisiin luovuttaa vain poliisin, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen rikostiedustelu-, rikosanalyysi- tai tarkkailutehtäviin määrättyille virkamiehille sekä sellaisille rikosseuraamuslaitoksen rikostiedustelu-, rikosanalyysi- tai tarkkailutehtäviin määrättyille virkamiehille tai ulkoasiainministeriön palveluksessa olevalle poliisin yhdyshenkilöille, joilla on aikaisemman poliisilain (493/1995) 8 §:ssä säädetyt erityiset poliisivaltuudet. Laki on kumottu lailla 872/2011, mutta kumotun lain 8 § on voimassa vielä 3 vuotta uuden poliisilain voimaantulosta vuoden 2014 alusta, eli 31 päivään joulukuuta 2016. Teknisen käyttöyhteyden antaminen mainituille tahoille näihin rekistereihin salassapitosäännösten estämättä edellyttäisi aina erityistä syytä.

Osa Suomen poliisin ulkomaille lähettämistä yhdyshenkilöistä toimii tällä hetkellä virkasuhteessa ulkoasiainministeriössä. Yhdyshenkilöiden

tehtävien tarkoituksenmukainen hoitaminen edellyttää tietojen saamista Tullin rekistereistä.

Säännöstä saatettaisiin soveltaa esimerkiksi tilanteissa, joissa poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen virkamiehet muodostavat rikostiedustelutehtäviä suorittavan yhteistyöryhmän.

Poliisin, rajavartiolaitoksen, puolustusvoimien ja rikosseuraamuslaitoksen tietojen saannista teknisen käyttöyhteyden avulla säädettäisiin muiden kuin tiedustelurekisterin ja tilapäisen analyysirekisterin tietojen osalta 1 momentin 5—7 ja 10 kohdissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että 1 momentin 5 ja 6 kohdissa mainituista huolimatta lain 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettuja havaintotietoja, 4 §:ssä säädetyn tiedustelurekisterin tietoja taikka 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tilapäisen analyysirekisterin tietoja ei saa käyttää poliisin henkilötietolain 16 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitaissa annetun lain 25 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi. Näitä tietoja ei siis voitaisi käyttää päätettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan myöntämisestä, jos luvan myöntämisen tai voimassaolon edellytyksenä on luvanhakijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan rikokseen syyllistymiseen liittyviä tietoja. Tullin omien rekistereiden osalta vastaavasta kiellosta säädettäisiin 16 §:n 3 momentissa.

Pykälän 4 momentin mukaan ulkomaan viranomaiselta saatujen tietojen luovuttamista eivät 1 momentin säännökset sellaisinaan koskisi. Sen sijaan tällaisten tietojen luovuttamisesta säädettäisiin 27 §:ssä, ja pykälän 4 momenttiin otettaisiin tätä koskeva informatiivinen viittaus.

Pykälän 5 momentin mukaan luovutettaviin tietoihin olisi mahdollisuuksien mukaan lisättävä tietoja, joiden avulla vastaanottaja voi arvioida tietojen oikeellisuutta, täydellisyyttä, ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Säännöksellä toteutettaisiin tietosuojapuittepäätöksen 8 artiklan määräys tietojen laadun varmistamisesta. Koska pykälässä käsitellään tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla, arvio olisi

tehtävä jo talletettaessa tietoja Tullin rekisteriin. Säännös vastaa poliisin henkilötietolain 19 §:n 5 momenttia.

18 §. *Tietojen luovuttamisesta päättäminen.* Pykälässä säädettäisiin päätösvallasta tietojen luovuttamisessa teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona. Voimassa olevan tullilain 26 a §:n mukaan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen luovuttamisesta on voimassa, mitä poliisin henkilötietolain 4 luvun 16, 19 ja 20 §:ssä säädetään, kuitenkin niin, että tietojen luovuttamisesta ulkomaille päättää Tulli. Muiden Tullin rekisterien tietojen luovuttamisesta ei tullilaissa ole säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona päättäisi rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjällä ei olisi oikeutta delegoida tietojen luovuttamisesta päättämistä, koska pykälän 1 momentti koskisi tietojen luovuttamista vain teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin, että tietojen luovuttamisesta päätettäessä olisi rekisteröidyn tietosuojan ja tietoturvan varmistamiseksi edelleen otettava huomioon luovutettavien tietojen laatu.

Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 20 §:ää.

5 luku. Tietojen poistaminen ja arkistointi

19 §. *Tietojen poistaminen rikostorjunnan tietojärjestelmästä.* Pykälä vastaisi asiasisällöltään ja Tullin toimintaan, tehtäviin ja tietojärjestelmiin sopeutettuna poliisin henkilötietolain 22 §:ää. Pykälässä säädettäisiin tietojen poistamisesta 3 §:n tarkoittamasta rikostorjunnan tietojärjestelmästä vastaavalla tavalla kuin poliisin henkilötietolain 22 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta mainitun lain 2 §:n tarkoittamasta poliisiasian tietojärjestelmästä.

Tullilain 24 §:n mukaan tullilain 23 a §:n tarkoittaman tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen poistamisesta sovelletaan vastaavia säännöksiä, jotka koskevat tietojen poistamista poliisiasian tietojärjestelmästä.

Koska rikostorjunnan tietojärjestelmään sisältyy useita sellaisia tietoluokkia, joista ei ole säännelty voimassa olevissa Tullin henkilörekistereitä koskevissa säännöksissä, säädettäisiin tässä pykälässä uusina säännöksinä tällaisia tietoluokkia koskevat poistosäännökset. Poikkeuksina säännöksiin, jotka koskevat tietojen poistamista poliisiasiain tietojärjestelmästä, olisi sen huomioiminen, että ehdotetun lain 3 § ei sisällä kaikkia poliisiasiain tietojärjestelmän kattamia tietoluokkia, ja se, että tullirikoksina käsiteltäviin rikoksiin ei kuulu rikoksia, joiden syyteoikeus ei vanhene.

Pykälän 1 momentti ehdotetaan numeroitavaksi samaan järjestykseen kuin 3 § 3 momentin vastaavia tietoryhmiä koskevat kohdat.

Pykälän 1 momentin eräissä kohdissa säädettäisiin tiettyjen tietojen poistamisesta siten, että nämä tiedot poistetaan, kun ne eivät enää ole tarpeen tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi. Vaikka näiden säännösten sanamuoto tietojen enimmäissäilytysajasta ei ole yksiselitteisen tarkka, toteutuu tarpeettomien tietojen poistaminen 4 momentin mukaisella velvollisuudella tarkastaa tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus momentissa mainituin aikavälein.

Lain 19 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin tutkinnan ja virka-avun tietojen poistamisesta rikostorjunnan tietojärjestelmästä. Tiedot poistettaisiin momentissa säädetyissä määräajoissa, jolleivät ne tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn, rekisteröidyn, muun asianosaisen tai Tullin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi ole edelleen tarpeen säilyttää.

Eri tietoryhmien tiedot poistettaisiin seuraavasti:

Lain 19 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut syyttäjälle syyteharkinnan suorittamista tai rangaistusmääräyksen antamista varten siirretyn rikosilmoituksen tiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, kun rikoksesta voi seurata sakkoa, kymmenen vuoden kuluttua rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, kun rikoksesta voi seurata enintään viiden vuoden vankeusrangaistus ja

kahdenkymmenen vuoden kuluttua rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, kun rikoksesta voi seurata yli 5 vuotta vankeutta. Näillä säilytysajoilla varmistettaisiin se, että sakkorikosten tiedot säilyvät rikostorjunnan tietojärjestelmässä vähintään sen ajan kuin asian käsittely ja lainvoimaisen ratkaisun saaminen oikeuslaitoksessa kestää. Käytännössä esitetyt säilytysajat noudattaisivat rikosrekisterin vastaavia säilytysaikoja, vaikka säilytysajat rikosrekisterissä pohjautuvat tuomittuihin rangaistuksiin.

Lain 19 §:n 1 momentin 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut muut rikosilmoitustiedot yhden vuoden kuluttua viimeisimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta, aikaisintaan kuitenkin viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta. Nämä selvittämättömät jutut säilyisivät rekisterissä asianomistajan oikeusturvan vuoksi vähintään viisi vuotta.

Lain 19 §:n 1 momentin 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetut muiden tapahtumien ilmoitustiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta.

Momentin 2 kohdassa säädetään poistettavaksi kuulutustiedoista liiketoimintakieltoa koskevat tiedot viiden vuoden kuluttua liiketoimintakiellon päättymisestä ja muut kuulutustiedot kolmen vuoden kuluttua kuulutusten tai kiellon peruuttamisesta. Liiketoimintakieltoja koskevat tiedot ovat tarpeen muun muassa henkilön luotettavuutta arvioitaessa, joten niiden säilytysajaksi esitetään viittä vuotta.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin etsittävien ajoneuvojen tietojen poistamisesta siten, että tiedot olisi poistettava, kun ne tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn tai asianomistajan oikeuksien vuoksi eivät ole tarpeen.

Momentin 4 kohdan mukaan omaisuustiedot poistettaisiin, kun ne tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn taikka asianomistajan oikeuksien vuoksi eivät ole tarpeen. Pääsääntöisesti tutkinnanjohtaja harkitsisi ajoneuvon kunnon, iän, arvon tai antiikkiarvon ja rikosnimikkeen perusteella, kuinka kauan etsintäkuulutus on tarpeen pitää voimassa. Vanhoja huonokuntoisia ajoneuvoja koskevien kuulutusten

säilytysaika olisi yleensä sama kuin rikoksen syyteoikeuden vanhenemisaika. Omistusoikeus ajoneuvoon säilyy omistajalla, vaikka rikos vanhenee tai joku saa anastetun omaisuuden hallintaansa esimerkiksi vilpittömässä mielessä ostamalla. Tämän vuoksi etsintäkuulutus on syytä pitää voimassa niin kauan kuin ajoneuvolla on arvoa. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus voitaisiin arvioida myös tietoryhmäkohtaisesti siten, että erillisellä päätöksellä voitaisiin poistaa esimerkiksi tiettyjä arvokkaita omaisuusryhmiä koskevat tiedot, ilman tarvetta käydä tietoja yksitellen läpi. Peruutetut kuulutukset poistettaisiin vastaavien tutkinta- ja virka-aputietojen poistamisen yhteydessä.

Momentin 5 kohdan mukaan turvallisuustiedot olisi poistettavan yhden vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta. Henkilöön liitetyt turvallisuustiedot koskevat sellaista käyttäytymistä tai sairauksia, jotka eivät yleensä menetä merkitystään ajan kuluessa. Ajoneuvoja, osoitteita tai muita vastaavia tietoja koskevat varomerkinnät poistetaan, kun on todettu, etteivät ne enää ole tarpeen.

Momentin 6 kohdassa säädettäisiin tuntomerkkietojen poistamisesta.

Tuntomerkkietot poistettaisiin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta. Jos kuitenkin henkilön ainoa rekisteröinti on tapahtunut sellaisen epäilyn perusteella, joka on kumoutunut, tiedot poistetaan yhden vuoden kuluttua siitä, kun:

a) esitutkinta on päätetty Tullissa, eikä asiaa saateta syyteharkintaan;

b) rekisterinpitäjä on saanut tiedon syyttäjän päätöksestä esitutkinnan rajoittamisesta, syyttämättä jättämisestä tai syyttäjän tekemästä muusta päätöksestä asian käsittelyn lopettamiseksi;

c) rekisterinpitäjä on saanut tiedon tuomioistuimen lainvoimaisesta ratkaisusta, jonka mukaan rekisteröityä vastaan nostettu syyte on hylätty tai nostettu syyte syyteoikeuden vanhentumisen vuoksi hylätty.

Alakohdan c nojalla tuntomerkkietot poistettaisiin esimerkiksi silloin, kun esitutkinta on lopetettu esitutkintalain 4 §:n 3 momentin, 9 §:n 2 momentin tai 43 §:n 2

momentin perusteella tai ettei esitutkintaa toimiteta tai se päätetään esitutkintalain 3 §:n perusteella.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin havaintotietojen poistamisesta. Havaintotiedot poistettaisiin kuuden kuukauden kuluttua merkinnän tallettamisesta. Kohdassa tarkoitettuja tietoja ehdotetaan säilytettäväksi vain sen ajan, kun tehdään arviota siitä, onko niiden syytä epäillä liittyvän rikolliseen toimintaan.

Momentin 8 kohdassa säädettäisiin 11 §:ssä viitattujen säännösten mukaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen poistamisesta siltä osin kuin näitä tietoja on talletettu rikostorjunnan tietojärjestelmään. Tällaiset tiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä. Ehdotettu sääntely vastaisi pakkokeinolain 10 luvun 56 §:ssä ja poliisin henkilötietolain 22 § 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettuja ylimääräisen tiedon poistamista koskevia säännöksiä. Siltä osin kuin ylimääräistä tietoa on talletettu 4 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin, tietojen poistamiseen sovellettaisiin 20 §:ää. Siltä osin kuin tietoja on talletettu 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun tilapäiseen analyysirekisteriin, niiden poistaminen määräytyisi 23 §:n 2 momentin mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädetään alle 18-vuotiaan tuntomerkkietojen poistamisesta. Säännöksen mukaan alle 15-vuotiaasta rikoksesta epäillyistä henkilöstä tehty merkinnät poistetaan rikostorjunnan tietojärjestelmästä välittömästi rekisteröidyn täytettyä 18 vuotta, jollei hän 15 vuotta täytettyään ole syyllistynyt uuteen rikokseen. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi myös siitä, että tietoja ei kuitenkaan tällä perusteella poistettaisi, jos ilmoitukseen liittyy muita sylliseksi epäiltyjä, joiden tietoja ei vielä poisteta tai jos jokin merkinnöistä koskee rikollista tekoa, josta on seuraamukseksi säädetty ainoastaan vankeutta. Tällä toteutettaisiin ilmoituksen eheyden vaatimusta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan rikospaikalle jääneiden rikokseen liittyvän tuntemattoman tekijän taltioitujen jälkien

poistamista vuoden kuluttua rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan säädettäväksi maininta tietojen tarpeellisuuden tarkistamisesta kolmen vuoden kuluttua edellisen tarpeellisuuden tarkistamisesta tutkinnan ja virka-avun tietojen, etsittävien ajoneuvojen ja omaisuuden tietojen sekä turvallisuustietojen osalta. Näiden tietojen poistamiselle ei ole säädetty tarkkarajaista määräaika, joten velvollisuus tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden arviointiin määräajoin on tärkeä. Lisäksi ehdotetaan, että tietojen uudelleen tarkistamisesta tehtäisiin merkintä tietojärjestelmään. Tällä tarkistamisvelvollisuudella halutaan varmistaa, ettei tietojärjestelmissä ole tarpeettomia tietoja.

20 §. *Tietojen poistaminen tiedustelurekisteristä.* Tietojen poistaminen tullilain 23 §:n tarkoittamasta valvontatietorekisteristä on tullilain 24 §:ssä kytketty 10 vuoden määräaikaan viimeisen tiedon merkitsemisestä. Poliisin henkilötietolain eduskuntakäsittelyn yhteydessä hallintovaliokunta esitti mietinnössään (HaVM 26/2002 vp), että mainitun lain 4 §:n tarkoittamasta epäiltyjen rekisteristä tiedot poistettaisiin 10 vuoden kuluttua viimeisen epäiltyä rikosta koskevan merkinnän tekemisestä. Tämän vuoksi, ja koska tiedustelurekisteri on käyttötarkoitukseltaan ja tietosisällöltään rinnasteinen epäiltyjen rekisteriin, ehdotettavassa 20 §:ssä säädettäisiin, että tiedustelurekisteriin talletetut tiedot poistettaisiin 10 vuoden kuluttua viimeisen epäiltyä rikosta koskevan merkinnän tekemisestä.

21 §. *Tietojen poistaminen tullivalvonnan tietojärjestelmästä.* Tullivalvonnan tietojärjestelmästä tiedot poistettaisiin tiedon tallettamista seuraavan kuudennen kalenterivuoden päätyttyä. Kuitenkin tullivalvonnan tietojärjestelmään sisältyvät ehdotetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot poistettaisiin sen mukaan, mitä 19 §:ssä säädetään. Kyseisiä tunnistetietoja ovat tunnistetieto tarkastuksen perusteella annetusta rangaistusvaatimuksesta sekä tunnistetieto tehdystä tutkintapyyntöstä tai

rikosilmoituksesta. Nämä tunnistetiedot ovat samoja tietoja, joita talletetaan rikostorjunnan tietojärjestelmään 3 §:n 3 momentin 1 kohdan tarkoittamina tutkinnan ja virka-avun tietoina. Siksi kyseisten tietojen poistamisessa tullivalvonnan tietojärjestelmästä tulee soveltaa lain 19 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

22 §. *Tietojen poistaminen rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmästä.* Ehdotetun 6 §:n perusteluissa todetaan, että rekisterikilpien ja konttien kuvausjärjestelmään kerättäisiin, poikkeuksena tullilain nykyisessä 23 d §:ssä säädetyistä, vain automaattisesti tallentuvia tietoja. Sen vuoksi myös tätä järjestelmää koskevassa tietojen poistosäännöksessäkin on tarpeen säätää vain automaattisesti tallentuvien tietojen poistamisesta.

Tullilain 24 §:n mukaan 23 d §:n tarkoittamat automaattisesti tallentuvat tiedot on poistettava viimeistään vuoden kuluttua tiedon tallentumisesta. Tietoja tulisi tämän mukaisesti poistaa joka päivä. Päivittäin olisi siis poistettava edellisvuoden vastaavana kalenteripäivänä tallentuneet tiedot. Tämän velvoitteen hoitamiseen liittyy kuitenkin useita käytännön ongelmia. Siksi ehdotetaan säädettäväksi, että kunakin kalenterivuonna tallentuneet tiedot voitaisiin poistaa järjestelmästä yhdellä kertaa tietojen tallentumista seuraavan kalenterivuoden päätyttyä.

23 §. *Tietojen poistaminen muista Tullin rekistereistä.* Pykälä vastaisi asiasisällöltään ja Tullin toimintaan, tehtäviin ja tietojärjestelmiin sopeutettuna poliisin henkilötietolain 26 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilöresteristä tiedot poistettaisiin vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

Pykälän 2 momentin mukaan 7 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilöresteristä tiedot poistettaisiin 10 vuoden kuluttua rekisteröinnin aiheuttaneen teon, toimenpiteen tai tapahtuman merkitsemisestä. 7 § 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tilapäisestä analyysirekisteristä tiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua rekisteröinnin aiheuttaneen teon, toimenpiteen tai tapahtuman

merkitsemisestä. Tässä momentissa tarkoitettuja tietoja ei kuitenkaan poisteta, jos tietojen edelleen säilyttäminen on tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tarpeen. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan tällöin viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että 1 ja 2 momenteissa mainituilla perusteilla henkilötietoja ei poisteta, jos henkilön tietoihin on liitetty henkilöä koskevia, hänen omaan turvallisuuteensa tai viranomaisen työturvallisuuteen liittyviä tietoja. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan tällöin viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että tarpeettomaksi käynyt Tullin tilapäinen henkilörekisteri on hävitettävä.

24 §. Virheelliseksi todettu tieto. Pykälä korvaisi tullilain 24 §:n 3 momentin muutettuna samalla vastaamaan asiasisällöltään ja Tullin toimintaan, tehtäviin ja tietojärjestelmiin sopeutettuna poliisin henkilötietolain 27 §:ää.

EU:n tietosuojapuitepäätöksen 4 artiklan mukaan henkilötietoja ei saa poistaa, jos on perusteltua syytä uskoa, että niiden poistaminen haittaisi rekisteröidyn oikeutettuja etuja, vaan ne on suojattava.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan suojattuja tietoja saa käsitellä ainoastaan siinä tarkoituksessa, joka esti niiden poistamisen. Henkilötietolain 29 §:n 1 momentin mukaan rekisterinpitäjän on ilman aiheutonta viivytystä oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta oikaistava, poistettava tai täydennettävä rekisterissä oleva, käsittelyn kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut tieto. Puitepäätöksen vuoksi säädettäisiin, että virheellisen tiedon säilyttämiseen olisi velvollisuus muun muassa silloin, jos se rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi olisi tarpeen. Samalla säädettäisiin, että virheellisen tiedon saisi säilyttää myös silloin, jos se on tarpeen muun asianosaisen

tai Tullin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että 1 momentin nojalla säilytettävä virheellinen tieto on poistettava heti, kun se ei enää ole oikeuksien turvaamiseksi tarpeen, viimeistään kuitenkin viiden vuoden kuluttua tiedon poistamiselle asetetun määräajan päättymisestä.

25 §. Tietojen arkistointi. Pykälä vastaisi poliisin henkilötietolain 28 §:ää. Säännöksessä olisi informatiivinen viittaus arkistolakiin. Arkistointi- ja siihen liittyvä säilytysvelvoite saattaa koskea sekä aktiivikäytössä olevia että aktiivikäytöstä poistettuja rekisteritietoja koskevia asiakirjoja.

6 luku. Kansainväliseen
lainvalvontayhteistyöhön
liittyvän henkilötietojen
käsittelyn erityissäännöksiä

Tullilain 27§:ssä säädetään Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereissä olevia tietoja ja muita tietoja ulkomaille. Tullilla on oikeus luovuttaa edellä mainittuja tietoja tulliyhteistyöneuvostolle (CCC, tunnetaan yleisemmin nimellä Maailman tullijärjestö WCO) sellaisista tullirikoksista, joista saattaa seurata vankeutta, Tullille rikosten ehkäisemistä, selvittämistä ja syyteharkintaan saattamista varten, yhteisön tullitietojärjestelmään jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 515/97 mukaisesti sekä muille kuin tulliviranomaisille, jos tiedot ovat tarpeen sellaisen rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi, josta Suomessa tehtynä voitaisiin tuomita vankeuteen. Voimassa olevat tullilain kansainvälistä tiedonvaihtoa koskevat säännökset ovat osoittautuneet kansainvälisen rikostorjuntayhteistyön merkittävän lisääntymisen ja syvenemisen takia nykyoloissa riittämättömiksi.

Lisääntyvä kansainvälisen lainvalvontayhteistyö edellyttää ajan tasalla olevaa kansainvälistä henkilötietojen vaihtoa sääntelevää lainsäädäntöä.

Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi kansainvälistä tiedonvaihtoa koskevat säännökset koottaisiin uudessa henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 6 lukuun. Kansainvälistä tiedonvaihtoa koskevat säännökset vastaisivat sisällöllisesti keskeisiltä osin ja Tullin tehtäviin sovitettuna poliisin henkilötietolain vastaavia säännöksiä. Lain systematiikan ja rakenteen osalta tässä laissa kuitenkin poikettaisiin poliisin henkilötietolaissa omaksutusta systematiikasta siten, että tässä laissa tietojen luovuttamista ulkomaille koskevat säännökset koottaisiin 26 §:ään ja toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen käsittelyä koskevat säännökset 27 §:ään. Tarve rajata tiedonsaanti teknisen käyttöyhteyden avulla ainoastaan EU/ETA-valtioihin on toteutettu 26 §:n 6 momentin rajauksella. Muuta syytä näiden eri valtioiden erotellulle ei ole katsottu olevan, sillä muilta osin tiedonluovutuksen edellytykset ja tiedonluovutuslainsäädäntö EU/ETA-valtioiden ja INTERPOL-jäsenvaltioiden välillä ovat samat.

Tullia koskevan henkilötietojen käsittelyn ja tiedonluovutuksen osalta tähän lakiin ei ole katsottu tarpeelliseksi ottaa viittaussäännöksiä muihin jo suoraan sovellettaviin säädöksiin ja instrumentteihin. Esimerkiksi tietojen käsittelystä Euroopan poliisiviraston (Europol) kanssa säädetään Tullinkin osalta Europolia koskevan neuvoston päätöksen (2009/371/YOS) eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetussa laissa (563/2011).

26 §. Tietojen luovuttaminen ulkomaiselle viranomaiselle ja kansainväliselle järjestölle. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa tietoja Tulliyhteistyöneuvostolle, joka kerää jäsenvaltioiltaan tietoja tullirikollisuudesta. Tietoja saisi luovuttaa Tulliyhteistyöneuvostolle ainoastaan rikoksista, joista saattaa seurata vankeutta. Tämä kohta vastaisi voimassa olevaa tullilain 27 §:ää.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin tietojen luovuttamisesta ulkomaisille tulliviranomaisille. Tietoja saisi luovuttaa, jos ne olisivat tarpeen rikosten ehkäisemistä, selvittämistä tai syyteharkintaan saattamista varten. Matala kynnyksen (tarpeellisuusvaatimus) tulliviranomaisten välisessä tiedonvaihdossa on tärkeää siksi, että kansainvälinen tulliyhteistyö tavaraliikenteen valvonnassa ja tullirikosten torjunnassa on edellyttää mahdollisimman nopeaa ja joustavaa tiedonvaihtoa sekä lähtötullitoimipaikan, kauttakulkuvaltion tai -valtioiden sekä määrätullitoimipaikan välillä laittomien tavaraerien pysäyttämiseksi ja niiden taustalla toimivan, rajat ylittävän rikollisuuden paljastamista ja selvittämistä varten. Lainkohta vastasi tullilain 27 §:ää.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa tietoja kansainväliselle rikospoliisijärjestölle Interpolille ja sen jäsenvaltion poliisiviranomaiselle ja muulle viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, jos tiedot olisivat välttämättömiä kyseisten tehtävien suorittamiseksi. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuksi muiksi viranomaisiksi olisi katsottava paitsi kansainvälisen rikospoliisijärjestön Interpolin jäsenvaltioiden viranomaiset myös näiden valtioiden yhdessä muodostamat elimet. Näihin kuuluisivat esimerkiksi Euroopan unionin virastot ja elimet, kuten vakavan rikollisuuden torjunnan tehostamiseksi perustettu Eurojust-yksikkö, Euroopan unionin petostentorjuntavirasto (OLAF) sekä Euroopan unionin tilannekeskus (SitCen).

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan Tulli voisi luovuttaa Tullin henkilökäytössä olevia tietoja muun kuin 3 kohdassa tarkoitetun valtion poliisiviranomaiselle tai viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen

tai syyteharkintaan saattaminen, jos tiedot ovat välttämättömiä valtion turvallisuuden varmistamiseksi, välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi tai sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta. Tietojen luovutuksiin Interpoliin kuulumattomiin valtioihin sovellettaisiin tietosuojajasyistä näin ollen tiukempia ehtoja kuin Interpolin jäsenvaltioihin luovutettavien tietojen osalta. Lainkohta vastaisi sisällöllisesti poliisin henkilötietolain 29 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa Tullin yksittäiseen tehtävään liittymätön tieto voitaisiin luovuttaa vain, jos se olisi välttämätön valtion turvallisuuden varmistamiseksi, välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi, vankeudella rangaistavan rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi tai Euroopan poliisiviraston toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden ja muun vakavan rikollisuuden estämiseksi ja selvittämiseksi. Lainkohdassa otettaisiin huomioon EU:n rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamista koskevan puitepäätöksen 11 artiklan säännökset. Artiklan mukaan henkilötietoja saa käsitellä niiden alkuperäistä käyttötarkoitusta laajemmin ainoastaan

- muiden rikosten torjumiseksi, niistä syyttämiseksi tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöön panemiseksi,
- muiden hallinnollisten tai oikeudellisten menettelyjen toteuttamiseksi, jotka liittyvät suoraan rikosten torjuntaan, niistä syyttämiseen tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon sekä
- yleistä turvallisuutta koskevan välittömän ja vakavan uhkan estämiseksi.

Koska artiklassa ei mainita nimenomaisesti henkeä ja terveyttä koskevaa vaaraa tai huomattavia omaisuusvahinkoja, vastaavat maininnat korvattaisiin 1 momentissa viittauksella yleiseen turvallisuuteen. Henkeä ja terveyttä koskevan vaaran voidaan katsoa useimmiten sisältyvän yleisen turvallisuuden vaarantumiseen. Samoin tietojen käyttäminen omaisuusvahinkojen torjumiseksi olisi edelleen mahdollista, mikäli yleinen turvallisuus on vaarassa. Lainkohta vastaisi

sisällöllisesti poliisin henkilötietolain 29 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa käyttötarkoitussidonnaisuudesta olisi lupa poiketa vain, jos luovutettavat tiedot olisivat välttämättömiä

- valtion turvallisuuden varmistamiseksi,
- välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi,
- vankeudella rangaistavan rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi,
- henkilöllisyyden selvittämiseksi, jos se olisi Tullin yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä sekä
- päätettäessä tai annettaessa lausuntoa henkilön luotettavuudesta lupaa tai sen voimassaoloa koskevassa asiassa ja, jos luvan myöntämisen tai sen voimassaolon edellytykseksi on säädetty luvanhakijan tai luvanhaltijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan tai luvanhaltijan rikokseen syyllistymiseen liittyviä tietoja.

Myös tässä lainkohdassa otettaisiin 2 momenttia vastaavasti huomioon tietosuojapuitepäätöksen 11 artiklan säännökset. Lainkohta vastaisi sisällöllisesti poliisin henkilötietolain 29 §:n 3 momenttia.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin kieltä käyttäen eräitä tämän lain 3 §:ssä tarkoitettujen Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmän tietoja, 4 §:ssä tarkoitettujen tiedustelurekisterin tietoja ja 7 §:ssä tarkoitettujen rekisterin tietoja tämän pykälän 3 momentin 5 kohdassa tarkoitettua lupaharkinnassa henkilön luotettavuuden arvioimista varten, koska näihin tietoihin liittyy asianmukaisen lupaharkinnan kannalta liian suuri epäluotettavuuden mahdollisuus.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi tietosuojapuitepäätöksen 8 artiklan edellyttämä säännös tietojen laadun varmistamisesta. Säännöksen mukaan luovutettaviin tietoihin olisi mahdollisuuksien mukaan lisättävä tietoja, joiden avulla vastaanottaja voi arvioida tietojen oikeellisuutta, täydellisyyttä, ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Tullin olisi myös ilmoitettava viipymättä vastaanottajalle, mikäli myöhemmin kävisi ilmi, että on luovutettu virheellisiä tietoja tai että tiedot on luovutettu lainvastaisesti.

Pykälän 6 momentin mukaan Tulli saisi luovuttaa tiedot myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion 3 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle. Teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaminen olisi mahdollista ainoastaan ETA-alueen valtioiden viranomaisille.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta varmistaa vastaanottavan tahon tietosuojan riittävä taso silloin, kun tietoja luovutetaan EU/ETA-alueen ulkopuolelle. EU:n tietosuojapuitepäätöksen 13 artiklassa säädetään edellytyksistä, joiden täytyy pääsääntöisesti täytyä, jos toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen siirtämiä tai saataville asettamia henkilötietoja siirretään EU:n ulkopuolisten valtioiden toimivaltaisille viranomaisille tai kansainvälisille toimielimille. Henkilötietolain 22 §:n 1 momentin pääsäännön mukaan henkilötietoja voidaan siirtää EU:n jäsenvaltioiden alueen tai ETA-alueen ulkopuolelle ainoastaan, jos kyseisessä maassa taataan tietosuojan riittävä taso. Momentissa viitattaisiin näiltä osin henkilötietolain 22 §:ään.

27 §. *Toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen käsittely.* Pykälä vastaisivat sisällöllisesti keskeisiltä osin ja Tullin tarpeisiin sovitettuna poliisin henkilötietolain 31 §:n vastaavia säännöksiä.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain (4/1994) 27 §:n 2 momenttia vastaava säännös, jonka mukaan toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen käsittelyssä olisi noudatettava, mitä tietojen luovuttajan asettamissa ehdoissa on määrätty salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietojen käytön rajoituksista, tietojen edelleen luovutuksesta tai luovutetun aineiston palauttamisesta. Ehdoilla tarkoitettaisiin joko nimenomaisesti mainittuja ehtoja tai tiedonvaihdon osapuolten vakiintuneita käytäntöjä. Säännös on tarpeellinen, sillä useissa kansainvälisissä sopimuksissa ja EU:n säädöksissä edellytetään tietojen luovuttajan asettamien käyttöehtojen noudattamista. Tällainen velvoite sisältyy muun muassa tietosuojapuitepäätöksen 12

artiklaan. Samoin yksittäiset valtiot saattavat edellyttää Suomelta tiettyjen ehtojen noudattamista luovuttamiensa tietojen osalta. Voimassaolevassa lainsäädännössä tällaiset tilanteet on otettu huomioon ainoastaan oikeusavun osalta, mikä on käytännössä koettu ongelmalliseksi. Toisin kuin kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa, säännöksessä ei velvoitettaisi noudattamaan tietojen luovuttajan asettamia ehtoja aineiston hävittämisestä, vaan tältä osin sovellettaisiin voimassa olevia tietojen säilyttämisaikaa koskevia säännöksiä. Mainittu raja on tarpeellinen erityisesti tiedonvaihdon laillisuuden varmistamiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa ulkomailta saatujen tietojen johdosta on myös Suomesta luovutettu tietoja ulkomaille.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Tullin oikeudesta käsitellä sille luovutettuja tietoja muuhun tarkoitukseen kuin mihin tiedot on luovutettu, jollei luovutettujen tietojen käytölle ole asetettu 1 momentissa tarkoitettuja rajoituksia. Edellytykset vastaisivat tietosuojapuitepäätöksen 11 ja 13 artiklan mukaisia edellytyksiä, jotka ehdotetaan otettavaksi huomioon myös tämän lain kansallista tietojen käsittelyä koskevissa säännöksissä. Pykälän 2 momentin 1—3 kohdat olisivat vastaavat kuin lain 16, 26 ja 27 §:ssä. Momentin 4 kohta puolestaan vastaisi täsmällisemmin tietosuojapuitepäätöksen 11 artiklan sanamuotoa.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin tietosuojapuitepäätöksen 13 artiklan edellyttämällä tavalla tiukempi säännös EU:n jäsenvaltiolta saatujen tietojen luovuttamisesta EU:n ulkopuolisille valtioille tai kansainvälisille elimille. Tällaisissa tilanteissa tiedot saisi lähtökohtaisesti luovuttaa vain tiedot alun perin luovuttaneen jäsenvaltion suostumuksella, paitsi jos tietojen luovuttaminen on välttämätöntä Suomen tai toisen valtion yleistä turvallisuutta taikka Suomen olennaisia etuja koskevan välittömän ja vakavan uhkan estämiseksi, eikä suostumusta voida saada ajoissa. Tiedot saataisiin luovuttaa ainoastaan, jos asianomainen valtio tai kansainvälinen elin varmistaa riittävän

tietosuojaan tason. Tiedot luovuttaneelle jäsenvaltiolle olisi myös ilmoitettava viipymättä tietojen edelleen luovuttamisesta.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin tietosuojapuitepäätöksen 15 artiklan edellyttämä säännös, jonka mukaan Tullin olisi pyynnöstä annettava tiedot luovuttaneelle valtiolle tai kansainväliselle elimelle tietoja sille luovutettujen tietojen käsittelystä. Vastaavaa säännöstä ehdotetaan myös 13 §:n 3 momenttiin.

Pykälän 5 momenttiin otettaisiin tietosuojapuitepäätöksen 15 artiklan edellyttämä säännös, jonka mukaan Tullin olisi kirjattava tiedonvaihdon lainmukaisuuden ja tietoturvallisuuden varmistamiseksi kansainvälisessä yhteistyössä suorittamansa henkilötietojen välitys ja sen perusteet. Tietojenvaihtoa ei tarvitsisi erikseen kirjata niiltä osin kuin vastaavat tiedot olisivat satavissa muista järjestelmistä tai rekistereistä.

7 luku. Tarkastusoikeus

Henkilötietolain 24 §:n 2 momentin mukaan pykälän 1 momentin mukaisesta velvollisuudesta informoida henkilötietojen käsittelystä rekisteröidylle voidaan poiketa muun muassa silloin, kun se on välttämätöntä rikosten ehkäisemisen, selvittämisen taikka verotukseen tai julkiseen talouteen liittyvän valvontatehtävän vuoksi. Kaikki ehdotetussa laissa säädettävät henkilötietojen käsittelyt kuuluvat johonkin mainituista ryhmistä. Mistään tämän lain tarkoittamasta tietojen käsittelystä ei siis tarvitse tiedottaa rekisteröidylle henkilötietolain 24 §:n 1 momentin mukaisesti. Sen vuoksi tässä laissa ei ehdoteta säädettäväksi kyseisestä velvollisuudesta tai siihen liittyvistä poikkeuksista.

28 §. Tarkastusoikeus. Säännös vastaisi asiasisällöltään sekä Tullin toimintaan, organisaatioon ja tietojärjestelmiin sopeutettuna poliisin henkilötietolain 44 §:n säännöksiä.

Rekisteröidyn tarkastusoikeuden käyttämistä koskeva pyyntö olisi esitettävä yleisessä henkilötietolainsäädännössä omaksutun lähtökohdan mukaisesti

rekisterinpitäjälle. Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettujen henkilörekisterien osalta pyyntö voitaisiin kuitenkin osoittaa palveluperiaatteen mukaisesti myös rekisterinpitäjän määräämälle muulle Tullin toimintayksikölle. Tullin toimintayksikön olisi nimettävä riittävä määrä henkilöitä, jotka päättävät tarkastusoikeuden toteuttamisesta ja siihen liittyvästä tietojen antamisesta. Tietosuojaan, tietoturvaan sekä tullitoimintaan liittyvistä syistä rekisteröidyn olisi esitettävä pyyntö henkilökohtaisesti ja todistettava henkilöllisyytensä.

Lain 32 §:n mukaan tarkempia säännöksiä menettelystä tarkastusoikeuden käyttämisessä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädettäisiin esimerkiksi siitä, että rekisteröity toimittaisi tarkastuspyynnön henkilökohtaisesti johonkin Tullin toimipaikkaan. Tullitoimipaikka varmistaisi pyytäjän henkilöllisyyden ja toimittaisi pyynnön Tullin henkilörekisterien pitäjille. Rekisterinpitäjät toimittaisivat ne rekisteröityä koskevat rekisteritiedot, joihin ei sisälly tarkastusoikeuden rajoituksia, kyseiseen tullitoimipaikkaan. Rekisteröidylle lähetettäisiin ilmoitus, että hän voi käydä tullitoimipaikassa henkilökohtaisesti katsomassa kyseisiä rekisteritietojaan. Niitä ei kuitenkaan annettaisi rekisteröidylle kirjallisessa muodossa tai muullakaan tavoin mukaan. Jos henkilöstä ei ole merkintöjä Tullin henkilörekisteristä, tämä seikka voitaisiin ilmoittaa hänelle lähetettävällä kirjeellä.

29 §. Tarkastusoikeuden rajoittaminen. Pykälä vastaisi asiasisällöltään sekä tullilain nykyistä 23 e §:ää että Tullin toimintaan, organisaatioon ja tietojärjestelmiin sopeutettuna poliisin henkilötietolain 45 §:ää. Pykälän mukaiset tarkastusoikeuden rajoitukset olisivat kuitenkin jonkin verran laajempia kuin mainittujen viranomaisten henkilötietojen käsittelyä koskevissa laissa säädetään. Esimerkiksi poliisin henkilötietolain 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna tilapäisen analyysirekisterin tietoihin ei tarkastusoikeutta ole rajoitettu lainkaan. Käytännössä tarkastusoikeuden rajoitus toteutuu usein tämänkin rekisterin osalta henkilötietolain 27 §:n1 momentin 1

kohdan perusteella. Sen mukaan tarkastusoikeuden ulkopuolella ovat sellaiset tiedot, joiden antaminen saattaisi haitata muun muassa rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan tarkastusoikeutta ei olisi lainkaan 4 §:ssä tarkoitetun tiedustelurekisterin tietoihin. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 45 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin, että tarkastusoikeutta ei olisi 6 §:ssä tarkoitetun rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistamisjärjestelmään tallentuneisiin tietoihin. Tarkastusoikeuden rajoituksesta olisi perusteltua säätää yksityisyyden suojan turvaamiseksi, jotta ajoneuvojen rekisteriin merkityt omistajat taikka haltijat eivät tarkastusoikeutta käyttämällä voisi selvittää ajoneuvoa luvallisesti käyttäneen henkilön matkustushistoriaa.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin selvyuden vuoksi, että ehdotettavan lain 7 §:n 2 momentin 2 kohdan tarkoittaman tilapäisen analyysirekisterin tiedot eivät olisi rekisteröidyn tarkastusoikeuden piirissä.

Yhdennukaisesti poliisin henkilötietolain 45 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetyin kanssa 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin, että tarkastusoikeutta ei myöskään olisi henkilöä tai tekoa koskeviin luokitus-, tarkkailu- tai tekotapatietoihin eikä rikosten sarjoittamiseen ja tekniseen tutkintaan tarvittaviin tietoihin. Tietojenkäsittelytekniikan kehittyessä yhä suurempi osa tutkinnassa tarpeellisesta tiedosta kerätään, käsitellään ja talletetaan sähköisessä muodossa, esimerkiksi kuvina tai sähköisinä piirroksina, joista vain päätelmät esitetään rikosilmoituksissa, tutkintapöytäkirjoissa ja muissa asiakirjoissa. Rekisteröidyn tarkastusoikeuden ulottaminen tähän osaan tietoja paljastaisi Tullin rikostorjunnan käyttämät tutkintamenetelmät. Rikostorjunnan tietojärjestelmää koskevassa 3 §:n 3 momentin 1 d kohdassa on kuvattu ne tiedot, joiden tarkastusoikeutta rajataan. Myös 5 §:ssä tarkoitetun tullivalvonnan tietojärjestelmän tiedot olisivat säännöksen

mukaisesti tarkastusoikeuden ulkopuolella olevia luokitustietoja.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi rikoksesta epäillyn tarkastusoikeuden rajoittamista salaisia pakko- ja tiedonhankintakeinoja koskeviin tietoihin. Viranomaiset ovat viime vuosina saaneet käyttöönsä uusia tutkintamenetelmiä ja -teknologioita, joiden käytöstä säädetään erikseen rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvussa ja pakkokeinolain 10 luvussa. Salaisten tiedonhankintamenetelmien käyttäminen merkitsee puuttumista kansalaisten perustuslailla turvattuun yksityisyyden, kotirauhan ja luottamuksellisen viestinnän suojaan. Näiden tiedonhankintamenetelmien erityisluonteeseen kuuluu, että niitä koskeva asian käsittely, päätöksenteko ja toteuttaminen tapahtuvat kohdehenkilön tietämättä tuomioistuimen päätöksellä ja kohdehenkilön informoimisesta on säädetty erikseen. Näiden menetelmien käytön valvomiseen on toteutettu erillinen valvontamenettely, niin sanottu Salpa-järjestelmä, jonka avulla Tulli suorittaa laillisuusvalvontaa. Koska salaiset pakkokeinot toteutetaan kohdehenkilön tietämättä, hänelle ei voida luovuttaa tietoja myöskään henkilötietolain perusteella, vaan tietosuojavaltuutettu voi henkilön pyynnöstä tarkastaa tietojen laillisen käsittelyn ja henkilö saa vain sellaisia tietoja, joihin hänellä on asianosaisjulkisuuden nojalla oikeus.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan tarkastusoikeutta ei olisi 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin havaintotietoihin. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 45 §:n 1 momentin 6 kohtaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 1 momentissa tarkoitettujen, rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden. Tällä varmistettaisiin se, että rekisteröidyn tarkastusoikeuden rajoituksista huolimatta rekisterissä olevien tietojen lainmukaisuus voitaisiin tutkia.

8 luku. Erinäiset säännökset

30 §. Henkilötietojen käsittelyn valvonta. Pykälän 1 momentti vastaisi Tullin tehtäviin, organisointiin ja tietojärjestelmiin sopeutettuna rajavartiolaitoksen henkilötietolain 44 §:n 1 momenttia ja sitä vastaavaa 5 §:n 3 momenttia. Momentissa säädettäisiin tietojärjestelmien ja niihin talletettujen henkilötietojen käsittelyn valvonnasta.

Pykälän 2 momentti vastaisi poliisin henkilötietolain 19 b §:ää. Säännöksellä varmistettaisiin Tullin tietojärjestelmien ja niihin sisältyvien tietojen salassapito ja muu suoja rajaamalla pääsy tietoihin vain niille, jotka tarvitsevat tietoja työtehtäviensä hoitamiseen.

Säännöksellä toteutettaisiin myös EU:n tietosuojapuitepäätöksen 10 artiklan edellytys, jonka mukaan kaikki henkilötietojen siirrot on kirjattava tai dokumentoitava. Säännöksen mukaan Tullin olisi kirjattava tiedonvaihdon lainmukaisuuden ja tietoturvallisuuden varmistamiseksi suorittamansa henkilötietojen luovutus ja sen perusteet.

Lisäksi säännökseen ehdotetaan otettavaksi erillinen tietojärjestelmien teknistä turvallisuustasoa koskeva säännös, jonka mukaan tietojärjestelmien tiedot varmistettaisiin estämällä tietojen luvaton muuttaminen ja muu luvaton tai asiaton käsittely käyttöoikeushallinnan, käytön valvonnan sekä tietoverkkojen, tietojärjestelmien ja tietopalvelujen asianmukaisilla ja riittäväillä turvallisuusjärjestelyillä ja muilla toimenpiteillä.

31 §. Uhkasakko. Pykälässä säädettäisiin Tullin oikeudesta asettaa uhkasakko 13 §:n 1 momentin 1 ja 8 kohdassa tarkoitettun tiedonsaantioikeutensa turvaamiseksi sekä oikeudesta tuomita uhkasakko maksettavaksi. Tullilain 18 §:n 2 momentin mukaan Tulli voi nykyisin asettaa uhkasakon 1 momentissa tarkoitettun tulliverotukseen liittyvän tiedonantovelvollisuuden ja EU:n tullikoodeksin 14 artiklassa säädetyin myötävaikutusvelvollisuuden tehosteeksi. Uhkasakkoa ei voida käyttää ehdotetun 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun tiedonsaantioikeuden turvaamiseksi, minkä

vuoksi asiasta sisällytettäisiin lakiin erillinen säännös.

Tullilla olisi 13 § 1 momentin 1 kohdan mukaan oikeus, kuten nykyisin, saada yhteisöjen ja yhtymien rekistereistä matkustajia, kulkuneuvon henkilökuntaa ja muita henkilöitä sekä kulkuneuvoja ja kuljetettavia tavaroita koskevat tarvittavat tiedot tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Tietojen ja niiden oikea-aikainen saaminen on ulkomaan matkustajaja tavaraliikenteeseen liikenteeseen ja kohdistuvan tullirikostorjunnan onnistumiseksi tärkeää. Tiedon saantiin liikenteen harjoittajilta toisinaan liittyvien käytännön vaikeuksien vuoksi Tullin tiedonsaantiopyynnön tehosteeksi olisi tarpeen voida tarvittaessa asettaa ja tuomita uhkasakko ehdotetun pykälän mukaisesti.

Ehdotetun 13 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan Tullilla olisi oikeus saada majoitustoiminnan harjoittajilta ja poliisilta majoitustoiminnasta annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Uhkasakko voitaisiin asettaa 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle yhteisölle tai yhtymälle tai momentin 8 kohdassa tarkoitettulle majoitustoiminnan harjoittajalle, joka kieltäytyy antamasta lainkohdassa tarkoitettuja Tullin pyytämiä tietoja tai joka perusteettomasti vaikeuttaa mainittujen tietojen saamista. Momentin 8 kohdan mukaan tulliviranomainen saisi kyseisiä tietoja myös poliisilta. Koska poliisi ei kuitenkaan ole näiden tietojen osalta rekisterinpitäjä, ei uhkasakon asettamisvelvoitetta voi kohdistaa poliisiin. Uhkasakolla ei kuitenkaan voitaisi painostaa liikenteenharjoittajaa tai majoitustoiminnan harjoittajaa antamaan kyseisiä tietoja pykälässä säädetyllä tavalla, eli teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona. Tällaisesta tietojenluovuttamisen muodosta Tullin tulisi päästä liikenteenharjoittajan kanssa sopimukseen.

Uhkasakon käyttömahdollisuuden tarkoituksena olisi myös pyrkiä estämään jo ennalta Tullin tiedonsaantioikeuden toteutumiseen kohdistuvia ongelmia. Säännös olisi myös omiaan kannustamaan yhtymiä ja yhteisöjä pyrkimään yhteistyössä

Tullin kanssa luomaan lain tavoitteiden mukainen joustava ja toimiva käytäntö, jolla toteutetaan Tullin tiedonsaantioikeus.

Ulkomaan tavara- ja matkustajaliikenteen suurten tavaramäärien ja nopeuden vuoksi säännöksessä ehdotettaisiin, että tulliviranomainen voisi tuomita asettamansa uhkasakon maksettavaksi jo ennen sakon asettamista koskevan päätöksen lainvoimaisuutta. Vastaavasti tullirikostorjunnan toimenpiteiden tehokkuus ja oikea-aikaisuus edellyttää nopeata tietojensaantia majoitustoiminnan harjoittajilta.

Uhkasakkoasiassa sovellettaisiin muutoin uhkasakkolain (1113/1990) säännöksiä, jossa säädetään muun muassa uhkasakon asettamisen ja tuomitsemisen yleisistä edellytyksistä, uhkasakon suuruudesta, asianosaisen kuulemisesta sekä uhkasakon vanhentumisesta ja muutoksenhausta. Uhkasakkolain mukaisesti uhkasakon asettamista ja tuomitsemista koskeviin Tullin päätöksiin saisi hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

32 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Pykälässä säädettäisiin valtuutus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä menettelytavoista tässä laissa tarkoitettun teknisen käyttöyhteyden antamisessa, tietojen luovuttamisesta päättämisestä ja tarkastusoikeuden käyttämisestä sekä 30§:ssä tarkoitettusta henkilötietojen käsittelyn valvonnasta.

33 §. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian. Lain nopea voimaantulo on tärkeää, jotta Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevat menetelmät ja järjestelmät saataisiin poliisin kehitteillä olevan uuden VITJA-järjestelmän vaatimusten mukaiseksi suunnitellussa aikataulussa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka mukaan tietojärjestelmät ja siihen liittyvät tietojenkäsittelyt olisi saatettava säädettyjen edellytysten mukaisiksi neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Siirtymäsäännöksessä annettu määräaika olisi sama kuin poliisin henkilötietojen

käsittelyä koskevan lain muuttamisesta annetussa laissa, joka tuli voimaan vuoden 2014 alusta.

Pykälän 3 momentin mukaan muualla lainsäädännössä oleva viittaus tullilain henkilötietojen käsittelyä koskeviin säännöksiin tarkoittaa viittausta henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain säännöksiin.

2 Laki tullilain eräiden säännösten kumoamisesta

1 §. Tullin henkilötietojen käsittelystä säädettäisiin jatkossa henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa. Tullilaissa olevat Tullin henkilötietojen käsittelyä ja henkilörekistereitä koskevat säännökset kumottaisiin tällä lailla. Kumottaviksi tulisivat 21—23, 23 a—23 e ja 24 §, niiden edellä oleva väliotsikko sekä 26, 26 a ja 27 § sekä 28 §:n 1 ja 2 momentti.

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta. Lain on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan kuin henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettu laki, eli mahdollisimman pian.

3 Pakkokeinolaki

9 luku. Erityisiin tutkintakeinoihin liittyvät pakkokeinot

4 §. DNA-tunnisteiden määrittäminen ja tallettaminen. Pakkokeinolain 9 luvun 4 §:n 3 momenttia tarkistettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin myös Tullin oikeus tallettaa DNA-tunniste Tullin rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi Tullin henkilörekisteriin. Lisäksi momenttia muutettaisiin siten, että DNA-tunnisteiden poistamiseen rekisteristä liittyvään lakiviittaukseen lisättäisiin viittaus henkilötietojen käsittelystä Tullista annettavaan lakiin, missä poistamisesta säädettäisiin jatkossa Tullin osalta.

10 luku. Salaiset pakkokeinot

56 §. Ylimääräisen tiedon käyttäminen. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että

siinä ylimääräisen tiedon käyttämisestä rikosten selvittämiseen osalta viitattaisiin poliisilain lisäksi myös Tullin rikostorjunnasta annetun lain 3 luvun 53 §:ään, jossa siitä Tullin osalta säädetään jatkossa (HE 174/2014 vp).

57 §. Tietojen hävittäminen. Pykälää muutettaisiin siten, että ylimääräinen tieto voitaisiin lainkohdassa säädetyin edellytyksin tallettaa poliisin henkilötietolaisissa tarkoitetun rekisterin lisäksi myös henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin.

4 Laki poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta

6 §. Tietojen käsittely PTR-rikostiedusteluyksikössä. Pykälän 1 momenttiin esitetään tehtäväksi lähinnä tekninen muutos siten, että tilapäisen rikosanalyysirekisterin osalta momentissa viitattaisiin jatkossa tullilain sijasta henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin, jonka 7 §:ssä tilapäisestä rikosanalyysirekisteristä jatkossa säädettäisiin.

5 Sähköisen viestinnän tietosuojalaki

36 §. Eräiden muiden viranomaisten tiedonsaantioikeus. Pykälän 1 momentin viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi rikostorjunnasta Tullissa annettavaan lakiin, jossa viranomaisten oikeudesta saada tunnistamistietoja rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi säädettäisiin jatkossa Tullin osalta.

6 Laki henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa

16 §. Tietojen luovuttaminen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä. Pykälän 1 momentin 8 kohta muutettaisiin siten, että siinä huomioidaan Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja 8 kohdassa sana tulliviranomainen korvattaisiin sanalla Tulli.

Lisäksi kohtaan lisättäisiin viittaus henkilötietojen käytöstä Tullissa annetun lain 16 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään Tullin oikeudesta käyttää rekisterissään olevia tietoja myös muuhun kuin niiden keräämis- ja tallettamistarkoitukseen lainkohdassa säädettyjen edellytysten täytyessä.

19 §. Oikeus tietojen saantiin muilta viranomaisilta. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 kohta, jossa säädettäisiin Rikosseuraamuslaitoksen oikeudesta saada Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmästä tieto etsintäkuulutusrekisterissä olevasta henkilöstä sekä pidätettyjen rekisteristä tietoja henkilön olinpaikan selvittämiseksi. Nämä tiedot olisivat tarpeen täytäntöönpanotoimien käytännön järjestämiseksi. Rikosseuraamuslaitos voisi etsintäkuuluttaa henkilön vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Tullilta saatavien tietojen avulla voitaisiin tarkastaa etsityn henkilön etsintäkuulutustiedot myös Tullin rekistereistä. Tietojen saaminen nopeuttaisi rangaistuksen täytäntöönpanoa.

7 Laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta

2 §. Toimivaltainen viranomainen. Pykälä muutettaisiin siten, että siinä huomioidaan Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja sanan Tullilaitos korvattaisiin sanalla Tulli.

3 §. Ilmoitus. Pykälän 2 momentti muutettaisiin siten, että siinä huomioidaan Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja sanan Tullihallitus korvattaisiin sanalla Tulli.

7 §. Tietojen rekisteröinti ja julkisuus. Pykälän viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 5 §:ään.

8 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälän muutettaisiin siten, että siinä huomioidaan Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja sanan Tullihallitus korvattaisiin sanalla Tulli.

8 Laki harmaan talouden selvitysyksiköstä

12 §. *Henkilötietojen käsittely ja tarkastusoikeus.* Pykälän tarkastusoikeuden rajoitusta koskeva viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 29 §:ään.

9 Laki hätäkeskustoiminnasta

20 §. *Tietojen luovuttaminen.* Pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jossa säädettäisiin hätäkeskustoiminnasta annetun lain 17 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen henkilön oman turvallisuuden ja viranomaisen työturvallisuuden kannalta tarpeellisten tietojen luovuttamisesta Tullille hätäkeskusjärjestelmästä. Säännös liittyy henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 13 §:n 1 momentin 14 kohtaan.

10 Ulkomaalaislaki

131 §. *Henkilötuntomerkkien ottaminen.* Kyseessä on tekninen muutos, jossa pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 3 §:n 3 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmän tuntomerkkitietoihin.

11 Laki ulkomaalaisrekisteristä

3 b §. *Hakemusasioiden osarekisterin sormenjälkitietojen käyttö ja vertaaminen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 3 §:n 3 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmän tuntomerkkitietoihin.

12 Laki turvallisuus selvityksistä

8 §. *Turvallisuus selvityksen tekeminen.* Pykälän 1 momentin 6 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jossa huomioidaan Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja sanan Tullihallitus korvattaisiin sanalla Tulli. 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus myös Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmän rikosilmoitustietoihin poliisin ja

Rajavartiolaitoksen vastaavien rekistereiden lisäksi.

13 Asevelvollisuuslaki

96 §. *Tietojen saanti viranomaiselta, yhteisöltä ja yksittäiseltä henkilöltä.* Pykälän 1 momenttiin säädettäisiin uusi 15 kohta, jossa säädettäisiin rekisterinpitäjän oikeudesta saada asevelvollisuusrekisteriä varten välttämättömät tiedot myös Tullilta Tullin asevelvolliseen kohdistamista, epäilystä tullirikoksesta johtuvista virkatoimista ja asevelvolliseen kohdistetuista seuraamuksista, jos tiedolla on merkitystä asevelvollisen sopivuuden arvioimiseksi asevelvollisuuslain 38 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja tehtävään sekä asevelvollisen sijoitettavuuden arvioimiseksi ja hänen palveluksensa järjestämiseksi.

14 Laki Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta

6 §. *Henkilötuntomerkkien ottaminen.* Tekninen muutos, jolla pykälän 3 momentin viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin.

15 Laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta

10 §. *Henkilötietojen luovuttaminen Eurojustille.* Tekninen muutos, jolla pykälän 2 momentin viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin.

16 Laki Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

3 §. Tiedon ja tiedustelutiedon määritelmä. Tekninen muutos, jolla pykälän 1 momentin 2 kohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 2 lukuun. Momentin 4 kohdasta poistettaisiin viittaus tullilain 28 §:ään, joka on ehdotettu kumottavaksi rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa (HE 174/2014 vp). Samalla kohtaan on tarkoitus lisätä viittaus hallituksen esityksessä 174/2014 ehdotetun rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 14 §:ään.

4 §. Toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset. Tekninen muutos, jossa huomioitaisiin Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja sana Tullilaitos korvattaisiin sanalla Tulli.

5 §. Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen pyynnöstä. Pykälän 2 ja 3 momenttiin tehtäisiin lähinnä tekninen muutos, jossa viittaus tullilain säännöksiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin.

6 §. Oma-aloitteinen tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen. Pykälän 2 momentin säännökseen tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamisen edellytyksistä lisättäisiin viittaus henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lain 17 §:ään. Momentin viittaus tullilain 25 §:ään säilytettäisiin, mutta viittaukset 26 ja 26 a §:iin poistettaisiin. 3 momenttiin tehtäisiin lähinnä tekninen muutos, jossa viittaus tullilain säännöksiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 18 §:ään.

17 Laki ajoneuvoliikennerekisteristä

17 §. Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi 17 kohta, jossa säädettäisiin Tullille oikeus saada salassapitosäännösten estämättä rekisteriin merkitty salassa pidettävä tieto tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä ja paljastamista varten. Samalla 16 kohtaan tehtäisiin lisäyksen edellyttämä tekninen muutos. Tämä säännös vastaisi tässä esityksessä ehdotetun henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 13 §:n 1 momentin 3 kohdan säännöstä.

18 Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta

17 §. Tekninen valvonta. Pykälää muutettaisiin siten, että 1 momenttiin lisättäisiin teknisen valvonnan osalta viittaus myös tullilain 20 b §:n mukaiseen tekniseen valvontaan. 2 momenttiin tehtäisiin Tullin hallinnosta annetun lain edellyttämä tekninen muutos, jossa sana Tullilaitoksella korvattaisiin sanalla Tulli. 3 momentissa viittaus tullilakiin korvattaisiin viittauksella tässä esitettyyn henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettavaan lakiin.

19 Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä

46 g §. Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen. Pykälän 2 momentin viittaus tullilakiin korvattaisiin viittauksella henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 2 lukuun.

II Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtuutuksista tarkempien säännösten antamiseen säädettäisiin henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 8 luvun 32 §:ssä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää menettelytavoista teknisen käyttöyhteyden antamisessa, tietojen luovuttamisesta päättämisessä ja tarkastusoikeuden käyttämisessä sekä lain 30

§:ssä tarkoitettussa henkilötietojen käsittelyn valvonnassa.

III Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin sisältyy siirtymäsäännös, jonka mukaan tietojärjestelmät ja niihin liittyvät tietojenkäsittelyt on toteutettava laissa säädettyjen edellytysten mukaisesti neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

IV Suhde perustuslakiin ja sääntämisjärjestys

1 Yleistä

Ehdotetuista laeista laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa on merkityksellinen perustuslain 10 §:n 1 momentin ja 12 §:n 2 momentin kannalta.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja rauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta on säädettävä tarkemmin lailla. Niiltä osin kuin ehdotetuissa laeissa ei toisin säädettäisi, sovellettaisiin henkilötietolakia. Ehdotetussa uudessa laissa on otettu huomioon Tullin toiminnan kannalta tarpeelliseksi katsottavaa erityissääntelyä, joten säännökset sisältäisivät poikkeuksia henkilötietolaissa säädetystä henkilötietojen käsittelystä.

Esityksessä ehdotetaan monilta osin täsmennettäväksi rekisteriin talletettavia tietoja koskevia säännöksiä niiden käyttötarkoituksen ja tietosisällön osalta. Sääntely olisi lain tasolla nykyistä kattavampaa, mitä voidaan pitää myönteisenä yksityisyyden suojan kannalta.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin tarkoitetun yksityisyyden suojan kannalta merkityksellisimpiä ehdotuksia ovat oikeus tallettaa havaintotietoja sekä salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatuja ylimääräisiä tietoja.

2 Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmään tallettavat havaintotiedot

Esityksessä ehdotetaan, että Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmään voitaisiin tallettaa tullimiesten havainnoimia tai Tullille ilmoitettuja tietoja sellaisista tapahtumista tai henkilöistä, joiden voidaan olosuhteiden taikka henkilön esittämien uhkausten tai henkilön muun käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan.

Ehdotetulla sääntelyllä puututaan perustuslain 10 §:ssä turvattuun henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan. Perustuslakivaliokunta on käytännössä pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa (PeVL 25/1998 vp). Näiden seikkojen sääntely lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista. Lailla sääntämisen vaikutus ulottuu valiokunnan mukaan myös mahdollisuuden luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla (esimerkiksi PeVL 12/2002 ja PeVL 14/2008 vp).

Tullille ilmoitetut taikka tullimiehen havainnoimat tiedot tulisi olosuhteiden tai henkilöiden käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan. Tiedot ehdotetaan poistettavaksi viimeistään kuuden kuukauden kuluttua niiden tallettamisesta järjestelmään.

3 Salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen tallentaminen

Salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatuja tietoja saataisiin tallettaa vain siinä tapauksessa, että talletettava tieto koskee rikosta, jonka estämiseksi tai paljastamiseksi kyseistä tiedonhankintaa voidaan suorittaa, taikka jos tieto on tarpeen rikoslain 15 luvun 10 §:ssä tarkoitetun rikoksen estämiseksi. Lisäksi tiedot saataisiin säilyttää vain henkilötietojen käsittelystä tullissa annetun lain 19 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti.

Edellä mainituilla perusteilla on katsottava, että ehdotetut lait voidaan säätää tavallisessa

lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että esityksestä pyydetäisiin eduskuntakäsittelyn yhteydessä perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**henkilötietojen käsittelystä Tullissa**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Tullin laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn silloin, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilörekisteri tai sen osa. Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999) ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, tietojen käsittelyssä noudatetaan Suomea sitovia kansainvälisiä sopimuksia.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa käytetyistä määritelmistä säädetään tullilaissa (1466/1994).

2 luku

Tullin tietojärjestelmät ja muut henkilörekisterit

3 §

Rikostorjunnan tietojärjestelmä

Rikostorjunnan tietojärjestelmä on Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri. Rikostorjunnan tietojärjestelmä voi sisältää henkilöistä tietoja, joita on tarpeen käsitellä Tullille laissa säädettyjen valvonta- ja rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi.

Tietojärjestelmään saadaan tallettaa Tullin tutkittavasta rikoksesta epäillyn, tullivalvonnan tai tullirikostorjunnan toimenpiteen taikka pakkokeinon kohteena olevan, ilmoittajan, todistajan, asianomistajana esiintyvän tai muutoin asiaan liittyvän henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista tietojärjestelmän

käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot kuten henkilön nimet, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisääty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta, viranomaisen antama asiakasnumero, ulkomaalaisen henkilön vanhempien nimet ja osoite, matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät tarpeelliset tiedot.

Tietojärjestelmään saadaan lisäksi tallettaa Tullille valvonta- ja rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi hankittuja muita tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) tutkinta- ja virka-aputehtävien suorittamiseksi, kirjaamiseksi ja tietojen hakemiseksi esitutkintalaissa (805/2011) tarkoitetussa esitutkinnassa, Tullin suorittamien valvonta- tai rikostorjunnan toimenpiteiden yhteydessä, poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain (687/2009) tarkoittamassa yhteistoiminnassa tai virka-aputehtävässä taikka pakkokeinolain (806/2011) soveltamisen yhteydessä saadut tutkinnan ja virka-avun tiedot seuraavasti:

a) rikosilmoituksen tai muuta tapahtumaa koskevan ilmoituksen numero, tapahtumaaika ja -paikka, ilmoitusaika, rikos- ja muut nimikkeet, törkeimmän rikoksen syyteoikeuden vanhentumisaika, tutkiva yksikkö, tutkijat, tutkinnan tila, Tullin asian päättämiseksi tekemät päätökset, tieto syyttäjän ratkaisusta sekä tuomioistuinten ratkaisusta ja niiden lainvoimaisuudesta;

b) tiedot pakkokeinoista, tullivalvonnan tai tullirikostorjunnan toimenpiteistä sekä esitutkinnan vaiheista;

c) muista Tullin tehtävään, toimenpiteeseen ja tapahtumaan liittyvistä tarpeellisista kuvauksista, olosuhteista ja yksilöinneistä;

d) rikosten tekotapojen luokittelumiseksi ja analysoimiseksi tekijän, tapauksen tai teon luokittelua kuvaavat tiedot sekä rikosten sarjoittamiseen ja tekniseen tutkintaan tarvittavat tiedot;

2) henkilöiden tavoittamiseksi, valvomiseksi ja tarkkailemiseksi

etsintäkuulutetuista, liiketoiminta-, matkustus-, eläintenpito- tai metsästyskieltoon määrätyistä, kansalliseen maahantulokieltoon määrätyistä taikka tarkkailtavista henkilöistä valokuva, sormenjäljet, muuttumattomat fyysiset erityistuntemerkit sekä tieto siitä, onko kuulutettava henkilö aseistettu, väkivaltainen tai karannut, ilmoituksen tunnistetiedot, toimenpiteen syy, pyydytyt toimenpiteet, kuuluttava viranomaisen, kuulutuksen vanhentumisajankohta, henkilön vaarallisuus ja muut kuulutusten valvonnassa tarvittavat tiedot sekä tiedot henkilöllisyyttä väärinkäyttäneen ja henkilöllisyyden väärinkäytön kohteeksi joutuneen henkilön oikeasta henkilöllisyydestä (*henkilökuulutustiedot*);

3) etsittävistä ajoneuvoista ja rekisterikilvistä yksilöintitietoja omaisuuden löytämiseksi ja omistajalleen tai haltijalleen palauttamiseksi, ilmoituksen tunnistetiedot sekä moottoriajoneuvoilla liikkuvista etsittävistä tai tarkkailtavista henkilöistä henkilöiden tavoittamiseksi tarpeelliset tiedot (*etsittävien ajoneuvojen tiedot*);

4) rikoksella menetetyistä tai Tullin haltuun otetusta omaisuudesta yksilöintitiedot ja omaisuuden löytämiseksi ja omaisuuden omistajalleen tai haltijalleen palauttamiseksi tarpeelliset tiedot sekä ilmoituksen tunnistetiedot (*omaisuustiedot*);

5) henkilön oman turvallisuuden tai viranomaisten työturvallisuuden kannalta välttämättömät tiedot, kuten tieto kohteen tai henkilön vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta sekä tiedot, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta taikka henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia (*turvallisuustiedot*);

6) rikoksesta epäiltyjen henkilöiden tunnistamiseksi, rikoksen selvittämiseksi ja rikosentekijöiden rekisteröimiseksi rikoksesta epäillyistä tai tuomituista henkilöistä sekä rikokseen liittyvästä tuntemattomasta tekijästä pakkokeinolain 6 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettut henkilötuntemerkit ja mainitun luvun 5 §:ssä

tarkoitettua DNA-tunnisteet, henkilöä koskevat tekniset kuva- ja äänitallenteet ja henkilön jalkineenjäljet, epäilyn kohteena olevaan rikokseen liittyvät tiedot sekä rekisteröintiä ja henkilön luokitusta koskevat tiedot (*tuntomerkkitiedot*);

7) tullimiesten havaitsemat tai Tullille ilmoitetut tiedot sellaisista tapahtumista tai henkilöistä, joiden voidaan olosuhteiden taikka henkilön esittämien uhkausten tai henkilön muun käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan (*havaintotiedot*).

4 §

Tiedustelurekisteri

Tiedustelurekisteri on Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilökisteri. Rekisteriin saa kerätä ja tallettaa tullirikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarpeellisia tietoja henkilöistä, joiden on syytä epäillä:

1) syyllistyvän tai syyllistyneen rikokseen, josta saattaa seurata vankeutta; tai

2) myötävaikuttavan tai myötävaikuttaneen rikokseen, josta saattaa seurata vähintään vuosi vankeutta.

Henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista saadaan tallettaa tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot kuten henkilön nimet, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisääty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, henkilöä koskevat ääni- ja kuvatallenteet sekä henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvat tunnistetiedot, tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta, viranomaisen antama asiakasnumero, ulkomaalaisen henkilön vanhempien nimet ja osoite, matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät tarpeelliset tiedot, henkilön oman turvallisuuden tai viranomaisten

työturvallisuuden kannalta välttämättömät tiedot sekä tiedot epäilystä rikoksesta, epäillyn rikoksen yhteydessä käytettävästä kulkuneuvosta ja epäiltyyn rikokseen liittyvästä liikeyrityksestä.

5 §

Tullivalvonnan tietojärjestelmä

Tullivalvonnan tietojärjestelmä on Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilökisteri. Järjestelmään voidaan kerätä, tallettaa ja muutoinkin käsitellä tullivalvonnan suorittamiseksi tarpeellisia tietoja Tullille lain tai asetuksen perusteella annettavista ilmoituksista ja muista tiedoista, tiedot suoritetuista tullivalvonnan toimenpiteistä ja niiden perusteella esitetystä jatkotoimista sekä tunnistetieto tarkastuksen perusteella annetusta rangaistusvaatimuksesta taikka tehdystä tutkintapyyntöstä tai rikosilmoituksesta.

Henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista saadaan tallettaa nimet, syntymäaika, henkilötunnus, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, kansalaisuus ja ulkomaalaisen henkilön osalta myös matkustusasiakirjan tiedot. Järjestelmään saadaan tallettaa myös ajoneuvon rekisterinumero.

6 §

Rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistamisjärjestelmä

Rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmä on rikosten estämiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarkoitettu Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, johon teknisessä valvonnassa Suomen valtakunnan rajan ylityspaikoilla saatavat rekisteri- ja muut tunnistetiedot sekä teknisen valvonnan kuvat kulkuneuvoista ja konteista tallentuvat.

7 §

Tullin muut henkilökisterit

Edellä 3—6 §:ssä tarkoitettujen pysyvien, automaattisen tietojen käsittelyn avulla ylläpidettävien valtakunnallisten tietojärjestelmien ja rekistereiden lisäksi Tullin valtakunnallisessa käytössä voi olla tilapäisiä tai manuaalisesti ylläpidettäviä henkilökistereitä. Rekisterit voivat sisältää henkilöistä tietoja, joita on tarpeen käsitellä Tullille laissa säädettyjen valvonta- ja rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi.

Yhden tai useamman Tullin toimintayksikön käyttöön voidaan perustaa:

1) muu kuin 3-6 §:ssä tarkoitettu tietojärjestelmä tai henkilökisteri;

2) sellaisten tullirikosten, joista saattaa seurata vankeutta, estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi tarpeellista rikosanalyysiä varten tilapäinen rekisteri, jossa saa yhdistää, tallettaa ja muuten käsitellä 3-6 §:ssä tarkoitettujen Tullin tietojärjestelmien ja henkilökistereiden tietoja, Tullin yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja rikostiedustelu-, tarkkailu- ja havaintotietoja sekä muita tarpeellisia tietoja, joita Tullilla on 13 §:n nojalla oikeus saada (*tilapäinen analyysirekisteri*).

Edellä 1 ja 2 momentin nojalla perustettuun henkilökisteriin saa kerätä ja tallettaa vain kyseisten tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja.

8 §

Henkilökisterin perustaminen ja rekisterinpitäjä

Muiden kuin 3-6 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmän tai henkilökisterin perustamisesta on tehtävä kirjallinen päätös, johon sisältyy henkilötietolain 10 §:ssä tarkoitettu rekisteriseloste sekä suunnitelma tietojen arkistoinnista ja hävittämisestä. Edellä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua henkilökisterin perustamisesta päättää Tullin valvontaosasto ja 7 §:n 2 momentissa

henkilökisterin perustamisesta rekisterin toiminnasta vastaava Tullin toimintayksikkö. Perustamispäätöksessä on mainittava henkilökisterin käyttötarkoitus.

Edellä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua valtakunnallisen henkilökisterin perustamisesta ja sen olennaisesta muuttamisesta on ilmoitettava tietosuojavaltuutetulle viimeistään kuukausi ennen perustamista tai muuttamista.

Edellä 3—6 §:ssä ja 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuja henkilökistereitä ylläpitää Tullin valvontaosasto ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua henkilökisteriä rekisterin toiminnasta vastaava Tullin toimintayksikkö.

3 luku

Henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä

9 §

Arkaluontoisten tietojen käsittely

Henkilötietolain 11 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa kerätä ja tallettaa Tullin henkilökisteriin ja muutoin käsitellä silloin, kun ne ovat rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia.

Henkilötietolain 11 §:n 1, 2 ja 4—6 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa kerätä ja tallettaa Tullin henkilökisteriin ja muutoin käsitellä ainoastaan silloin, kun se on Tullin yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä.

Henkilötietolain 11 §:n 4 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa lisäksi kerätä ja tallettaa Tullin henkilökisteriin ja muutoin käsitellä silloin, kun se on rekisteröidyn oman turvallisuuden tai Tullin työturvallisuuden varmistamiseksi välttämätöntä.

DNA-tunnisteen tallettamista koskevista rajoituksista säädetään pakkokeinolain 9 luvun 4 §:ssä.

10 §

Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tietoturva

Tallettaessaan tai muutoin käsitellessään sähköisessä muodossa olevia henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja, rekisterinpitäjän tulee erityisesti huolehtia näiden tunnistetietojen tallettamisen ja muun käsittelyn tietoturvasta.

Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja tallettaessa ja muutoin käsiteltäessä on huolehdittava, että:

1) tunnistamisessa ja tunnistetietojen käsittelyssä käytettävät tietojärjestelmät, laitteet ja ohjelmistot ovat turvallisia;

2) tunnistetiedot on suojattu asiattomalta pääsylvä sekä tunnistetietojen luottamuksellisuuteen ja eheyteen kohdistuvilta loukkauksilta, muutoksilta ja väärentämiseltä samoin kuin muulta vahingossa tai laittomasti tapahtuvalla käsittelyllä; ja

3) tunnistamisessa ja tunnistetietojen käsittelyssä toteutetaan muutoinkin tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tunnistaminen ja tunnistetietojen käsittely voidaan toteuttaa tietoturvalisella ja yksityisyyden suojan turvaavalla tavalla.

Rekisterinpitäjä vastaa edellä tarkoitettusta tietoturvasta myös sellaisen kolmannen osapuolen osalta, joka rekisterinpitäjän toimeksiannosta joko kokonaan tai osittain toteuttaa henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tallettamisen. Rekisterinpitäjä vastaa siitä, että toimeksisaajalla on sama velvollisuus suojata tiedot kuin rekisterinpitäjällä, sekä siitä, ettei toimeksisaajalla ole muuta oikeutta käsitellä tieto ja.

11 §

Salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen käsittely

Rikostorjunnasta Tullissa annetun lain (/) 3 luvussa tarkoitetuilla salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatu ylimääräinen tieto saadaan tallettaa 3 tai 4 §:ssä taikka 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun tietojärjestelmään tai henkilörekisteriin, jos tieto koskee sellaista tullirikosta, jonka estämisessä tai paljastamisessa olisi saatu

käyttää sitä tiedonhankintakeinoja, jolla tieto on saatu, taikka jos tieto on tarpeen tullirikokseksi katsottavan rikoslain (39/1889) 15 luvun 10 §:ssä tarkoitettun rikoksen estämiseksi.

Pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitetuilla tiedonhankintakeinoilla saadun ylimääräisen tiedon tallettamisesta henkilörekisteriin säädetään pakkokeinolain 10 luvun 57 §:ssä.

12 §

Yksittäiseen tehtävään liittymättömien tietojen käsittely

Tullin yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja, Tullille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja, jotka eivät liity kyseiseen tai muuhun jo suoritettavana olevaan tehtävään, saa kerätä ja tallettaa vain 3 §:ssä tarkoitettuun henkilörekisteriin mainitun pykälän 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettuna havaintotietona sekä 4 §:ssä ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun henkilörekisteriin mainituissa lainkohdissa säädettyin edellytyksin.

Tietoja tallettaessa on niihin liitettävä arvio tietojen antajan luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta, jos se on mahdollista.

13 §

Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä oikeus saada ja muutoin käsitellä tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tarpeellisia tietoja rekistereistä siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

1) yhteisöjen ja yhtymien henkilö- ja muista rekistereistä matkustajia, kulkuneuvon henkilökuntaa ja muita henkilöitä sekä kulkuneuvoja ja kuljetettavia tavaroita koskevat tarvittavat tiedot

tullirikosten estämistä, paljastamista, selvittämistä varten;

2) Verohallinnon tietojärjestelmistä tarvittavat tiedot verovelvollista koskevine tunnistetietoineen verotusta, perintää ja tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten;

3) ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa (541/2003) tarkoitetusta ajoneuvoliikennerekisteristä tarvittavat tiedot tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten;

4) Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteristä tiedot elinkeinonharjoittajia koskevista ilmoituksista ja tiedonannoista tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten;

5) poliisin henkilörekistereistä tarvittavat tiedot tullivalvontaa sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten ja muihin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti Tullin tehtäviin sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

6) rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä tarvittavat tiedot tullivalvontaa sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten ja muihin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti Tullin tehtäviin sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

7) Rikosseuraamuslaitoksen henkilörekistereistä tarvittavat tiedot tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

8) majoitustoiminnan harjoittajilta ja poliisilta majoitustoiminnasta annetun lain (308/2006) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten;

9) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009)

13-17 §:ssä tarkoitetut tiedot tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä varten;

10) Oikeusrekisterikeskuksen sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä rikokseen ja rikosoikeudelliseen seuraamukseen liittyviä tietoja mainitun lain 50 §:ssä mainittuja tarkoituksia varten sekä rikosrekisterilaissa (770/1993) tarkoitetusta rikosrekisteristä henkilöä ja oikeushenkilöä koskevia tietoja rikosrekisterilain 4 ja 4 a §:ssä mainittuja tarkoituksia varten;

11) oikeushallinnon viranomaisilta tieto oikeushallinnon etsintäkuuluttamista henkilöistä, oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) tarkoitetusta ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja rikosasioissa annetuista ratkaisuista ja niiden lainvoimaisuudesta sekä diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyttäväviranomaisessa tai tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista;

12) ulkoasiainministeriön tietojärjestelmistä Suomessa lähettävävaltiota edustavan diplomaatti- ja konsuliedustuston, kansainvälisen järjestön Suomessa olevan toimielimen ja muun samassa asemassa olevan kansainvälisen toimielimen henkilökuntaan kuuluvista ja näiden perheen jäsenistä sekä yksityisessä palveluksessa olevista henkilöistä Tullille ulkomaalaislaissa (301/2004) säädettyjen tehtävien suorittamista, tullivalvontaa sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten;

13) Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmistä matkustusasiakirjaa, viisumia, oleskelua, kansainvälistä suojelua, maasta poistamista, maahantulokieltoa ja kansalaisuutta koskevasta asiasta Tullille ulkomaalaislaissa säädettyjen tehtävien suorittamista, tullivalvontaa sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten;

14) Häätäkeskuslaitoksen hätäkeskustietojärjestelmästä hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 17 §:n 1 momentin 6 kohdassa

tunnistamistietoja ja tullirikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi tarpeellisia tietoja;

3) ulkoasiainministeriö Suomessa lähettäjävaltiota edustavan diplomaatti- ja konsuliedustuston, kansainvälisen järjestön Suomessa olevan toimielimen, muun samassa asemassa olevan kansainvälisen toimielimen henkilökuntaan kuuluvista ja näiden perheenjäsenistä ja yksityisessä palveluksessa olevista henkilöistä tarvittavia tietoja.

Tullin on pyynnöstä annettava asianomaisille rekisterinpitäjille tieto 1 momentin nojalla saamiensa tietojen käsittelystä. Jos henkilötietoja on luovutettu pyytämättä, Tullin on tarkistettava viipymättä, tarvitaanko niitä siihen tarkoitukseen, jota varten ne on luovutettu.

4 luku

Tietojen käyttäminen ja luovuttaminen

15 §

Tietojen käyttäminen tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen

Tullin valtakunnallista henkilörekisteriä saavat käyttää Tullin valvonnan ja rikostorjunnan toimintayksiköt. Tullin muuta kuin valtakunnallista henkilörekisteriä saavat käyttää vain ne toimintayksiköt, joita varten rekisteri on perustettu, jollei muuta säädetä. Edellä 4 §:ssä tarkoitettua valtakunnallista henkilörekisteriä saavat kuitenkin käyttää vain rikostorjuntatehtävissä toimivat tullimiehet.

Tullilla on oikeus käyttää Tullin henkilörekisterin tietoja, jos tiedot ovat tarpeen Tullille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

16 §

Tietojen käyttäminen muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen

Tullilla on oikeus, jollei lailla toisin säädetä, käyttää Tullin henkilörekisterin tietoja muuhun kuin niiden keräämis- ja

tallettamistarkoitukseen, jos tiedot ovat tarpeen:

1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;

2) välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi;

3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;

4) henkilöllisyyden selvittämiseksi

suorittaessa sellaista Tullin yksittäistä tehtävää, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista;

5) päätettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan myöntämisestä tai voimassaolosta, jos luvan myöntämisen tai voimassaolon edellytykseksi on säädetty luvanhakijan tai luvanhaltijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan tai luvanhaltijan rikokseen syyllistymiseen liittyviä tietoja.

Tullin henkilörekisterin tietoja saa käyttää laillisuusvalvonta-, tutkimus-, suunnittelu- ja kehittämistoiminnassa. Lisäksi tietoja saa käyttää koulutustoiminnassa, jos tiedot ovat koulutuksen toteuttamiseksi välttämättömiä. Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi ei kuitenkaan saa käyttää 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettuja havaintotietoja, 4 §:ssä tarkoitettua tiedustelurekisterin tietoja ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tilapäisen analyysirekisterin tietoja.

17 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Tulli saa luovuttaa henkilörekistereistään salassapitosäännösten estämättä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja, jotka ovat tarpeen:

1) Verohallinnolle verotuksen toimittamista, verojen ja maksujen perimistä, verotusta koskevaa muutoksenhakua ja ulosottoa varten;

2) Liikenteen turvallisuusvirastolle ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 11 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisesti, eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi sekä ilmailulain 48 §:n

mukaisesti luvan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi;

3) Hätäkeskuslaitokselle hätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti Hätäkeskuslaitokselle säädetyn tehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen tehtävää hoitavan viranomaisen tai yksikön tukemiseksi ottaen huomioon, mitä tietojen saamista koskevan oikeuden rajoittamisesta mainitussa lain 19 §:n 2 momentissa säädetään, sekä tämän lain 3 §:n 3 momentin 5 kohdassa tarkoitettua henkilörekisterin työturvallisuustietoja

hätäkeskusjärjestelmään tallettavaksi;

4) pelastusviranomaisille pelastuslain (379/2011) 32 §:ssä tarkoitettua pelastustoimintaa varten;

5) poliisille ja henkilölle, joka toimii Suomen ulkomaille sijoittamana poliisin yhdyshenkilönä, henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista, ulkomaalaisia koskevien säännösten noudattamisen valvontaa sekä rikosten estämistä, paljastamista, esitutkintaa ja muuta tutkintaa varten, tullitoimenpiteen suorittamiseksi, tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti muihin poliisin tehtäviin ja muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä haasteen ja muun tiedoksiannon suorittamista varten;

6) rajavartiolaitokselle henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista, ulkomaalaisia koskevien säännösten noudattamisen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä sekä rikosten estämistä, paljastamista, esitutkintaa ja muuta tutkintaa varten, tullitoimenpiteiden suorittamiseksi, tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti muihin rajavartiolaitoksen tehtäviin ja muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentin mukaisissa tapauksissa sekä haasteen ja muun tiedoksiannon suorittamista varten;

7) Pääesikunnalle poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetussa laissa (1251/1995) tarkoitettuja turvallisuus-

ja valvontatehtäviä sekä rikostutkintaa varten, turvallisuusselvityksistä annetussa laissa (177/2002) tarkoitettujen turvallisuusselvitysten tekemistä varten ja kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista annetussa laissa (588/2004) tarkoitettujen yhteisö- ja henkilöturvallisuusselvitysten tekemistä varten sekä asevelvollisuusrekisterin rekisterinpitäjälle asevelvollisuuslain (1438/2007) 96 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä varten;

8) ulkoasiainministeriölle ja Suomen ulkomaan edustustoille passia tai muuta matkustusasiakirjaa, viisumia, työntekijän oleskelulupaa, elinkeinonharjoittajan oleskelulupaa tai muuta oleskelulupaa koskevan asian käsittelyä varten;

9) työviranomaisille työntekijän oleskeluluvan tai elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan tai työnteon valvontaa koskevan asian käsittelyä varten;

10) Maahanmuuttovirastolle ulkomaalaisia ja Suomen kansalaisuutta koskevien sellaisten asioiden käsittelemistä ja ratkaisemista varten, jotka lailla tai asetuksella säädetään Maahanmuuttoviraston tehtäviksi;

11) Rikosseuraamuslaitokselle henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetussa laissa (422/2002) tarkoitettua yhdyskuntaseuraamuksen tuomitsemisen edellytyksistä tuomioistuimelle annettavaa lausuntoa, yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa, tuomittuja koskevien etsintäkuulutusten ja lähestymiskiellojen päätösten seuraamista, tutkintavankien ja vankien sijoittamista, tutkintavankeus- tai vankeusaikaisen rikollisuuden estämistä sekä seuraamuksen täytäntöönpanoon liittyvien lupa-asioiden käsittelyä ja lupa-asioiden noudattamisen valvontaa varten;

12) tuomioistuimille ja Oikeusrekisterikeskukselle etsintäkuulutusten seuraamista varten sekä oikeushallintoviranomaisille ja sotilasviranomaisille näiden omien etsintäkuulutusten seuraamista varten;

13) ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 3 luvun 67 §:n mukaisesti

ulosotto selvitystä tai muuta ulosottoasiain täytäntöönpanoa varten;

14) syyttäjille syyttäjälaitoksesta annetun lain (439/2011) 25 §:ssä säädettyssä laajuudessa;

15) haastemieslain (505/1986) 1 ja 6 §:ssä mainitulle virkamiehelle muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamista varten sekä haastemiehelle haasteen ja muun tiedoksiannon toimittamista varten tarpeelliset rikostorjunnan tietojärjestelmän henkilötiedot, työturvallisuustiedot ja pidätettyjen tiedot;

16) Metsähallituksen erätarkastajalle tämän toimivaltaan kuuluvaa erävalvontaa varten;

17) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) tarkoitetuille viranomaisille vaarallisten aineiden kuljetusten valvontaa varten tarvittavia tietoja.

Tiedustelurekisterin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilapäisen analyysirekisterin tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain poliisin, puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen ja Rikosseuraamuslaitoksen rikostiedustelu-, rikosanalyysi- tai tarkkailutehtäviin määrätyille virkamiehille sekä ulkoasiainministeriön palveluksessa olevalle poliisin yhdyshenkilölle, joilla on poliisilain (872/2011) 8 §:ssä säädetty erityiset poliisivaltuudet. Rekisterinpitäjä voi erityisestä syystä antaa salassapitosäännösten estämättä näihin rekistereihin teknisen käyttöyhteyden.

Edellä 1 momentin 5 ja 6 kohdissa mainitusta huolimatta 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettuja havaintotietoja, 4 §:ssä tarkoitetun tiedustelurekisterin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilapäisen analyysirekisterin tietoja ei saa käyttää henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 16 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 25 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi.

Toiselta valtiolta tai kansainväliseltä toimielimeltä virka-apuna tai muutoin saatujen tietojen luovuttamisesta säädetään 27 §:ssä.

Luovutettavien tietojen laatu on varmennettava, ja niihin on mahdollisuuksien mukaan lisättävä tietoja, joiden avulla vastaanottaja voi arvioida tietojen oikeellisuutta, täydellisyyttä, ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Jos ilmenee, että on luovutettu virheellisiä tietoja tai että tietoja on luovutettu lainvastaisesti, asiasta on ilmoitettava viipymättä vastaanottajalle.

18 §

Tietojen luovuttamisesta päättäminen

Oikeudesta luovuttaa 3—7 §:ssä tarkoitetun henkilörekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona päättää rekisterinpitäjä.

Luovuttamisesta päätettäessä on rekisteröidyn tietosuojan ja tietoturvan varmistamiseksi otettava huomioon luovutettavien tietojen laatu.

5 luku

Tietojen poistaminen ja arkistointi

19 §

Tietojen poistaminen rikostorjunnan tietojärjestelmästä

Rikostorjunnan tietojärjestelmästä tiedot poistetaan seuraavasti:

1) tutkinnan ja virka-avun tiedoista poistetaan, jolleivät ne tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn, rekisteröidyn, muun asianosaisen tai poliisin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi ole tarpeen:

a) syyttäjälle siirretyn rikosilmoituksen tiedot viiden vuoden kuluttua ilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, kun ilmoituksen törkeimmistä epäilyistä rikoksesta voi seurata sakkoa; kymmenen vuoden kuluttua tiedot rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, kun ilmoituksen törkeimmistä epäilyistä rikoksesta voi seurata enintään viiden vuoden vankeusrangaistus; kahdenkymmenen vuoden kuluttua rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle,

kun ilmoituksen törkeimmästä epäilystä rikoksesta voi seurata yli 5 vuotta vankeutta;

b) muiden rikosilmoitusten tiedot yhden vuoden kuluttua viimeisimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta, aikaisintaan kuitenkin viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta;

c) muiden ilmoitusten tiedot viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta;

2) henkilökuulutustiedoista poistetaan liiketoimintakieltoa koskevat tiedot viiden vuoden kuluttua liiketoimintakiellon päättymisestä ja muut tiedot kolmen vuoden kuluttua kuulutuksen tai kiellon peruuttamisesta tai päättymisestä;

3) etsittävien ajoneuvojen tiedot poistetaan, kun ne tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn taikka asianomistajan oikeuksien vuoksi eivät ole tarpeen;

4) omaisuustiedot poistetaan, kun ne tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn taikka asianomistajan oikeuksien vuoksi eivät ole tarpeen;

5) turvallisuustiedot poistetaan viimeistään yhden vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta;

6) tuntomerkkitiedot poistetaan viimeistään kymmenen vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta; tiedot poistetaan kuitenkin yhden vuoden kuluttua siitä, kun:

a) esitutkinta on päätetty Tullissa, eikä asiaa saateta syyteharkintaan;

b) rekisterinpitäjä on saanut tiedon syyttäjän päätöksestä esitutkinnan rajoittamisesta, syyttämättä jättämisestä tai syyttäjän tekemästä muusta päätöksestä asian käsittelyn lopettamiseksi;

c) rekisterinpitäjä on saanut tiedon tuomioistuimen lainvoimaisesta ratkaisusta, jonka mukaan rekisteröityä vastaan nostettu syyte on hylätty tai nostettu syyte syyteoikeuden vanhentumisen vuoksi hylätty;

7) havaintotiedot poistetaan kuuden kuukauden kuluttua merkinnän tallentamisesta järjestelmään.

8) edellä 11 §:ssä tarkoitetut ylimääräiset tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Edellä 1 momentista poiketen tiedot rekisteröidystä, joka oli rikoksen tekohetkellä

alle 15-vuotias, poistetaan hänen täytettyään 18 vuotta, jollei hän 15 vuotta täytettyään ole syyllistynyt rikokseen. Tietoja ei kuitenkaan tällä perusteella poisteta, jos ilmoitukseen liittyy muita syylliseksi epäiltyjä, joiden tietoja ei vielä poisteta tai jokin merkinnöistä koskee rikollista tekoa, josta on seuraamukseksi säädetty ainoastaan vankeutta.

Tunnistamattomiksi jääneet rikokseen liittyvän tuntemattoman tekijän taltioidut jäljet poistetaan vuoden kuluttua rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta.

Edellä 1 momentin 1 ja 3—5 kohdassa tarkoitettujen tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

20 §

Tietojen poistaminen tiedustelurekisteristä

Tiedustelurekisteristä tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua viimeisen epäiltyä rikosta koskevan merkinnän tekemisestä.

21 §

Tietojen poistaminen tullivalvonnan tietojärjestelmästä

Tullivalvonnan tietojärjestelmästä tiedot poistetaan tiedon tallettamista seuraavan kuudennen kalenterivuoden päättyessä. Edellä 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot poistetaan kuitenkin 19 §:n mukaisesti.

22 §

Tietojen poistaminen rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistamisjärjestelmästä

Rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistamisjärjestelmään tallentuneet tiedot poistetaan tiedon tallentumisesta seuraavan kalenterivuoden päättyessä.

23 §

Tietojen poistaminen muista Tullin henkilörekistereistä

Edellä 7 §:n 1 momentissa tarkoitetusta henkilörekisteristä tiedot poistetaan vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

Edellä 7 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta henkilörekisteristä tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta analyysirekistereistä viiden vuoden kuluttua rekisteröinnin aiheuttaneen teon, toimenpiteen tai tapahtuman merkitsemisestä.

Edellä 2 momentissa mainituilla perusteilla henkilötietoja ei kuitenkaan poisteta, jos tietojen edelleen säilyttäminen on tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tarpeen. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan tällöin viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainituilla perusteilla henkilötietoja ei poisteta, jos henkilön tietoihin on liitetty henkilöä koskevia, hänen omaan turvallisuuteensa tai viranomaisen työturvallisuuteen liittyviä tietoja. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan tällöin viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Tarpeettomaksi käynyt Tullin tilapäinen henkilörekisteri on hävitettävä.

24 §

Virheelliseksi todettu tieto

Virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi ja tieto on säilytettävä, jos se on tarpeen rekisteröidyn, muun asianosaisen tai Tullin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi. Tällaista tietoa saa käyttää ainoastaan mainitussa oikeuksien turvaamisen tarkoituksessa.

Virheelliseksi todettu tieto on poistettava heti, kun tiedon säilyttäminen oikeuksien

turvaamiseksi ei enää ole tarpeen, viimeistään kuitenkin viiden vuoden kuluttua tiedon poistamiselle säädetyn määräajan päättymisestä.

25 §

Tietojen arkistointi

Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista säädetään arkistolaissa (831/1994).

6 luku

Kansainväliseen lainvalvontayhteistyöhön liittyvän henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä

26 §

Tietojen luovuttaminen ulkomaiselle viranomaiselle ja kansainväliselle järjestölle

Tulliviranomainen saa salassapitosäynnösten estämättä luovuttaa Tullille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi perustetun Tullin henkilörekisterin tietoja ulkomaille seuraavasti:

1) tulliyhteistyöneuvostolle (CCC) sellaisista tullirikoksista, josta saattaa seurata vankeutta;

2) tulliviranomaiselle, jos tiedot ovat tarpeen rikosten ehkäisemistä, selvittämistä tai syyteharkintaan saattamista varten;

3) kansainväliselle rikospoliisijärjestölle (I.C.P.O. – Interpol) ja sen jäsenvaltion poliisiviranomaiselle ja muulle viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseisten tehtävien suorittamiseksi;

4) muun kuin 3 kohdassa tarkoitetun valtion poliisiviranomaiselle tai viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja

turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, jos tiedot ovat välttämättömiä:

- a) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- b) välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi;
- c) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta.

Edellä 12 §:ssä tarkoitettuja yksittäiseen tehtävään liittymättömiä tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain silloin, kun ne ovat välttämättömiä:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi;
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;
- 4) Euroopan poliisiviraston toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden ja muun vakavan rikollisuuden estämiseksi ja selvittämiseksi.

Tulli saa luovuttaa salassapitosäännösten estämättä 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille Tullin henkilörekisterin tietoja muuhun kuin niiden keräämis- ja tallettamistarkoitukseen, jos tiedot ovat välttämättömiä:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi;
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;
- 4) henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista yksittäistä tehtävää, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista;

5) päätettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan myöntämisestä tai voimassaolosta, jos luvan myöntämisen tai voimassaolon edellytykseksi on säädetty luvanhakijan tai luvanhaltijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan tai luvanhaltijan rikokseen syyllistymiseen liittyviä tietoja.

Edellä 3 §:n 3 momentin 1 kohdan a—d alakohdassa tarkoitettuja tutkinnan ja virka-avun tietoja ja 7 kohdassa tarkoitettuja havaintotietoja, 4 §:ssä tarkoitettujen tiedustelurekisterin tietoja ja 7 §:ssä

tarkoitettujen rekisterin tietoja ei kuitenkaan saa luovuttaa 3 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi.

Luovutettavien tietojen laatu on varmennettava ja niihin on mahdollisuuksien mukaan lisättävä tietoja, joiden avulla vastaanottaja voi arvioida tietojen oikeellisuutta, täydellisyyttä, ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Jos ilmenee, että on luovutettu virheellisiä tietoja tai että tietoja on luovutettu lainvastaisesti, asiasta on ilmoitettava viipymättä vastaanottajalle.

Tiedot saadaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle.

Tietojen luovuttamisesta päätettäessä huomioon otettavasta tietosuojan riittävästä tasosta säädetään henkilötietolain 22 §:ssä.

27 §

Toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen käsittely

Toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen käsittelyssä on noudatettava, mitä tietojen luovuttajan kanssa on sovittu tai luovuttajan asettamissa ehdoissa määrätään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietojen käytön rajoituksista, tietojen edelleen luovutuksesta tai luovutetun aineiston palauttamisesta.

Jollei 1 momentista muuta johdu, Tulli saa käyttää sille luovutettuja tietoja muuhun tarkoitukseen kuin mihin tiedot on luovutettu, jos tiedot ovat välttämättömiä:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi;
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta; tai

4) oikeudellisen tai hallinnollisen menettelyn toteuttamiseksi, joka liittyy suoraan muun rikoksen ennalta estämiseen, selvittämiseen, siitä syyttämiseen tai rikosoikeudellisen seuraamuksen täytäntöönpanoon.

Euroopan unionin jäsenvaltiolta saatuja tietoja ei saa luovuttaa edelleen Euroopan unioniin kuulumattomalle valtioille tai

kansainvälisille elimille ilman tiedot luovuttaneen jäsenvaltion suostumusta. Tiedot saa kuitenkin luovuttaa, jos se on välttämätöntä Suomen tai toisen valtion yleistä turvallisuutta taikka Suomen olennaisia etuja koskevan välittömän ja vakavan uhkan estämiseksi eikä suostumusta voida saada ajoissa. Tiedot saadaan luovuttaa ainoastaan, jos asianomainen valtio tai kansainvälinen elin varmistaa riittävän tietosuojan tason. Tiedot luovuttaneelle jäsenvaltiolle on ilmoitettava viipymättä tietojen edelleen luovuttamisesta.

Tullin on pyynnöstä annettava tiedot luovuttaneelle valtiolle tai kansainväliselle elimelle tietoja sille luovutettujen tietojen käsittelystä. Jos henkilötietoja on luovutettu viipymättä, Tullin on tarkistettava viipymättä, tarvitaanko niitä siihen tarkoitukseen, jota varten ne on luovutettu.

Tullin on kirjattava tiedonvaihdon lainmukaisuuden ja tietoturvallisuuden varmistamiseksi kansainvälisessä yhteistyössä suorittamansa henkilötietojen välitys ja sen perusteet. Tiedonvälitystä ei tarvitse erikseen kirjata siltä osin kuin sitä koskevat tiedot ovat saatavissa muusta järjestelmästä tai rekisteristä.

7 luku

Tarkastusoikeus

28 §

Tarkastusoikeus

Tarkastusoikeuden toteuttamiseen sovelletaan henkilötietolain 26 ja 28 §:ää. Rekisterinpitäjä antaa tiedot tarkastamista varten. Rekisterinpitäjän on osoitettava riittävä määrä henkilöitä tarkastusoikeuden toteuttamista ja siihen liittyvää tietojen antamista varten.

Rekisteröidyn on tarkastusoikeutta käyttäessään esitettävä tätä tarkoittava pyyntö henkilökohtaisesti rekisterinpitäjälle tai tullitoimipaikassa, ja samalla hänen on todistettava henkilöllisyytensä.

29 §

Tarkastusoikeuden rajoittaminen

Sen lisäksi, mitä henkilötietolain 27 §:ssä säädetään tarkastusoikeuden rajoituksista, rekisteröidyllä ei ole oikeutta tarkastaa:

1) 4 §:ssä tarkoitetun tiedustelurekisterin tietoja;

2) 6 §:ssä tarkoitetun rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistamisjärjestelmän tietoja;

3) 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilapäisen analyysirekisterin tietoja;

4) Tullin henkilörekistereihin sisältyviä henkilöä tai tekoa koskevia luokitus-, tarkkailu- tai tekotapatietoja taikka rikosten sarjoittamiseen ja tekniseen tutkintaan käytettäviä tietoja;

5) tietoja, jotka koskevat rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 14 §:n 1 ja 2 momentissa tai 3 luvussa, taikka pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitettuja tiedonhankintamenetelmiä;

6) 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettuja havaintotietoja.

Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 1 momentissa tarkoitettujen, rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

8 luku

Erinäiset säännökset

30 §

Henkilötietojen käsittelyn valvonta

Tullin valvontaosasto sekä rekisterinpitäjänä toimiva Tullin toimintayksikkö valvovat henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten noudattamista Tullissa sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

Tässä laissa tarkoitettujen henkilörekistereiden ja niihin sisältyvien tietojen salassapito ja muu suoja varmistetaan:

1) antamalla pääsy tietoihin vain niille, jotka tarvitsevat tietoja työtehtäviensä hoitamiseksi;

2) huolehtimalla siitä, että tietojärjestelmiin talletettujen tietojen käyttö, luovutus ja muu

käsittely sekä luovutuksen perusteet kirjataan sähköiseen lokiin, tietojärjestelmään tai rekisteriin, asianhallintajärjestelmään, manuaaliseen diaariin tai asiakirjaan;

3) estämällä tietojen luvaton muuttaminen ja muu luvaton tai asiaton käsittely käyttöoikeushallinnan, käytön valvonnan sekä tietoverkkojen, tietojärjestelmien ja tietopalvelujen asianmukaisilla ja riittäväillä turvallisuusjärjestelyillä ja muilla toimenpiteillä.

31 §

Uhkasakko

Tulli voi velvoittaa rekisterinpitäjän antamaan 13 §:n 1 momentin 1 ja 8 kohdassa tarkoitetut tiedot asettamassaan määräajassa. Tulli voi asettaa veloitteen noudattamisen tehosteeksi rekisterinpitäjälle uhkasakon siten kuin uhkasakkolaisissa (1113/1990) säädetään. Uhkasakon asettamispäätöstä on noudatettava sitä koskevasta muutoksenhausta huolimatta.

32 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelytavoista tässä laissa tarkoitetun teknisen käyttöyhteyden antamisessa, tietojen luovuttamisesta päättämisessä ja tarkastusoikeuden käyttämisessä sekä 30 §:ssä tarkoitetusta henkilötietojen käsittelyn valvonnasta.

33 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tässä laissa tarkoitettu tietojenkäsittely on toteutettava neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Jos muussa lainsäädännössä viitataan tullilain henkilötietojen käsittelyä koskevaan säännökseen, viittauksella tarkoitetaan henkilötietojen käsittelyä Tullissa annetun lain säännöstä.

2.

Laki**tullilain eräiden säännösten kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan tullilain (1466/1994) 21—23, 23 a—23 e ja 24 § ja niiden edellä oleva väliotsikko, 26, 26 a ja 27 § sekä 28 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, väliotsikko, 21, 23 c, 26 a § ja 28 §:n 2 momentti laissa 961/2012, 22 § laeissa 690/2009 ja 961/2012, 23 § laeissa 1104/1998 ja 961/2012, 23 a § laeissa 774/2003, 961/2012 ja 1150/2013, 23 b § laeissa 1104/1998, 905/2005, 1213/2006 ja 961/2012, 23 d § laeissa 774/2003 ja

961/2012, 23 e § laissa 500/2014, 24 § laeissa 774/2003, 1213/2006, 690/2009 ja 961/2012, 26 § osaksi laeissa 1104/1998, 241/2001, 774/2003, 983/2007, 564/2011 ja 961/2012, 27 § laeissa 241/2001 ja 961/2012 sekä 28 §:n 1 momentti osaksi laeissa 774/2003, 983/2007, 533/2010, 961/2012 ja 430/2014.

2 §
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**pakkokeinolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 9 luvun 4 §:n 3 momentti sekä 10 luvun 56 §:n 6 momentti ja 57 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 luvun 56 §:n 6 momentti ja 57 § laissa 1146/2013, seuraavasti:

9 luku

Erityisiin tutkintakeinoihin liittyvät pakkokeinot

4 §

DNA-tunnisteiden määrittäminen ja tallettaminen

—————
DNA-tunniste saadaan poliisilain (872/2011) 1 §:n 1 momentissa säädettyjen

tehtävien sekä rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa säädettyjen Tullin rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi tallettaa poliisiin tai Tullin henkilörekisteriin. Tallettaa ei kuitenkaan saa DNA-tunnistetta, joka sisältää tietoa rekisteröitävän muista henkilökohtaisista ominaisuuksista kuin sukupuolesta. DNA-tunnisteiden poistamisesta rekisteristä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003) sekä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (/).

10 luku

Salaiset pakkokeinot

56 §

Ylimääräisen tiedon käyttäminen

 Poliisilain ja rikostorjunnasta Tullissa annetun lain nojalla saadun ylimääräisen tiedon käyttämisestä rikoksen selvittämiseen säädetään poliisilain 5 luvun 54 §:ssä sekä rikos-torjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 53 §:ssä.

57 §

Tietojen hävittäminen

Ylimääräinen tieto on hävitettävä sen jälkeen, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä. Ylimääräinen tieto voidaan kuitenkin säilyttää ja tallettaa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin, jos tieto koskee tämän lain 56 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua rikosta, taikka jos tieto on tarpeen rikoslain 15 luvun 10 §:ssä tarkoitetun rikoksen estämiseksi. Tiedot, joita ei ole hävitettävä, on säilytettävä viiden vuoden ajan siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Edellä tämän lain 10 §:ssä tarkoitetut tukiasematiedot on hävitettävä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki**poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain (687/2009) 6 §:n 1 momentti seuraavasti:

6 §

Tietojen käsittely PTR-rikostiedusteluyksikössä

PTR-rikostiedusteluyksikössä edustettuna oleva PTR-viranomainen voi perustaa vakavaa tai laajamittaista rikollisuutta koskevaa yksittäistä rikostorjuntatehtävää varten henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 6 §:n 2

momentissa, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 4 §:ssä tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilapäisen rikosanalyysirekisterin. Rekisterinpitäjänä toimii sen perustanut PTR-viranomainen.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki**sähköisen viestinnän tietosuojalain 36 §:n 1 momentin muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 36 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 343/2008, seuraavasti:

36 § <i>Eräiden muiden viranomaisten tiedonsaanti-oikeus</i>	rajavartiolaissa (578/2005), henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa (/) ja pakkokeinolaissa.
Viranomaisten tunnistamistietoja estämiseksi, selvittämiseksi	oikeudesta rikosten paljastamiseksi säädetään
saada ennalta tai poliisilaissa,	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

6.

Laki**henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 16 ja 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain (422/2002) 16 §:n 1 momentin 8 kohta ja 19 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin niistä on 19 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 984/2007, ja *lisätään* 19 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 984/2007 ja 399/2010, uusi 7 kohta seuraavasti:

16 § <i>Tietojen luovuttaminen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä</i>	toimintarekisteristä tuomittua, vankia ja rangaistuslaitokseen otettua henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen:
Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:ssä ja mainitussa laissa muutoin säädetään, rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa vankeinhoitolaitoksen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja	8) Tullille tullirikosten ehkäisemiseksi ja tutkimiseksi sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

19 §

Oikeus tietojen saantiin muilta viranomaisilta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toiselta viranomaiselta tuomittua, vankia, rangaistuslaitokseen otettua tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen rangaistuksen täytäntöönpanoa tai tutkintavankeuden toimeenpanoa koskevan tehtävän taikka muun mainitulle viranomaiselle kuuluvan tehtävän hoitamista varten, seuraavasti:

6) Maahanmuuttovirastolta tieto ulkomaalaisrekisterissä ja rangaistuslaitoksessa olevan tai olleen ulkomaalaisen henkilön oleskelu-, karkotus- ja käännytyssasiasta ja maasta poistamista koskevan päätöksen toimeenpanosta sekä maahantulokiellosta ja sen pituudesta;

7) Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmästä tieto etsintäkuulutusrekisterissä olevasta henkilöstä sekä pidätettyjen rekisteristä tietoja henkilön olinpaikan selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki**Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain (653/2007) 2 §, 3 §:n 2 momentti sekä 7 ja 8 § seuraavasti:

2 §

Toimivaltainen viranomainen

Asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Tulli. Lisäksi poliisi ja rajavartiolaitos ovat tullitehtäviä hoitaessaan toimivaltaisia viranomaisia.

3 §

Ilmoitus

Tulli voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen muodosta, ilmoituksen

antamisen paikasta ja muusta ilmoittamismenettelystä.

7 §

Tietojen rekisteröinti ja julkisuus

Asetuksen 5 artiklassa tarkoitettut tiedot talletetaan henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 5 §:ssä tarkoitettuun tullivalvonnan tietojärjestelmään siten kuin mainitussa artiklassa säädetään.

Jollei 1 §:ssä tarkoitettussa asetuksessa taikka tässä tai muussa laissa toisin säädetä, sovelletaan tässä laissa tarkoitettuihin tietoihin henkilötietolakia (523/1999) ja

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

8 §

Tietojen luovuttaminen

Tulli luovuttaa salassapitosäännösten estämättä 7 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot asetuksen 5 artiklan mukaisesti rahanpesun selvittelykeskuksen käyttöön sekä päättää niiden luovuttamisesta asetuksen

6 ja 7 artiklan mukaisesti muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, komissiolle ja kolmansille maille. Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 12 § seuraavasti:

12 §

Henkilötietojen käsittely ja tarkastusoikeus

Henkilötietoja käsiteltäessä noudatetaan henkilötietolakia (523/1999).

Rekisteröidyllä ei ole kuitenkaan tarkastusoikeutta henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 45 §:ssä ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005)

42 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin eikä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 29 §:ssä (/) mainituissa rekistereissä oleviin tietoihin.

Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 2 momentissa tarkoitettujen rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

hätäkeskustoiminnasta annetun lain 20§:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 20 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1231/2013, uusi 6 momentti seuraavasti:

20 §

Tietojen luovuttaminen

Hätäkeskustietojärjestelmästä voidaan luovuttaa Tullille 17 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetut henkilön oman turvallisuuden ja viranomaisen työturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

ulkomaalaislain 131 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 131 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 631/2011, seuraavasti:

131 §

Henkilötuntomerkkien ottaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja sormenjälkitietoja saa verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 3 §:ssä tarkoitettuun hallintoasioiden tietojärjestelmään tämän pykälän nojalla talletettuihin sormenjälkitietoihin sekä ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin kuuluviin hakemus-asioiden osarekisteriin ja muukalaispassien ja pakolaisen matkustusasiakirjojen osarekisteriin talletettuihin sormenjälkitietoihin. Lisäksi

talletettavia sormenjälkitietoja saa maahantulon edellytysten selvittämiseksi verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 2 §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettuihin poliisiasiain tietojärjestelmän sekä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 3 §:n 3 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmän tuntomerkkitietojen sormenjälkiin niiltä osin kuin jo rekisteröidyt sormenjälkitiedot liittyvät rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 3 b §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 632/2011, seuraavasti:

3 b §

*Hakemusasioiden osarekisterin sormenjälki-
tietojen käyttö ja vertaaminen*

Rekisteriin talletettavia sormenjälkiä saa käyttää ainoastaan 2 §:n 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen liittyvien toimivaltuuksien rajoissa oleskelulupakortin aitouden toteamiseksi ja oleskeluluvan haltijan henkilöllisyyden todentamiseksi, ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsittelyä, päätöksentekoa ja valvontaa varten sekä valtion turvallisuuden suojaamiseksi. Tietojen käyttöön oikeutetulla viranomaisella on oikeus verrata tietoja hakemusasioiden osarekisteriin jo talletettuihin sormenjälkiin sekä muukalaispassien ja pakolaisen matkustusasiakirjojen osarekisterin sormenjälkitietoihin ja henkilötietojen

käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun hallintoasioiden tietojärjestelmään ulkomaalaislain 131 §:n perusteella talletettuihin sormenjälkiin. Lisäksi tietoja saa maahantulon edellytysten selvittämiseksi verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 2 §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettuihin poliisiasian tietojärjestelmän tuntomerkkietojen sormenjälkiin sekä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 3 §:n 3 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin rikostorjunnan tietojärjestelmän tuntomerkkietojen sormenjälkiin niiltä osin kuin jo rekisteröidyt sormenjälkitiedot liittyvät rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki**turvallisuukselvityksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuukselvityksistä annetun lain (177/2002) 8 §:n 1 momentin 6 kohta ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 8 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 595/2005 ja 2 momentti laissa 401/2010, seuraavasti:

8 §

Turvallisuukselvityksen tekeminen

Turvallisuukselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät:

6) Tullin pitämään rikostorjunnan tietojärjestelmään;

Poliisiasian tietojärjestelmään kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sekä rajavartiolaitoksen toiminnallisen

tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-apurekisteriin kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sekä Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmän rikosilmoitustietoihin sisältyvää tietoa saa käyttää vain, jollei rikosilmoitusta ole syyttä epäillä perusteettomaksi. Tällaista tietoa käytettäessä on tarkastettava, missä vaiheessa asian käsittely silloin on.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki**asevelvollisuuslain 96 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 96 §:n 1 momentin 14 kohta, sellaisena kuin se on laissa 147/2010, ja
lisätään 96 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 147/2010 ja 404/2010, uusi 15 kohta seuraavasti:

96 §

Tietojen saanti viranomaiselta, yhteisöltä ja yksittäiseltä henkilöltä

Rekisterinpitäjällä on sille 91 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä saada asevelvollisrekisteriä varten välttämättömiä tietoja seuraavasti:

14) Liikenteen turvallisuusvirastolta tietoja ajoneuvoliikennerekisteristä ajokortti- ja ajolupa-asioiden käsittelyä varten;

15) Tullilta tietoja Tullin asevelvolliseen kohdistamista, epäilyistä tullirikoksesta johtuvista virkatoimista ja asevelvolliseen kohdistetuista seuraamuksista, jos tiedoilla on merkitystä asevelvollisen sopivuuden arvioimiseksi 38 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja tehtävään sekä asevelvollisen sijoitettavuuden arvioimiseksi ja hänen palveluksensa järjestämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki**Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain (563/2011) 6 §:n 3 momentti seuraavasti:

6 §

Henkilötuntemerkkien ottaminen

Henkilötietojen käsittelystä ja niiden luovuttamisesta säädetään lisäksi henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa

(761/2003), henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki**Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Eurojustia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain (742/2010) 10 §:n 2 momentti seuraavasti:

10 §

Henkilötietojen luovuttaminen Eurojustille

Tietojen luovuttamiseen Eurojustille poliisin, rajavartiolaitoksen ja Tullin henkilörekistereistä sovelletaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 37 §:ää,

henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 38 §:ää, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 26 §:ää sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 30 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain (26/2009) 3 §:n 2 ja 4 kohta, 4 §, 5 §:n 2 ja 3 momentti sekä 6 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 kohta laissa 1180/2013, 3 §:n 4 kohta sekä 5 §:n 3 momentti ja 6 §:n 3 momentti laissa 1183/2013, seuraavasti:

3 §

Tiedon ja tiedustelutiedon määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan tiedoilla ja tiedustelutiedoilla:

2) henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 2 luvussa tarkoitettujen Tullin henkilörekisterien tietoja;

4) tietoja, jotka ovat muutoin poliisiin, Tullin tai rajavartiolaitoksen hallussa taikka pakkokeinoja käyttämättä saatavilla poliisilain (872/2011) 4 luvun 2 ja 3 §:n ja 5 luvun 40—42 §:n, henkilötietojen käsittelystä poliisi-toimessa annetun lain 13 §:n, rikostorjunnasta Tullissa annetun lain (/) 2 luvun 15 §:n, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 17, 18 ja 22 §:n taikka muun lain tai sopimuksen perusteella.

4 §

Toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset

Puitepäätöksessä tarkoitettuja toimivaltaisia lainvalvontaviranomaisia

Suomessa ovat poliisi, Tulli ja rajavartiolaitos.

5 §

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen pyynnöstä

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 17 §:n, tullilain (1466/1994) 25 §:n sekä henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 18 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

6 §

Oma-aloitteinen tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 17 §:ssä, tullilain 25 §:ssä sekä henkilö-tietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 18 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 17 §:n 2 momentin 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1084/2012, ja
lisätään 17 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 403/2005, 276/2007, 281/2007 ja 1084/2012, uusi 17 kohta seuraavasti:

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

17) Tullille tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä ja paljastamista varten.

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

16) korttien ja lupien valmistajalle ja toimittajalle korttien ja lupien valmistusta ja toimittamista varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki**eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain (485/2004) 17 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 69/2007 ja 885/2011, seuraavasti:

17 §

Tekninen valvonta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja Tullilla on oikeus siitä sopivalla merkillä ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitettun suomalaisen sataman alueella paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 4 luvun 1 §:n 1 momentissa ja tullilain (1466/1994) 20 b §:ssä tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. Ääntä tai kuvaa saadaan tallentaa automaattisesti tekniselle laitteelle, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi taikka mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momentissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa

tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita sataman turvatoimialueelle, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja Tullilla on oikeus saada satamanpitäjältä ja laivanisännältä käyttöönsä näiden tässä laissa tarkoitettuun suomalaisen sataman turvatoimialueelle tai suomalaiseen alukseen sijoittaman jatkuvasti kuvaa välittävän tai kuvaa tallentavan teknisen laitteen valvontamateriaali, jos tämän lain 2 §:n 7 tai 8 kohdassa tarkoitettu turvataso on asetettu. Tässä momentissa tarkoitettut tiedot saadaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla

Teknisten valvontalaitteiden avulla saatujen tietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003), rajavartiolaitoksesta annetussa laissa (320/1999) tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (/) säädetään, riippumatta siitä, muodostavatko tallenteet henkilötietolaissa tarkoitettun henkilörekisterin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki**maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 46 g §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1194/2013, seuraavasti:

46 g §

*Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen
rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen*

Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään kuitenkin henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 2

luvussa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1143/1994) 44 §:n 2 ja 3 momenttia ja 45 §:ää sen estämättä, mitä 44 §:n 2 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä alkoholilaissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä päivänä kuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Sisäasiainministeri *Päivi Räsänen*

3.

Laki**pakkokeinolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 9 luvun 4 §:n 3 momentti sekä 10 luvun 56 §:n 6 momentti ja 57 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 luvun 56 §:n 6 momentti ja 57 § laissa 1146/2013, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

9 luku

9 luku

**Erityisiin tutkintakeinoihin liittyvät
pakkokeinot****Erityisiin tutkintakeinoihin liittyvät
pakkokeinot**

4 §

4 §

*DNA-tunnisteiden määrittäminen ja
tallettaminen**DNA-tunnisteiden määrittäminen ja
tallettaminen*

DNA-tunniste saadaan poliisilain (872/2011) 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tallettaa poliisin henkilörekisteriin. Tallettaa ei kuitenkaan saa DNA-tunnistetta, joka sisältää tietoa rekisteröitävän muista henkilökohtaisista ominaisuuksista kuin sukupuolesta. DNA-tunnisteiden poistamisesta rekisteristä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003).

DNA-tunniste saadaan poliisilain (872/2011) 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien *sekä rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa säädettyjen Tullin rikostorjuntatehtävien* suorittamiseksi tallettaa poliisiin *tai Tullin henkilörekisteriin*. Tallettaa ei kuitenkaan saa DNA-tunnistetta, joka sisältää tietoa rekisteröitävän muista henkilökohtaisista ominaisuuksista kuin sukupuolesta. DNA-tunnisteiden poistamisesta rekisteristä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003) *sekä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (/)*.

10 luku

Salaiset pakkokeinot

56 §

Ylimääräisen tiedon käyttäminen

Poliisilain nojalla saadun ylimääräisen tiedon käyttämisestä rikoksen selvittämiseen säädetään poliisilain 5 luvun 54 §:ssä.

57 §

Tietojen hävittäminen

Ylimääräinen tieto on hävitettävä sen jälkeen, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä. Ylimääräinen tieto voidaan kuitenkin säilyttää ja tallettaa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin, jos tieto koskee tämän lain 56 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua rikosta, taikka jos tieto on tarpeen rikoslain 15 luvun 10 §:ssä tarkoitetun rikoksen estämiseksi. Tiedot, joita ei ole hävitettävä, on säilytettävä viiden vuoden ajan siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Edellä tämän lain 10 §:ssä tarkoitetut tukiasematiedot on hävitettävä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

10 luku

Salaiset pakkokeinot

56 §

Ylimääräisen tiedon käyttäminen

Poliisilain ja rikostorjunnasta Tullissa annetun lain nojalla saadun ylimääräisen tiedon käyttämisestä rikoksen selvittämiseen säädetään poliisilain 5 luvun 54 §:ssä sekä rikos-torjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 53 §:ssä.

57 §

Tietojen hävittäminen

Ylimääräinen tieto on hävitettävä sen jälkeen, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä. Ylimääräinen tieto voidaan kuitenkin säilyttää ja tallettaa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin, jos tieto koskee tämän lain 56 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua rikosta, taikka jos tieto on tarpeen rikoslain 15 luvun 10 §:ssä tarkoitetun rikoksen estämiseksi. Tiedot, joita ei ole hävitettävä, on säilytettävä viiden vuoden ajan siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Edellä tämän lain 10 §:ssä tarkoitetut tukiasematiedot on hävitettävä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki**sähköisen viestinnän tietosuojalain 36 §:n 1 momentin muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 36 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 343/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

36 §

Eräiden muiden viranomaisten tiedonsaanti-oikeus

Viranomaisten oikeudesta saada tunnistamistietoja rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi säädetään poliisilaissa, rajavartiolaissa (578/2005), henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), tullilaissa (1466/1994) ja pakkokeinolaissa.

Ehdotus

36 §

Eräiden muiden viranomaisten tiedonsaanti-oikeus

Viranomaisten oikeudesta saada tunnistamistietoja rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi säädetään poliisilaissa, rajavartiolaissa (578/2005), henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa (/) ja pakkokeinolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki**henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 16 ja 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain (422/2002) 16 §:n 1 momentin 8 kohta ja 19 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin niistä on 19 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 984/2007, ja *lisätään* 19 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 984/2007 ja 399/2010, uusi 7 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

16 §

16 §

*Tietojen luovuttaminen
 täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja
 toimintarekisteristä*

*Tietojen luovuttaminen
 täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja
 toimintarekisteristä*

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:ssä ja mainitussa laissa muutoin säädetään, rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa vankeinhoitolaitoksen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä tuomittua, vankia ja rangaistuslaitokseen otettua henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen:

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:ssä ja mainitussa laissa muutoin säädetään, rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa vankeinhoitolaitoksen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä tuomittua, vankia ja rangaistuslaitokseen otettua henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen:

8) tulliviranomaiselle tullirikosten ehkäisemiseksi ja tutkimiseksi;

8) *Tullille* tullirikosten ehkäisemiseksi ja tutkimiseksi *sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;*

19 §

19 §

*Oikeus tietojen saantiin muilta
 viranomaisilta*

*Oikeus tietojen saantiin muilta
 viranomaisilta*

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitoksella on oikeus

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada

salassapitosäännösten estämättä saada toiselta viranomaiselta tuomittua, vankia, rangaistuslaitokseen otettua tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen rangaistuksen täytäntöönpanoa tai tutkintavankeuden toimeenpanoa koskevan tehtävän taikka muun mainitulle viranomaiselle kuuluvan tehtävän hoitamista varten, seuraavasti:

6) Maahanmuuttovirastolta tieto ulkomaalaisrekisterissä ja rangaistuslaitoksessa olevan tai olleen ulkomaalaisen henkilön oleskelu-, karkotus- ja käännätysasiasta ja maasta poistamista koskevan päätöksen toimeenpanosta sekä maahantulokiellosta ja sen pituudesta.

toiselta viranomaiselta tuomittua, vankia, rangaistuslaitokseen otettua tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen rangaistuksen täytäntöönpanoa tai tutkintavankeuden toimeenpanoa koskevan tehtävän taikka muun mainitulle viranomaiselle kuuluvan tehtävän hoitamista varten, seuraavasti:

6) Maahanmuuttovirastolta tieto ulkomaalaisrekisterissä ja rangaistuslaitoksessa olevan tai olleen ulkomaalaisen henkilön oleskelu-, karkotus- ja käännätysasiasta ja maasta poistamista koskevan päätöksen toimeenpanosta sekä maahantulokiellosta ja sen pituudesta;

7) Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmästä tieto etsintäkuulutusrekisterissä olevasta henkilöstä sekä pidätettyjen rekisteristä tietoa henkilön olinpaikan selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain (653/2007) 2 §, 3 §:n 2 momentti sekä 7 ja 8 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Toimivaltainen viranomainen

Toimivaltainen viranomainen

Asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on tullilaitos.

Asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on *Tulli*. Lisäksi

Lisäksi poliisi ja rajavartiolaitos ovat tullitehtäviä hoitaessaan toimivaltaisia viranomaisia.

poliisi ja rajavartiolaitos ovat tullitehtäviä hoitaessaan toimivaltaisia viranomaisia.

3 §

Ilmoitus

Tullihallitus voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen muodosta, ilmoituksen antamisen paikasta ja muusta ilmoittamismenettelystä.

3 §

Ilmoitus

Tulli voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen muodosta, ilmoituksen antamisen paikasta ja muusta ilmoittamismenettelystä.

7 §

Tietojen rekisteröinti ja julkisuus

Asetuksen 5 artiklassa tarkoitetut tiedot talletetaan Tullihallituksen pitämään tullivalvonnan rekisteriin siten kuin mainitussa artiklassa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rekisterin tietojen salassa pitämiseen sovelletaan, mitä tullilaisissa tullivalvonnan rekistereissä olevien tietojen salassapidosta säädetään.

Jollei 1 §:ssä tarkoitetussa asetuksessa taikka tässä tai muussa laissa toisin säädetä, sovelletaan tässä laissa tarkoitettuihin tietoihin henkilötietolakia (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

7 §

Tietojen rekisteröinti ja julkisuus

Asetuksen 5 artiklassa tarkoitetut tiedot talletetaan *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain* (/) 5 §:ssä tarkoitettuun *tullivalvonnan tietojärjestelmään* siten kuin mainitussa artiklassa säädetään.

Jollei 1 §:ssä tarkoitetussa asetuksessa taikka tässä tai muussa laissa toisin säädetä, sovelletaan tässä laissa tarkoitettuihin tietoihin henkilötietolakia (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

8 §

Tietojen luovuttaminen

Tullihallitus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä 7 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot asetuksen 5 artiklan mukaisesti rahanpesun selvittelykeskuksen käyttöön sekä päättää niiden luovuttamisesta asetuksen 6 ja 7 artiklan mukaisesti muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, komissiolle ja

8 §

Tietojen luovuttaminen

Tulli luovuttaa salassapitosäännösten estämättä 7 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot asetuksen 5 artiklan mukaisesti rahanpesun selvittelykeskuksen käyttöön sekä päättää niiden luovuttamisesta asetuksen 6 ja 7 artiklan mukaisesti muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, komissiolle ja kolmansille maille.

kolmansille maille. Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla.

Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

8.

Laki

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 12 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Henkilötietojen käsittely ja tarkastusoikeus

Henkilötietojen käsittely ja tarkastusoikeus

Henkilötietoja käsiteltäessä noudatetaan henkilötietolakia (523/1999).

Rekisteröidyllä ei ole kuitenkaan tarkastusoikeutta henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 45 §:ssä ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin eikä tullilain 22 §:n 3 momentissa mainituissa rekistereissä oleviin tietoihin.

Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 2 momentissa tarkoitettujen rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Henkilötietoja käsiteltäessä noudatetaan henkilötietolakia (523/1999).

Rekisteröidyllä ei ole kuitenkaan tarkastusoikeutta henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 45 §:ssä ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin eikä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 29 §:ssä (/) mainituissa rekistereissä oleviin tietoihin.

Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 2 momentissa tarkoitettujen rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

10.

Laki**ulkomaalaislain 131 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 131 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa
 631/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

131 §

131 §

Henkilötuntemerkkien ottaminen

Henkilötuntemerkkien ottaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja sormenjälkitietoja saa verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 3 §:ssä tarkoitettuun hallintoasioiden tietojärjestelmään tämän pykälän nojalla talletettuihin sormenjälkitietoihin sekä ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin kuuluviin hakemusasioiden osarekisteriin ja muukalaispassien ja pakolaisen matkustusasiakirjojen osarekisteriin talletettuihin sormenjälkitietoihin. Lisäksi talletettavia sormenjälkitietoja saa maahantulon edellytysten selvittämiseksi verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 2 §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettuihin poliisiasiain tietojärjestelmän tuntemerkkitietojen sormenjälkiin niiltä osin kuin jo rekisteröidyt sormenjälkitiedot liittyvät rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja sormenjälkitietoja saa verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 3 §:ssä tarkoitettuun hallintoasioiden tietojärjestelmään tämän pykälän nojalla talletettuihin sormenjälkitietoihin sekä ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin kuuluviin hakemus-asioiden osarekisteriin ja muukalaispassien ja pakolaisen matkustusasiakirjojen osarekisteriin talletettuihin sormenjälkitietoihin. Lisäksi talletettavia sormenjälkitietoja saa maahantulon edellytysten selvittämiseksi verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 2 §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettuihin poliisiasiain tietojärjestelmän *sekä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 3 §:n 3 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmän* tuntemerkkitietojen sormenjälkiin niiltä osin kuin jo rekisteröidyt sormenjälkitiedot liittyvät rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

11.

Laki

ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 3 b §:n 2 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 632/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 b §

3 b §

*Hakemusasioiden osarekisterin sormenjälki-
tietojen käyttö ja vertaaminen*

*Hakemusasioiden osarekisterin sormenjälki-
tietojen käyttö ja vertaaminen*

Rekisteriin talletettavia sormenjälkiä saa käyttää ainoastaan 2 §:n 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen liittyvien toimivaltuuksien rajoissa oleskelulupakortin aitouden toteamiseksi ja oleskeluluvan haltijan henkilöllisyyden todentamiseksi, ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsittelyä, päätöksentekoa ja valvontaa varten sekä valtion turvallisuuden suojaamiseksi. Tietojen käyttöön oikeutetulla viranomaisella on oikeus verrata tietoja hakemusasioiden osarekisteriin jo talletettuihin sormenjälkiin sekä muukalaispassien ja pakolaisen matkustusasiakirjojen osarekisterin sormenjälkitietoihin ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun hallintoasioiden tietojärjestelmään ulkomaalaislain 131 §:n perusteella talletettuihin sormenjälkiin. Lisäksi tietoja saa maahantulon edellytysten

Rekisteriin talletettavia sormenjälkiä saa käyttää ainoastaan 2 §:n 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen liittyvien toimivaltuuksien rajoissa oleskelulupakortin aitouden toteamiseksi ja oleskeluluvan haltijan henkilöllisyyden todentamiseksi, ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsittelyä, päätöksentekoa ja valvontaa varten sekä valtion turvallisuuden suojaamiseksi. Tietojen käyttöön oikeutetulla viranomaisella on oikeus verrata tietoja hakemusasioiden osarekisteriin jo talletettuihin sormenjälkiin sekä muukalaispassien ja pakolaisen matkustusasiakirjojen osarekisterin sormenjälkitietoihin ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun hallintoasioiden tietojärjestelmään ulkomaalaislain 131 §:n perusteella talletettuihin sormenjälkiin. Lisäksi tietoja saa maahantulon edellytysten

selvittämiseksi verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 2 §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettuihin poliisiasiaihin tietojärjestelmän tuntomerkitietojen sormenjälkiin niiltä osin kuin jo rekisteröidyt sormenjälkitiedot liittyvät rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

selvittämiseksi verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 2 §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettuihin poliisiasiaihin tietojärjestelmän tuntomerkitietojen sormenjälkiin *sekä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 3 §:n 3 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin rikostorjunnan tietojärjestelmän tuntomerkitietojen sormenjälkiin* niiltä osin kuin jo rekisteröidyt sormenjälkitiedot liittyvät rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

turvallisuukselvityksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan turvallisuukselvityksistä annetun lain (177/2002) 8 §:n 1 momentin 6 kohta ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 8 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 595/2005 ja 2 momentti laissa 401/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Turvallisuukselvityksen tekeminen

Turvallisuukselvityksen tekeminen

Turvallisuukselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät:

Turvallisuukselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät:

6) tullihallituksen pitämään tutkinta- ja virka-apujärjestelmään;

6) *Tullin* pitämään rikostorjunnan tietojärjestelmään;

Poliisiasiaihin tietojärjestelmään kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon *sekä* rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-apurekisteriin kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sisältyvää tietoa

Poliisiasiaihin tietojärjestelmään kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon *sekä* rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-apurekisteriin kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon *sekä Tullin*

saa käyttää vain, jollei rikosilmoitusta ole syytä epäillä perusteettomaksi. Tällaista tietoa käytettäessä on tarkastettava, missä vaiheessa asian käsittely silloin on.

rikostorjunnan tietojärjestelmän rikosilmoitustietoihin sisältyvää tietoa saa käyttää vain, jollei rikosilmoitusta ole syytä epäillä perusteettomaksi. Tällaista tietoa käytettäessä on tarkastettava, missä vaiheessa asian käsittely silloin on.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

asevelvollisuuslain 96 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 96 §:n 1 momentin 14 kohta, sellaisena kuin se on laissa 147/2010, ja lisätään 96 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 147/2010 ja 404/2010, uusi 15 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

96 §

96 §

Tietojen saanti viranomaiselta, yhteisöltä ja yksittäiseltä henkilöltä

Tietojen saanti viranomaiselta, yhteisöltä ja yksittäiseltä henkilöltä

Rekisterinpitäjällä on sille 91 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä saada asevelvollisrekisteriä varten välttämättömiä tietoja seuraavasti:

Rekisterinpitäjällä on sille 91 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä saada asevelvollisrekisteriä varten välttämättömiä tietoja seuraavasti:

14) Liikenteen turvallisuusvirastolta tietoja ajoneuvoliikennerekisteristä ajokortti- ja ajolupa-asioiden käsittelyä varten.

14) Liikenteen turvallisuusvirastolta tietoja ajoneuvoliikennerekisteristä ajokortti- ja ajolupa-asioiden käsittelyä varten;

15) Tullilta tietoja Tullin asevelvolliseen kohdistamista, epäilystä tullirikoksesta johtuvista virkatoimista ja asevelvolliseen kohdistetuista seuraamuksista, jos tiedoilla

on merkitystä asevelvollisen sopivuuden arvioimiseksi 38 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja tehtävään sekä asevelvollisen sijoitettavuuden arvioimiseksi ja hänen palveluksensa järjestämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain (563/2011) 6 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Henkilötuntomerkkien ottaminen

Henkilötuntomerkkien ottaminen

Henkilötietojen käsittelystä ja niiden luovuttamisesta säädetään lisäksi henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003), henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), tullilaissa (1466/1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Henkilötietojen käsittelystä ja niiden luovuttamisesta säädetään lisäksi henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003), henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (/)* ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki**Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Eurojustia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain (742/2010) 10 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Henkilötietojen luovuttaminen Eurojustille

Henkilötietojen luovuttaminen Eurojustille

 Tietojen luovuttamiseen Eurojustille poliisin, rajavartiolaitoksen ja tullin henkilökäytöstä sovelletaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain (761/2003) 37 §:ää, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 38 §:ää, tullilain (1466/1994) 27 §:ää sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 30 §:ää.

 Tietojen luovuttamiseen Eurojustille poliisin, rajavartiolaitoksen ja Tullin henkilökäytöstä sovelletaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain (761/2003) 37 §:ää, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 38 §:ää, *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 26 §:ää* sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 30 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain (26/2009) 3 §:n 2 ja 4 kohta, 4 §, 5 §:n 2 ja 3 momentti sekä 6 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 kohta laissa 1180/2013 sekä 3 §:n 4 kohta, 5 §:n 3 momentti ja 6 §:n 3 momentti laissa 1183/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Tiedon ja tiedustelutiedon määritelmä

Tiedon ja tiedustelutiedon määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan tiedoilla ja tiedustelutiedoilla:

Tässä laissa tarkoitetaan tiedoilla ja tiedustelutiedoilla:

2) tullilain (1466/1994) 21—23 ja 23 a—23 d §:ssä tarkoitettujen henkilörekisterien tietoja;

2) *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 2 luvussa tarkoitettujen Tullin henkilörekisterien tietoja;*

4) tietoja, jotka ovat muutoin poliisi, Tullin tai rajavartiolaitoksen hallussa taikka pakkokeinoja käyttämättä saatavilla poliisilain (872/2011) 4 luvun 2 ja 3 §:n ja 5 luvun 40—42 §:n, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 13 §:n, tullilain 28 §:n, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 17, 18 ja 22 §:n taikka muun lain tai sopimuksen nojalla.

4) tietoja, jotka ovat muutoin poliisin, Tullin tai rajavartiolaitoksen hallussa taikka pakkokeinoja käyttämättä saatavilla poliisilain (872/2011) 4 luvun 2 ja 3 §:n ja 5 luvun 40—42 §:n, henkilötietojen käsittelystä poliisi-toimessa annetun lain 13 §:n, rikostorjunnasta Tullissa annetun lain (/) 2 luvun 15 §:n, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 17, 18 ja 22 §:n taikka muun lain tai sopimuksen perusteella.

4 §

4 §

Toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset

Toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset

Puitepäätöksessä tarkoitettuja toimivaltaisia lainvalvontaviranomaisia Suomessa ovat

Puitepäätöksessä tarkoitettuja toimivaltaisia lainvalvontaviranomaisia

poliisi, tullilaitos ja rajavartiolaitos.

Suomessa ovat poliisi, Tulli ja rajavartiolaitos.

5 §

*Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen
pyynnöstä*

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, tullilain 25, 26 ja 26 a §:ssä sekä henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, tullilain 26 a §:ssä, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

6 §

*Oma-aloitteinen tietojen ja tiedustelutietojen
luovuttaminen*

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, tullilain 25, 26 ja 26 a §:ssä, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, tullilain 26 a §:ssä, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

5 §

*Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen
pyynnöstä*

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 17 §:n*, tullilain (1466/1994) 25 §:n sekä henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 18 §:ssä*, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

6 §

*Oma-aloitteinen tietojen ja tiedustelutietojen
luovuttaminen*

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 17 §:ssä*, tullilain 25 §:ssä sekä henkilö-tietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 18 §:ssä*, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

17.

Laki**ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 17 §:n 2 momentin 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1084/2012, ja
lisätään 17 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 403/2005, 276/2007, 281/2007 ja 1084/2012, uusi 17 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

17 §

17 §

*Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen**Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen*

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

16) korttien ja lupien valmistajalle ja toimittajalle korttien ja lupien valmistusta ja toimittamista varten.

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

16) korttien ja lupien valmistajalle ja toimittajalle korttien ja lupien valmistusta ja toimittamista varten;

17) *Tullille tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä ja paljastamista varten.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki**eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain (485/2004) 17 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 69/2007 ja 885/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

17 §

Tekninen valvonta

Tekninen valvonta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus siitä sopivalla merkillä ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitetun suomalaisen sataman alueella paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 4 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. Ääntä tai kuvaa saadaan tallentaa automaattisesti tekniselle laitteelle, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi taikka mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momentissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita sataman turvatoimialueelle, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus saada satamanpitäjältä ja laivanisännältä käyttöönsä näiden tässä laissa tarkoitettuun suomalaisen sataman turvatoimialueelle tai suomalaiseen

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja *Tullilla* on oikeus siitä sopivalla merkillä ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitetun suomalaisen sataman alueella paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 4 luvun 1 §:n 1 momentissa ja *tullilain (1466/1994) 20 b §:ssä* tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. Ääntä tai kuvaa saadaan tallentaa automaattisesti tekniselle laitteelle, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi taikka mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momentissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita sataman turvatoimialueelle, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja *Tullilla* on oikeus saada satamanpitäjältä ja laivanisännältä käyttöönsä näiden tässä laissa tarkoitettuun suomalaisen sataman turvatoimialueelle tai suomalaiseen alukseen

alukseen sijoittaman jatkuvasti kuvaa välittävän tai kuvaa tallentavan teknisen laitteen valvontamateriaali, jos tämän lain 2 §:n 7 tai 8 kohdassa tarkoitettu turvataso on asetettu. Tässä momentissa tarkoitettut tiedot saadaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

Teknisten valvontalaitteiden avulla saatujen tietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetussa laissa (761/2003), rajavartiolaitoksesta annetussa laissa (320/1999) tai tullilaissa (1466/1994) säädetään, riippumatta siitä, muodostavatko tallenteet henkilötietolaissa tarkoitetun henkilörekisterin.

sijoittaman jatkuvasti kuvaa välittävän tai kuvaa tallentavan teknisen laitteen valvontamateriaali, jos tämän lain 2 §:n 7 tai 8 kohdassa tarkoitettu turvataso on asetettu. Tässä momentissa tarkoitettut tiedot saadaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

Teknisten valvontalaitteiden avulla saatujen tietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetussa laissa (761/2003), rajavartiolaitoksesta annetussa laissa (320/1999) tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (/) säädetään, riippumatta siitä, muodostavatko tallenteet henkilötietolaissa tarkoitetun henkilörekisterin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

19.

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 46 g §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1194/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

46 g §

46 g §

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään kuitenkin tullilain 22 §:ssä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen tietojen

Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään kuitenkin *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 2 luvussa*. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja

rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1143/1994) 44 §:n 2 ja 3 momenttia ja 45 §:ää sen estämättä, mitä 44 §:n 2 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä alkoholilaissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten.

-----

valvontavirastolle toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1143/1994) 44 §:n 2 ja 3 momenttia ja 45 §:ää sen estämättä, mitä 44 §:n 2 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä alkoholilaissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten.

-----
*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*
